جامعه حسابداران رسمی ایران

مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای

۴

مجموعه قانون و مقررات
جامعه حسابداران رسمی ایران

(با آخرین اصلاحات)

۱۳۹۵

عنوان قراردادی	:	ایران. اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها.
عنوان و نام پدیدآور	:	مجموعه قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران/ تألیف مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای.
مشخصات نشر	:	تهران؛ جامعه حسابداران رسمی ایران، ۱۳۹۵.
فروست	:	جامعه حسابداران رسمی ایران؛ ۴
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۶۲-۱-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
موضوع	:	جامعه حسابداران رسمی ایران - قوانین و رویه‌ها
موضوع	:	حسابرسی -- قوانین و مقررات - ایران.
شناسه افزوده	:	جامعه حسابداران رسمی ایران. مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای.
شناسه افزوده	:	جامعه حسابداران رسمی ایران.
رده‌بندی کنگره	:	KMH ۳۵۱۷ /آ ۳۸ ۱۳۸۸
رده‌بندی دیویی	:	۳۴۶/۵۵۰۶۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۱۷۲۷۰۴۹

نام کتاب :	مجموعه قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران
تألیف :	مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای
ناشر :	جامعه حسابداران رسمی ایران
تیراژ :	۳۰۰۰
نوبت چاپ:	اول، ۱۳۸۱؛ دوم، ۱۳۸۳؛ سوم، ۱۳۸۵؛ چهارم، ۱۳۸۶؛ پنجم، ۱۳۸۸؛ ششم، ۱۳۹۵
قیمت :	۹۰٫۰۰۰ ریال
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۶۲-۱-۹

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران- خیابان سپهبد قرنی- نرسیده به پل کریم خان زند- کوچه شهید امانی- شماره ۴

صندوق پستی: تهران ۷۵۴۳-۱۵۸۷۵

تلفن: ۴۲۹۲۵ نمابر: ۸۸۸۰۵۱۱۹

info@iacpa.ir www.iacpa.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار	(الف)
تاریخچه حسابرسی در ایران	۱
قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی	۷
آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان	۹
اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران	۱۵
آیین نامه اجرایی تبصره (۴) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی	۴۹
دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی و انتخابات اعضای شورای عالی	۶۱
آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران	۷۱
آیین‌نامه روش تعیین حق‌الزحمه پایه خدمات حسابرسی جامعه حسابداران رسمی ایران	۷۹
اساسنامه نمونه مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران	۸۳
آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران	۹۵
آیین‌نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی	۱۰۷
آیین‌نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت موضوع ماده (۲۴) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران	۱۱۵
آیین‌نامه اجرایی هیئت‌های انتظامی جامعه حسابداران رسمی ایران موضوع ماده (۴۱) اساسنامه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۴/۵	۱۲۱
تخلفات و تنبیه‌های انضباطی موضوع ماده (۱۹) آیین‌نامه اجرایی هیئت‌های انتظامی موضوع ماده (۴۱) اساسنامه	۱۳۱
آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای	۱۴۵
نمونه سوگندنامه اعضای جامعه، مصوب ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای عالی	۱۵۳
پروانه کار حرفه‌ای	۱۵۴

پیش‌گفتار

جامعـه حسابداران رسمی ایران به منظور یاری رساندن به دولت در اعمـال نظارت مالی بر واحـدهای تولیـدی، بازرگـانی و خـدماتی، همچنـین حصـول اطمینـان از قابل اعتماد بودن صورت‌های مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمـومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذینفع، تشکیل شده است.

اطلاع از قانـون و مقررات جامعـه حسابداران رسمی ایـران بـه اعضـا و استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی حسابرسی شـده کمک خواهـد کـرد تا از حقوق، اختیـارات و وظایف خود آگاه شوند. از ایـن رو مجموعـه قـانون و مقـررات جامعـه حسـابداران رسمی ایران در اختیار اعضا و دیگر علاقه‌مندان قرار می‌گیـرد. همچنـین یکـی از مهم‌ترین و حیاتی‌ترین مقـررات جامعـه نیـز آیـین رفتـار حرفـه‌ای آن اسـت کـه به صورت جداگانه ارائه شده است.

امید است با یاری خداوند منان، جامعـه حسابداران رسمی ایران بتواند رسالت خویش را در تحقق اهداف مقدس نظام جمهـوری اسـلامی ایـران در خصـوص ارتقـای سـطح سلامت و شفافیت مالی و عملیاتی و مسئـولیت حسابدهی و پاسـخگویی اداره‌کننـدگان واحدهای یاد شده در بالا، به گونه‌ای رضایت بخش ادا نماید.

مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای
جامعه حسابداران رسمی ایران

تاریخچه حسابرسی در ایران

حسابرسی به عنوان یک حرفه، یک تخصص و یک رشته نوین، عمر نسبتاً کوتاهی دارد و پیشینه آن در جهان به بیش از یکصد سال می‌رسد. اما همزمان و همراه با تحولات شتاب‌آمیز یکصد سال گذشته، حرفه حسابرسی نیز به سرعت خود را با شرایط و اوضاع و احوال زمان تطبیق داده و به عنوان یک دانش تخصصی مطرح شده است. علاوه بر نشریات مراجع و جوامع حرفه‌ای، مؤلفان و پژوهشگران متعددی رسالات، مقالات و کتاب‌های گوناگونی را تهیه کرده‌اند که به بیان اصول، روش‌ها و عملکرد این رشته از فعالیت می‌پردازد. در عین حال فرآیند تکاملی حسابرسی با به‌کارگیری علوم و فنون دیگری مانند آمار و ریاضیات، مدیریت و سیستم‌های اطلاعاتی در حسابداری و حسابرسی همراه بوده و تغییرات وسیع در فناوری اطلاعات که به گسترش فزاینده سیستم‌های کامپیوتری پردازش اطلاعات مالی انجامید، حسابداری را متحول و تغییرات و تحولات سریع حسابرسی را الزامی کرده است. همچنین وضع قوانین و مقررات تازه حاکم بر واحدها و فعالیت‌های اقتصادی، تدوین اصول و ضوابط حسابداری، حسابرسی و قوانین مالیاتی، حسابرسی را به رشته‌ای پیچیده و پویا تبدیل کرده است که دامنه آن به سرعت گسترده می‌شود و چشم‌انداز آتی آن حسابرسی مدیریت و رسیدگی به آثار اجتماعی و اقتصادی فعالیت واحدها یا حسابرسی مسئولیت اجتماعی را در بر می‌گیرد.

نخستین باری که در قوانین ایران به موضوع حسابرسی اشاره شد در قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ است که طی آن مقرر شد مجمع عمومی هر شرکت سهامی یک یا چند بازرس (مفتش) را از بین صاحبان سهام یا از خارج از آن انتخاب کند تا با رسیدگی به حساب‌ها و اسناد و مدارک شرکت، درباره اوضاع عمومی شرکت و صورت‌های مالی که توسط مدیریت تهیه می‌شود گزارشی به مجمع عمومی صاحبان سهام ارائه بدهد. اگر چه مجامع عمومی شرکت‌هایی که پس از این قانون ظاهراً به شکل سهامی تشکیل شدند، بنابر الزام مزبور، بازرس یا بازرسانی را انتخاب می‌کردند و این بازرسان گاه به حساب‌های شرکت نیز رسیدگی می‌کردند، اما انجام حسابرسی در معنای متعارف امروزی آن توسط بازرسان در کار نبود.

استفاده از خدمات حسابداران خبره در امر حسابرسی مالیاتی نخستین بار در قانون مالیات بر درآمد سال ۱۳۲۸ عنوان شد. طبق قانون مزبور، هر زمان که انجمن محاسبین قسم خورده در کشور تشکیل شود وزارت دارایی مکلف است نتیجه رسیدگی محاسبین قسم خورده را در مورد حساب یا ترازنامه بازرگانان یا شرکت‌ها بپذیرد و در این صورت برای تشخیص مالیات، دیگر نیاز به رسیدگی به دفاتر مؤدی نخواهد بود. علیرغم این حکم صریح قانون، اقدام عملی قابل ذکری در تشکیل و ایجاد مرجع حرفه‌ای حسابداری به عمل نیامد. در قانون مالیاتی سال ۱۳۳۵ این حکم قانونی عیناً تکرار شد و در اجرای آن، آیین‌نامه مربوط در سال ۱۳۴۰ تهیه و به تصویب وزیر دارایی رسید. اساسنامه انجمن محاسبین قسم خورده نیز در سال ۱۳۴۲ تهیه و تصویب شد و در آن علاوه بر ذکر مقرراتی راجع به ارکان انجمن، تدوین اصول حسابداری و حسابرسی و موازین حرفه‌ای و اخلاقی حسابداران عضو انجمن نیز پیش‌بینی گردید. با این حال، سابقه فعالیت مؤثری از این انجمن در دست نیست.

با تصویب قانون مالیات‌های مستقیم سال ۱۳۴۵، عملاً تکیه‌گاه قانون انجمن محاسبین قسم خورده فرو ریخت و این قانون مقرر نمود که به منظور تعیین و معرفی حسابداران رسمی و فراهم آوردن وسایل لازم برای بالا بردن سطح معلومات حسابداری و تهیه زمینه مساعد برای تدوین و نظارت در اجرای موازین حرفه، کانون حسابداران رسمی تشکیل شود. آیین‌نامه مربوط به نحوه انتخاب حسابداران رسمی در سال ۱۳۴۶ و اساسنامه کانون در سال ۱۳۵۱ به تصویب رسید و حسابداران رسمی، رسیدگی به دفاتر حساب و سود و زیان و ترازنامه مؤدیان را از بعد مالیاتی، در موارد ارجاعی به عهده گرفتند.

به موازات انجام اقداماتی در مورد ایجاد نظام حرفه‌ای حسابداری در جهت استفاده از خدمات حسابداران متخصص در امر حسابرسی مالیاتی، اصلاحیه قانون تجارت (راجع به شرکت‌های سهامی) مصوب ۱۳۴۷، شرکت‌های سهامی عام را مکلف کرد که به صورت حساب سود و زیان و ترازنامه شرکت، گزارش حسابداران رسمی را نیز ضمیمه نمایند. حسابداران رسمی نیز مکلف شدند در گزارش خود علاوه بر اظهارنظر در باره حساب‌های شرکت، گواهی نمایند صورت‌های مالی تنظیم شده از طرف هیأت مدیره، وضع مالی شرکت را

به نحو صحیح و روشن نشان می‌دهد. به این ترتیب، موضوع حسابرسی شرکت‌های سهامی عام در قانون تجارت نیز جایی باز کرد. اما تصور بر این بود که وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی، مجزا و تفکیک پذیرند. به هر حال از آنجا که انجام حسابرسی پیش‌بینی شده در اصلاحیه قانون تجارت به عهده حسابداران رسمی موضوع قانون مالیات‌ها محول شده بود در اغلب شرکت‌های سهامی، عده‌ای از حسابداران رسمی به عنوان بازرس قانونی انتخاب و وظایف ظاهراً جداگانه بازرسی حسابرسی را توأمان به عهده گرفتند، اما اغلب دو گزارش جداگانه به مجامع عمومی ارائه می‌کردند.

در پی افزایش روز افزون تعداد شرکتها و مؤسسات انتفاعی دولتی و ایجاد انواع و اقسام مؤسسات توسط دولت، در سال ۱۳۵۰ شرکت سهامی حسابرسی که سهام آن تماماً متعلق به دولت بود به منظور انجام خدمات حسابرسی شرکت‌های تابعه وزارت دارایی تأسیس و متعاقباً حسابرسی اغلب شرکت‌های دولتی به آن واگذار شد. در سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۷، قوانین دیگری نیز به حسابرسی اشاره داشتند و حسابرسی را الزامی شناخته بودند؛ از جمله، برابر مقررات بورس اوراق بهادار تهران، سهام شرکت‌هایی در بورس پذیرفته می‌شد که حساب‌های آن توسط مؤسسات حسابرسی مورد قبول هیأت پذیرش بورس، حسابرسی شده باشند. در قانون شرکت‌های تعاونی هم حسابرسی الزامی شد، اما توضیحی درباره حسابرسان ارائه نشده بود. با وجود الزامات قانونی مختلف، حسابداری حرفه‌ای در دوره مورد بحث به کندی جای پایی در جامعه ایران باز کرد، اما پیش از آن که به عنوان یک نهاد کلی در قالب شرایط اقتصادی- اجتماعی و تحت مناسبات حقوقی حاکم بر فعالیت‌ها و واحدهای اقتصادی، ساز و کار متناسبی بیابد در مدار اقتصاد و صنعت قرار گرفت. در این دوره از لحاظ ایجاد مؤسسات و تشکل حسابداران حرفه‌ای و همچنین به‌کارگیری تکنیک‌های جدید حسابرسی، پیشرفت‌هایی حاصل گردید و نسل تازه‌ای از حسابداران با تجربه ایرانی تربیت شدند؛ اما در برقراری ضوابط اخلاقی و رفتار حرفه‌ای، تدوین استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی و حتی رواج استانداردهای خارجی در ایران، موفقیتی حاصل نشد.

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ۱۳۵۷ که به مصادره شرکت‌های متعلق به برخی سرمایه‌داران، ملی کردن تعدادی از صنایع و واحدها و انتخاب مدیران دولتی برای تعدادی از این واحدها انجامید، ادامه فعالیت مؤسسات حسابرسی موجود و به خصوص شعب مؤسسات حسابرسی خارجی با مشکلات جدی رو به رو شد و بالاخره در سال ۱۳۵۹ در لایحه قانونی مربوط به اصلاح پاره‌ای از مواد قانون مالیات‌های مستقیم، مواد راجع به حسابداران رسمی لغو و در نتیجه کانون حسابداران رسمی عملاً منحل گردید. کنترل و مالکیت بخش عمومی بر تعداد زیادی از شرکتها و سایر واحدهای اقتصادی، به ایجاد سازمان‌ها و نهادهای اداره‌کننده انجامید و تشکیل مؤسساتی را ضروری ساخت که حسابرسی شرکت‌ها و سایر واحدهای اقتصادی ملی یا مصادره شده را عهده‌دار شوند. تشکیل مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه، مؤسسه حسابرسی بنیاد مستضعفان و مؤسسه حسابرسی شاهد در سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۲ ناشی از این نیاز بود. مؤسسات مزبور، تعداد زیادی از حسابداران شاغل در مؤسسات حسابرسی سابق را به خدمت گرفتند و هر یک در قلمرو مالکیت و کنترل سازمان مربوط، حسابرسی شرکت‌ها را عهده‌دار شدند. در سال ۱۳۶۲ موضوع ادغام مؤسسات حسابرسی بخش عمومی مطرح شد و قانون تشکیل سازمان حسابرسی به تصویب رسید. با تصویب اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی در سال ۱۳۶۶، مؤسسات حسابرسی موجود در بخش دولتی ادغام و سازمان حسابرسی تشکیل شد.

در سال ۱۳۷۲، قانون « **استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی**» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. به موجب این قانون، دولت می‌تواند حسب مورد از خدمات حسابداران رسمی در مواردی مانند: حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت‌های سهامی عام، شرکت‌های سهامی خاص، شرکت‌های غیر سهامی و شرکت‌های موضوع بندهای **"الف"** و **"ب"** ماده (۷) اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی و همچنین حسابرسی مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی استفاده نماید. ضمناً در قانون فوق پیش‌بینی شده است که به منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی و نظارت بر کار حسابداران رسمی، جامعه حسابداران رسمی ایران تشکیل گردد.

در سال ۱۳۷۴ آیین‌نامه «**تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان**» موضوع تبصره یک قانون فوق‌الذکر به تصویب هیأت محترم وزیران رسید و متعاقب آن هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین و معرفی شد. هیأت مذکور از نیمه دوم سال ۱۳۷۴ فعالیت خود را با بررسی پرونده‌های متقاضیان عنوان حسابدار رسمی، آغاز کرد.

در اوایل سال ۱۳۷۵ در اجرای آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی، وزیر امور اقتصادی و دارایی وقت، هیأتی ۱۰ نفره متشکل از ۷ نفر عضو هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی و ۳ نفر حسابدار دیگر را به عنوان نخستین حسابداران رسمی معرفی نمود تا ظرف مدت شش ماه، اساسنامه جامعه مزبور را تهیه و برای تصویب نهایی به هیأت وزیران تقدیم نماید. این اساسنامه در مهلت مقرر تهیه و در شهریورماه ۱۳۷۸ به تصویب هیأت وزیران رسید. همچنین اصلاحیه‌های متعددی بر اساسنامه فوق‌الذکر طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲، ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ وضع گردید و به تصویب هیأت وزیران رسید.

در سال ۱۳۷۸ آیین‌نامه چگونگی استفاده از خدمات حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موضوع تبصره (۴) ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی» توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و با مشارکت جمعی از کارشناسان و صاحب‌نظران تهیه و به تصویب هیأت وزیران رسید.

در سال ۱۳۷۹ نخستین دستورالعمل نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی به‌پیشنهاد هیأت مؤسس، موضوع تبصره (۲) ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی، به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسید. دستورالعمل مزبور در سال‌های ۱۳۸۲، ۱۳۸۳ و ۱۳۹۲ بازنگری و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است.

با تصویب این آیین‌نامه، مقدمات تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران و انتخابات شورای عالی فراهم شد. همزمان هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی ایران نیز تلاش‌های خود را در جهت تکمیل فهرست نخستین گروه حسابداران رسمی آغاز کرد، به گونه‌ای که تا برگزاری نخستین گردهمایی حسابداران رسمی ایران در پایان خردادماه ۱۳۸۰، عملیات اجرایی شناسایی متقاضیان عضویت در جامعه حسابداران رسمی ایران به پایان رسید.

نخستین مجمع عمومی جامعه حسابداران رسمی ایران در دوم شهریورماه ۱۳۸۰، با هدف انتخاب اعضای شورای عالی تشکیل شد. در این جلسه ۱۱ نفر اعضای اصلی شورای عالی و ۳ نفر اعضای علی‌البدل توسط رأی مستقیم اعضای جامعه انتخاب شدند و فعالیت جامعه حسابداران رسمی ایران، رسماً آغاز شد و در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۱ به عنوان مؤسسه غیرتجاری به ثبت رسید. در ادامه و به تدریج اعضای هیأت مدیره و کارگروه‌های تخصصی توسط شورای عالی و اعضای هیأت عالی نظارت تعیین شدند و فعالیت خود را آغاز کردند. مجموعه قانون و مقررات حاکم بر جامعه حسابداران رسمی نخستین بار در سال ۱۳۸۳ منتشر شد. این کتاب با استقبال اعضای جامعه مواجه و چندین بار تجدید چاپ شد. تغییر در مقررات حاکم بر فعالیت‌های جامعه، تجدید نظر در این نشریه را به منظور به روز رسانی مطالب آن ایجاب می‌کرد؛ از این رو، این کتاب با اعمال آخرین اصلاحات ارائه می‌شود.

قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای
حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی

لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱
و اصلاحیه ۱۳۷۲/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده

به منظور اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی و همچنین حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذیحق و ذینفع، به دولت اجازه داده می‌شود حسب مورد و نیاز، ترتیبات لازم را برای استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی در موارد زیر به عمل آورد:

الف) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکتهای پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار.

ب) حسابرسی و بازرسی قانونی سایر شرکتهای سهامی.

ج) حسابرسی شرکتهای غیر سهامی و مؤسسات انتفاعی و غیر انتفاعی.

د) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکتها و مؤسسات موضوع بندهای "الف" و "ب" ماده (۷) اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۶.

ه) حسابرسی مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی.

تبصره ۱ : شرایط و ضوابط مربوط به تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان مطابق آیین‌نامه‌ای می‌باشد که به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ : به منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی، نخستین گروه حسابداران رسمی با نصاب حداقل ده (۱۰) نفر می‌توانند به عنوان هیأت مؤسس، "جامعه حسابداران رسمی ایران" را به صورت مؤسسه‌ای غیر دولتی، غیرانتفاعی و دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی مستقل تشکیل دهند. اساسنامه جامعه مزبور توسط هیأت مؤسس، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳ : حسابداران رسمی می‌توانند با رعایت شرایطی که در اساسنامه "جامعه حسابداران رسمی ایران" می‌آید، مؤسسه حسابرسی تشکیل دهند.

تبصره ۴ : حدود و ضوابط مربوط به چگونگی استفاده از خدمات و گزارش‌های حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی مزبور، مطابق آیین‌نامه‌ای می‌باشد که به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵ : دستگاه‌های دولتی می‌توانند از خدمات سازمان حسابرسی- که تنها سازمان حسابرسی دولتی محسوب می‌شود- یا حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی فوق‌الذکر استفاده کنند.

آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی
و چگونگی انتخاب آنان

مصوب ۱۳۷۴/۵/۲۲ هیأت وزیران
و اصلاحیه‌های ۱۳۸۱/۷/۱۴ و ۱۳۸۹/۸/۱۹ هیأت وزیران

ماده ۱

به منظور اجرای تبصره یک ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی- مصوب ۱۳۷۲- هیأتی به نام هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی که از این پس در این آیین‌نامه، "هیأت" نامیده می‌شود، مرکب از هفت نفر حسابدار متخصص و متعهد با دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی (لیسانس) در رشته حسابداری یا رشته‌های مشابه به تشخیص و انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود. اعضای هیأت باید علاوه بر دارا بودن شرایط مندرج در بندهای "الف" تا "د" ماده (۳) این آیین‌نامه دارای شرایط زیر نیز باشند:

الف) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام.

ب) حداقل پنج سال سابقه کار حسابرسی، خدمات مالی، طراحی سیستم و یا مدیریت مالی علاوه بر سوابق و تجارب مذکور در بند "و" ماده (۳) این آیین‌نامه.

تبصره ۱ : رییس هیأت از بین مدیران ذی‌صلاح وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

تبصره ۲ : مدت عضویت اعضای هیأت دو سال است و تجدید انتخاب آنان در دوره‌های متوالی بلامانع است. اعضای قبلی تا انتخاب اعضای جدید موظف به ادامه کار خواهند بود.

ماده ۲

وظایف هیأت به شرح زیر است:

الف) برگزاری آزمون‌های موضوع بند "ز" ماده (۳) این آیین‌نامه، کنترل کیفیت فعالیت حسابداران رسمی و اعمال نظارت.

ب) تأیید نهایی صلاحیت حسابداران رسمی بعد از هر دوره پنج ساله.

ج) اخذ تصمیم نهایی نسبت به عدم استفاده دایم یا موقت بیش از یک سال حسابدار رسمی متخلف از عنوان حسابدار رسمی.

د) رسیدگی به شکایت‌ها.

تبصره ۱ : جلسات هیأت با حضور حداقل پنج نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات گرفته شده با رأی موافق چهار نفر معتبر است.

تبصره ۲ : آیین‌نامه داخلی هیأت و همچنین نحوه انجام وظایف موضوع این ماده و چگونگی اداره دبیرخانه هیأت - که در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر خواهد بود- به وسیله هیأت تنظیم و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۳

حسابداران رسمی باید دارای شرایط زیر باشند:

الف) تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

ب) نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری.

ج) حسن شهرت به رعایت موازین شرعی و اجتماعی و عدم اعتیاد به مواد مخدر.

د) نداشتن سوابق سوء حرفه‌ای، مالی و اداری.

ه) داشتن حداقل مدرک کارشناسی (لیسانس) در رشته حسابداری یا رشته‌های مشابه و یا مدارک حرفه‌ای شناخته شده بین‌المللی.

تبصره : تعیین رشته‌های مشابه و همچنین تعیین مراجع ذی‌صلاح حرفه‌ای بین‌المللی به عهده هیأت می‌باشد.

و) داشتن حداقل شش سال سابقه کار حسابرسی بعد از اخذ مدرک کارشناسی (لیسانس) که حداقل دو سال آن در داخل کشور باشد.

تبصره : اشخاصی که سابقه کار حسابرسی آنان کمتر از میزان مذکور در این بند باشد، در صورتی که دارای تجارب مفیدی در امور حسابداری، خدمات مالی، طراحی سیستم، مدیریت مالی و یا تدریس حسابداری و حسابرسی (در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی) باشند هر دو سال سابقه کار آنان در امور فوق می‌تواند معادل یک سال سابقه کار حسابرسی، مورد قبول قرار گیرد. در هر حال داشتن حداقل سه سال سابقه کار حسابرسی الزامی است. تشخیص تجارب مفید به عهده هیأت می‌باشد.

ز) موفقیت در آزمون‌های مهارت حسابداری و حسابرسی و مقررات تجاری، مالی، محاسباتی و مالیاتی و سایر آزمون‌های مورد لزوم که هیأت تعیین می‌نماید. دارندگان مدارک مراجع ذی‌صلاح حرفه‌ای بین‌المللی موضوع بند "ه" این ماده، همچنین دارندگان مدرک دکترای حسابداری از امتحان مهارت حسابداری و حسابرسی معاف می‌باشند.

تبصره ۱ : آزمون‌های موضوع این بند باید حداقل سالی یک بار برگزار شود.

تبصره ۲ : اشخاص حقیقی و مدیران سازمان حسابرسی که تا تصویب اساسنامه و تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران توسط هیأت عالی نظارت سازمان حسابرسی در سطح مدیر حسابرسی تأیید شده و می‌شوند، از آزمون‌های موضوع این بند معاف می‌باشند (ملغی شده است).

تبصره ۳ : مدیران دستگاه‌های اجرایی که بعد از پیروز انقلاب اسلامی ایران حداقل ده سال در ارتباط با امور حسابرسی، مالی، محاسباتی و مالیاتی تصدی داشته باشند، به تشخیص هیأت و مشروط به داشتن سایر شرایط مذکور در این ماده از آزمون‌های موضوع این بند معاف خواهند بود (اصلاح تبصره (۳) بند "ز" ماده (۳) آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب، مصوبه شماره ۱۸۷۴۴۷/ت۴۵۳۹۸ هـ مورخ ۱۳۸۹/۸/۱۹ هیأت وزیران).

ماده ۴

آن دسته از حسابداران رسمی که تمام وقت خود را به خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی یا سایر خدماتی که به تشخیص هیأت جزو وظایف حسابدار رسمی تلقی گردد تخصیص دهند و دارای مشاغل دیگری اعم از موظف و غیر موظف (به استثنای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر مشاغل آموزشی با رعایت مقررات استخدامی مربوط، مصوبه ۱۳۸۱/۷/۱۴ هیأت وزیران) نباشند، حسابدار رسمی شاغل نامیده می‌شوند و در غیر این صورت حسابدار رسمی غیر شاغل شناخته خواهند شد.

تبصره ۱ : حسابداران رسمی شاغل که در دستگاه‌های دولتی، شهرداری‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی و مؤسسات و شرکت‌های وابسته به آنها و مؤسسات خصوصی و تعاونی یا به حرفه دیگری اشتغال می‌یابند، مکلفند مراتب را کتباً به دبیرخانه هیأت اطلاع دهند تا کارت آنان به کارت حسابدار رسمی غیر شاغل تبدیل گردد.

تبصره ۲ : حسابداران رسمی غیر شاغل مجاز به انجام کارهای موضوع قانون **"استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی"** نبوده و به عنوان شریک، اجازه فعالیت در مؤسسات حسابرسی موضوع قانون مذکور را نخواهند داشت.

ماده ۵

کلیه حسابداران رسمی باید دارای کارت شناسایی عکس‌دار باشند و این کارت را دبیرخانه هیأت برای مدت دو سال برای هر یک از آنان صادر خواهد کرد. دبیرخانه مذکور در دی ماه هر سال صورت اسامی کلیه حسابداران رسمی را با قید شاغل و غیر شاغل در روزنامه رسمی و حداقل یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر خواهد نمود. اسامی اشخاصی که طی سال عنوان حسابدار رسمی آنان لغو یا تعلیق می‌شود، باید بلافاصله از راه‌های مذکور به اطلاع عموم برسد.

ماده ۶

اعضای اولین دوره هیأت به همراه سه نفر حسابدار متخصص و متعهد با شرایط مندرج در ماده (۱) که توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخاب می‌شوند، جزء نخستین حسابداران رسمی محسوب شده و مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، به عنوان اولین گروه حسابداران رسمی و هیأت مؤسس، اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران موضوع تبصره (۲) ماده واحده قانون **"استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابداری رسمی"** را تهیه نموده و برای تصویب نهایی از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به هیأت وزیران تقدیم نمایند. هیأت مؤسس موظف است پس از تصویب و ابلاغ اساسنامه مذکور بلافاصله نسبت به تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران اقدام نماید.

اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸
و اصلاحیه‌های ۱۳۷۹/۳/۱۸، ۱۳۸۰/۵/۱۷، ۱۳۸۱/۷/۱۴، ۱۳۸۲/۱۱/۱، ۱۳۹۰/۴/۵، ۱۳۹۰/۱۰/۶، ۱۳۹۱/۱۰/۲۰، ۱۳۹۲/۴/۳۰ و ۱۳۹۴/۴/۱۴ هیأت وزیران

فصل اول
کلیات

ماده ۱

در این اساسنامه اصطلاحات زیر به جای عبارات مشروح مربوط به‌کار می‌رود:

الف) **آیین‌نامه تعیین صلاحیت:** آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان- موضوع تصویب نامه شماره ۹۰۴۵/ ت۱۳۸۷۵ه مورخ ۱۳۷۴/۷/۲۳ هیأت وزیران،

ب) **هیأت تشخیص صلاحیت:** هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی موضوع ماده (۱) آیین‌نامه تعیین صلاحیت،

پ) **جامعه:** جامعه حسابداران رسمی ایران،

ت) **خدمات تخصصی و حرفه‌ای:** خدمات یاد شده به امور ذیل اطلاق می‌شود:

- انواع حسابرسی،
- بازرسی قانونی،
- مشاوره مدیریت مالی،
- طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی،
- خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی،
- نظارت بر تصفیه،

- ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه*
- داوری مالی*
- خدماتی که توسط دادگاه‌ها و مراجع قضایی در چارچوب موارد فوق‌الذکر ارجاع و توسط حسابدار رسمی پذیرفته می‌شود،

تبصره : تشخیص سایر موارد در چارچوب مقررات این اساسنامه و قوانین بر عهده شورای عالی جامعه است.

ث) **حسابداران رسمی شاغل و غیر شاغل**: آن دسته از حسابداران رسمی که تمام وقت خود را به خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای (موضوع بند "ت" فوق‌الذکر) تخصیص دهند و دارای مشاغل دیگری اعم از موظف و غیر موظف (به استثنای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر مشاغل آموزشی با رعایت مقررات استخدامی مربوط)** نباشند، حسابدار رسمی شاغل نامیده می‌شوند و در غیر این صورت حسابدار رسمی غیر شاغل شناخته خواهند شد.

ج) **قانون:** قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابداران رسمی- مصوب ۱۳۷۲.

چ) **نظارت حرفه‌ای:** نظارت حرفه‌ای بر **فعالیت مؤسسات حسابرسی و** حسابداران رسمی ایران.

---

* طبق مفاد نامه شماره ۱۸۹۲۸ ه / ب مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۹ رئیس مجلس شورای اسلامی خطاب به رئیس جمهور وقت، انجام خدمات ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی توسط حسابداران رسمی، مغایر با حدود خدمات مصرحه در ماده واحده قانونی استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی (لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و اصلاحیه ۱۳۷۲/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی)، شناخته شده است و حسابداران رسمی به هیچ وجه صلاحیت انجام اموری خارج از موارد مصرح در قانون فوق را ندارند.

** این عبارت قبل از اصلاح مورخ ۱۳۸۱/۷/۱۴ به شرح زیر بوده است:
"به‌استثنای تدریس پاره وقت در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی"

ح) **مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی:** مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران.

تبصره : خدمات پنج‌گانه (مشاوره مدیریت مالی، طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی، خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی، **ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه** و **داوری مالی**) و نیز موارد تبصره بند "ت" این ماده برای تنظیم امور حرفه حسابداری و حسابرسی است و مشمول موارد استفاده دولت از خدمات اشخاص تحت عنوان حسابدار رسمی موضوع این قانون نمی‌باشد. ضمناً حسابدار رسمی نمی‌تواند به طور همزمان هیچ یک از خدمات پنج‌گانه را به اشخاص حقیقی و حقوقی که مسئولیت حسابدار رسمی موضوع قانون را در آن بر عهده دارد، انجام دهد.

ماده ۲

هدف از تشکیل جامعه عبارت است از تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی از طریق:

الف) تشکل حسابداران رسمی،

ب) بهبود و گسترش خدمات حرفه‌ای از طریق کمک در تهیه، تدوین، اشاعه و ارتقای اصول و استانداردهای حسابداری، حسابرسی، خدمات مالی و آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای،

پ) بالا بردن دانش تخصصی حسابداران رسمی از طریق گسترش و بهبود آموزش، انجام تحقیقات و انتشار نشریات تخصصی و حرفه‌ای،

ت) حمایت از حقوق حرفه‌ای اعضا،

ث) برقراری ارتباط مستمر فنی و حرفه‌ای بین اعضا،

ج) ارتباط با مؤسسات و تشکل‌های حرفه‌ای منطقه‌ای و بین‌المللی و در صورت نیاز عضویت در آنها.

ماده ۳

اشخاصی که در اجرای آیین‌نامه تعیین صلاحیت به عنوان حسابدار رسمی انتخاب می‌گردند با رعایت مقررات این اساسنامه عضو جامعه می‌باشند.

تبصره (۱) : اشخاصی که عنوان حسابدار رسمی آنها لغو می‌شود، مجاز به استفاده از عنوان یاد شده نیستند و عضویت آنها در جامعه منتفی است.

تبصره (۲) : مؤسسات حسابرسی موضوع تبصره (۳) قانون، عضو جامعه هستند.

فصل دوم

ارکان

ماده ۴

ارکان جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف) مجمع عمومی،

ب) شورای عالی،

پ) هیأت مدیره،

ت) هیأت عالی نظارت.

ماده ۵

مجمع عمومی از اجتماع اعضای جامعه تشکیل و وظایف و اختیارات آن به عنوان بالاترین رکن جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱) انتخاب اعضای شورای عالی.

۲) تصویب گزارش سالانه شورای عالی.

۳) تعیین حق حضور اعضای شورای عالی بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع.

۴) تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های رسمی جامعه بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع.

تبصره (۱) : مسئولیت اجرایی برگزاری مجمع عمومی و دعوت اعضا با دبیرکل جامعه است. چنانچه دبیرکل، اعضای مجمع را در موعد مقرر که حداکثر لغایت شهریور ماه هر سال خواهد بود دعوت نکند. رئیس هیأت عالی نظارت مجمع عمومی را دعوت می‌کند.

تبصره (۲) : دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی مشتمل بر طرز تشکیل جلسه و انتخاب هیأت رئیسه جلسه، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آراء و شیوه نظارت بر برگزاری مجمع عمومی به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳) : صحت انتخابات اعضای شورای عالی بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی معتبر است و احکام عضویت آنان توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.

الف : شورای عالی

ماده ۶

تعداد اعضای اصلی شورای عالی یازده (۱۱) نفر است که از بین اعضای جامعه توسط **مجمع عمومی** انتخاب می‌شوند.

تبصره (۱) : حداقل چهار نفر از اعضای شورای عالی، شاغل و حداقل چهار نفر، غیر شاغل خواهند بود.

تبصره (۲) : دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی شامل نحوه تشکیل جلسه و انتخابات هیأت رئیسه جلسه، نحوه داوطلب شدن برای عضویت در شورای مذکور، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آرا و شیوه نظارت بر برگزاری انتخابات برای اولین دوره با پیشنهاد هیأت مؤسس (موضوع تبصره (۲) قانون) به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳) : بعد از تشکیل شورای عالی، هرگونه تغییر در دستورالعمل یاد شده بنا به پیشنهاد شورای مذکور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت خواهد گرفت.

ماده ۷

شرایط داوطلبان برای عضویت در شورای عالی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف) دارا بودن شرایط موضوع بندهای (ب، ت، ث و ج) ماده (۱۶).

ب) داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، خدمات مالی، طراحی سیستم یا مدیریت مالی بعد از اخذ مدرک کارشناسی(لیسانس).

پ) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران. در مورد اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم قانون اساسی، تعلیمات دینی ایشان حاکم خواهد بود.

تبصره (۱) : تشخیص انطباق صلاحیت داوطلبان عضویت در شورای عالی با شرایط مذکور در این ماده به عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

تبصره (۲) : مدت عضویت اعضای شورای عالی ۳ سال است و انتخاب مجدد آنها به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلامانع است و هر عضو در زمان عضویت در جامعه می‌تواند در مجموع برای سه دوره انتخاب شود. اعضای قبلی تا انتخاب اعضای جدید موظف به ادامه کار هستند و در صورت فوت، استعفا یا لغو عنوان حسابدار رسمی آنها، عضو جدید از میان اعضای علی‌البدل برای مدت باقی‌مانده جایگزین می‌شود.

تبصره (۳) : علاوه بر رئیس هیأت عالی نظارت و در غیاب وی یکی از اعضای هیأت یاد شده سه نفر نماینده به ترتیب زیر بدون حق رأی در جلسات شورای عالی شرکت خواهند کرد:

۱) نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی.

۲) یک نفر به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۳) یک نفر به انتخاب رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار.

ماده ۸

وظایف و اختیارات شورای عالی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱) انتخاب اعضای هیأت مدیره،

۲) تعیین خط مشی و تصویب برنامه‌های جامعه،

۳) تصویب آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذی‌صلاح قانونی،

۴) تصویب آیین‌نامه انضباطی و نظارت حرفه‌ای،

۵) تصویب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی جامعه،

۶) تصویب، صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه هیأت مدیره،

۷) تعیین اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی از بین اعضای جامعه،

۸) تأیید صلاحیت اعضای کارگروه‌های تخصصی،

۹) تصویب آیین‌نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه‌های تخصصی،

۱۰) تعیین حقوق و مزایای اعضای هیأت مدیره و حق‌الزحمه اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی و کارگروه‌های تخصصی،

۱۱) تصویب تشکیلات تفصیلی جامعه،

۱۲) تصویب رهنمودها و دستورالعمل‌های فنی و حرفه‌ای در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذی‌صلاح قانونی،

۱۳) تعیین مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،

۱۴) تهیه گزارش سالانه شورا برای ارایه به وزیر امور اقتصادی و دارایی و مجمع عمومی،

۱۵) تعیین مدیر مسئول نشریه تخصصی جامعه،

۱۶) اعمال نظارت حرفه‌ای از طریق کارگروه‌های تخصصی،

۱۷) تصمیم‌گیری در خصوص سایر مواردی که برای ایفای وظایف جامعه لازم است و در این اساسنامه جزو وظایف سایر ارکان جامعه تعیین نشده است،

۱۸) تصمیم‌گیری در مورد تشکیل مراکز آموزشی و تحقیقاتی موضوع فعالیت‌های جامعه با اخذ مجوز از مراجع صلاحیت‌دار،

۱۹) پیشنهاد سایر دستورالعمل‌های مورد نیاز جامعه به مراجع ذی‌ربط برای تصویب، و

۲۰) تصمیم‌گیری در مورد نحوه همکاری با استفاده‌کنندگان از خدمات اعضای جامعه در چارچوب مقررات این اساسنامه.

تبصره (۱) : گزارش سالانه شورای عالی در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که توسط هیأت عالی نظارت رسیدگی شده و گزارش آن هیأت که حاوی اظهارنظر در خصوص رعایت مقررات جامعه می‌باشد را همراه داشته باشد. زمان ارائه گزارش شورای عالی یک ماه پس از اتخاذ تصمیم نسبت به صورتهای مالی و گزارش هیأت مدیره و هیأت عالی نظارت خواهد بود. هیأت عالی نظارت موظف است ظرف ۱۵ روز نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده به مجمع عمومی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه نماید.

بدون قرائت گزارش هیأت عالی نظارت در مجمع عمومی اخذ تصمیم در مورد گزارش شورای عالی معتبر نمی‌باشد.

تبصره (۲) : وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در موارد زیر نسبت به تجدید انتخابات شورای عالی تصمیم‌گیری نماید:

الف) در مواردی که صحت انتخابات بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت تأیید نشود.

ب) در صورتی که گزارش سالیانـه شورای عالی بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت در مجمع عمومی سالانه جامعه تصویب نشود.

پ) در مواردی که بر اساس گزارش هیـأت عـالی نظـارت، شـورای عـالی، وظایف تعیین شده در این اساسنامه را انجام نـداده و یـا در انجـام آن قصور نموده است.

ماده ۹

شـورای عالی بـایـد در اولیـن جلسـه هر دوره یک نفر را از بیـن اعضای خود به عنـوان رئیس شورای عالی برای دوره سه ساله انتخاب نماید.

تبصره (۱) : تغییـر رئیس شورای عالی قبل از انقضـای دوره سه ساله بر عهده شـورای مذکـور می‌باشد.

تبصره (۲) : رئیس شـورای عالی، هماهنـگ‌سـازی و مـدیریت تشـکیل جلسـات و ابـلاغ مصوبـات شورای مذکـور و سایر موارد ذی‌ربط با وظایف یاد شده را بر عهـده خواهد داشت.

تبصره (۳) : انتخـاب مجـدد یک فرد برای ریاسـت شـورای عـالی در دوره‌هـای بعـدی با رعایت مقررات بلامانع است.

ماده ۱۰

جلسـات شـورای عالی با حضـور حداقل هشت (۸) نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات گرفته شده با آرای حداقل موافق شش (۶) نفر از حاضران معتبر است.

ب) هیأت مدیره

ماده ۱۱

هیأت مدیره جامعه مرکب از سه نفر عضو تمام وقت است که از بین اعضای جامعه توسط شورای عالی برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رئیس شورای عالی منصوب می‌شوند. چنانچه برخی از اعضای هیأت مدیره در اثنای مدت یاد شده تغییر یابد، عضو جدید برای مدت باقیمانده انتخاب خواهد شد.

تبصره (۱) : چنانچه اعضای هیأت مدیره از بین حسابداران رسمی شاغل انتخاب شوند، وضعیت آنها در دوران تصدی مشاغل مذکور، از شاغل به غیر شاغل تبدیل می‌شود.

تبصره (۲) : انتخاب اعضای هیأت مدیره از بین اعضای شورای عالی جامعه مجاز نیست.

تبصره (۳) : انتخاب مجدد اعضای هیأت مدیره با رعایت مقررات این اساسنامه برای دوره‌های بعدی بلامانع است.

ماده ۱۲

شورای عالی از بین اعضای هیأت مدیره، یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه تعیین می‌کند.

تبصره (۱) : رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه اداره امور اجرایی جامعه را به جز در مواردی که بر عهده ارکان قرار دارد و مسئولیت اجرای مصوبات هیأت مدیره را بر عهده خواهد داشت.

تبصره (۲) : تغییر هیأت مدیره و دبیرکل قبل از انقضای دوره سه ساله با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی بر عهده شورای عالی است.

تبصره (۳) : چنانچه بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت هر یک از اعضای هیأت مدیره در انجام وظایف مقرر در این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط قصور و یا تخلف نماید، وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند لزوم برکناری عضو مذکور از عضویت هیأت مدیره جامعه را به رئیس شورای عالی اعلام دارد. شورای یاد شده موظف است در اسرع وقت (حداکثر دو هفته) نسبت به تعیین جانشین وی طبق شرایط مقرر در این اساسنامه اقدام نماید. عضویت شخص مورد نظر در هیأت مدیره جامعه پس از انقضای مدت یاد شده لغو شده تلقی می‌گردد.

ماده ۱۳

وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:

۱) اجرای مصوبه‌های شورای عالی،

۲) تهیه و تنظیم برنامه‌های جامعه در چارچوب خط مشی تعیین شده توسط شورای عالی،

۳) تهیه و تنظیم و به‌روز رسانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های موضوع این اساسنامه از جمله آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای، آیین‌نامه انضباطی و نظارت حرفه‌ای و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی،

۴) ارجاع دعاوی به داوری و هر گونه صلح و سازش با تصویب شورای عالی و نمایندگی جامعه در طرح و دفاع از دعاوی له و علیه جامعه در مراجع قضایی و شبه قضایی و سایر مراجع قانونی با حق توکیل به غیر ولو کراراً،

۵) تهیه و تنظیم بودجه سالانه،

۶) تهیه صورتهای مالی و گزارش فعالیت سالانه هیأت مدیره و ارایه آنها به هیأت عالی نظارت و شورای عالی،

۷) تشکیل کارگروه‌های تخصصی و انتخاب اعضای کارگروه‌های یاد شده پس از تأیید صلاحیت توسط شورای عالی،

۸) تهیه آیین‌نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه‌های تخصصی،

۹) عزل و نصب کارکنان و تعیین حقوق و مزایای آنها،

۱۰) تهیه و تنظیم تشکیلات تفصیلی جامعه،

۱۱) اداره امور مالی، معاملاتی و استخدامی،

۱۲) پیشنهاد مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،

۱۳) عقد هرگونه قرارداد اعم از خرید، فروش، اجاره، اخذ تسهیلات مالی و هر نوع معامله دیگر در حدود فعالیت و بودجه مصوب جامعه،

۱۴) افتتاح حساب‌های بانکی،

۱۵) نمایندگی جامعه در کلیه مراجع قانونی با حق توکیل به غیر، ارجاع به داوری و در موارد لازم هرگونه صلح و سازش، و

۱۶) تهیه و تصویب دستورالعمل‌های مورد نیاز برای اجرای وظایف محول شده.

ماده ۱۴

جلسات هیأت مدیره با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات گرفته شده با رأی موافق اکثریت اعضای هیأت مدیره معتبر است. آیین‌نامه داخلی هیأت مدیره توسط هیأت یاد شده تهیه و به تصویب شورای عالی می‌رسد.

ماده ۱۵

کارگروه‌های تخصصی که با عضویت اعضای جامعه تشکیل می‌شوند مشتمل بر موارد زیر هستند:

۱) کنترل کیفیت،

۲) فنی،

۳) قوانین و مقررات،

۴) آیین رفتار حرفه‌ای،

۵) آموزش و کارآموزی،

۶) مؤسسات حسابرسی،

۷) استانداردهای حسابداری و حسابرسی، و

۸) سایر کارگروه‌های مورد نیاز به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی.

تبصره : کارگروه‌های یاد شده دارای ماهیت فنی و تخصصی بوده و نظرهای آنان جنبه مشورتی دارد و تحت نظر ارکان ذی‌ربط و بر اساس مقررات این اساسنامه فعالیت می‌نمایند.

پ) هیأت عالی نظارت

ماده ۱۶

هیأت عالی نظارت مرکب از یک نفر رئیس و دو نفر عضو است که بر اساس شرایط ذیل از بین حسابداران رسمی عضو جامعه توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی برای مدت دو سال تعیین می‌شوند و به صورت تمام وقت انجام وظیفه می‌نمایند و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های بعدی بلامانع است:

الف) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام،

ب) وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،

پ) داشتن حداقل ده سال سابقه در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، مالی، خدمات مالی و طراحی سیستم،

ت) داشتن تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران،

ث) نداشتن محکومیت کیفری مؤثر یا موجب محرومیت از حقوق اجتماعی، و

ج) نداشتن سوابق سوء حرفه‌ای، مالی و اداری.

ماده ۱۷

به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات مربوط و احراز کفایت نظارت حرفه‌ای، هیأت عالی نظارت دارای وظایف ذیل می‌باشد:

الف) رسیدگی و اظهارنظر درباره درستی اطلاعات مندرج در گزارش عملکرد سالانه شورای عالی و هیأت مدیره،

ب) رسیدگی و اظهارنظر در خصوص صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه جامعه که توسط هیأت مدیره تهیه می‌شود،

پ) نظارت بر فعالیت‌های جامعه برای حصول اطمینان از حسن اجرای امور،

ت) نظارت بر فعالیت‌های حرفه‌ای اعضای جامعه حسب مورد با ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی یا شورای عالی جامعه یا به تشخیص هیأت عالی نظارت،

ث) نظارت بر برگزاری انتخابات شورای عالی جامعه.

تبصره (۱) : چنانچه هیأت عالی نظارت در راستای انجام وظایف خود به مواردی از تخلف توسط اعضای جامعه و همچنین عدم رعایت آیین‌نامه‌های جامعه برخورد کند، موضوع را به دبیرکل منعکس می‌نماید، در این صورت دبیرکل موظف است ظرف ده روز موضوع را حسب مورد به هیأت‌های بدوی یا عالی انتظامی برای رسیدگی و صدور رأی ارجاع دهد.

تبصره (۲) : در صورت امتناع دبیرکل از ارجاع موضوع به هیأت‌های انتظامی ظرف مهلت مقرر، هیأت عالی نظارت رأساً مراتب را به هیأت انتظامی مربوط اعلام و تخلف دبیرکل را به منظور رسیدگی به هیأت عالی انتظامی گزارش می‌نماید.

تبصره (۳) : درخواست تجدید نظر در آرای صادره توسط هیأت‌های بدوی انتظامی برای اعضای جامعه موضوع تبصره (۱) این ماده، پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل طرح در هیأت‌های هم‌عرض و یا هیأت عالی انتظامی می‌باشد.

ماده ۱۸

هیأت عالی نظارت در صورت لزوم می‌تواند در اجرای وظایف خود از خدمات حسابداران رسمی- شاغل و غیر شاغل- و مؤسسات حسابرسی عضو و سایر کارشناسان غیر مالی استفاده کند. ضوابط حق‌الزحمه اشخاص یاد شده به پیشنهاد هیأت عالی نظارت و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی مشخص می‌شود.

ماده ۱۹

حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیأت عالی نظارت به ترتیب معادل حقوق و مزایای دبیرکل و اعضای هیأت مدیره خواهد بود.

ماده ۲۰

دبیرخانه هیأت عالی نظارت زیر نظر رئیس آن اداره می‌شود. تشکیلات دبیرخانه به پیشنهاد هیأت عالی نظارت به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۲۱

کلیه هزینه‌های هیأت عالی نظارت و هزینه‌های موضوع مواد (۱۸) و (۲۰) این اساسنامه از محل بودجه جامعه تأمین و پرداخت می‌شود. هیأت مدیره موظف است هر سال ضمن بودجه تنظیمی خود، هزینه‌های هیأت عالی نظارت را با نظر هیأت یاد شده پیش‌بینی و در بودجه جامعه منظور و جهت تصویب تقدیم به وزیر امور اقتصادی و دارایی کند.

ماده ۲۲

هیأت مدیره، رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه، حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو مکلفند امکانات و تسهیلات لازم را برای انجام وظایف هیأت عالی نظارت فراهم کنند و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست را در اختیار آنها یا نمایندگانشان قرار دهند.

ماده ۲۳

هیأت عالی نظارت موظف است به طور مستمر گزارش فعالیت‌های خود را حسب مورد به وزیر امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی ارسال کند.

ماده ۲۴

آیین‌نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت توسط هیأت یاد شده تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

فصل سوم

مؤسسه حسابرسی

ماده ۲۵

مؤسسه حسابرسی، مؤسسه‌ای است که به منظور انجام خدمات حسابرسی، بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای مندرج در بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه، توسط حداقل سه نفر حسابدار رسمی شاغل و بر اساس شرایط زیر تشکیل می‌شود:

۱) مؤسسه حسابرسی پس از صدور مجوز تاسیس توسط جامعه، باید بر طبق مقررات به عنوان مؤسسه انتفاعی غیر تجاری ثبت شود.

۲) در نام هر مؤسسه حسابرسی باید عبارت **"مؤسسه حسابرسی"** و به دنبال نام مؤسسه، عبارت **"حسابداران رسمی"** قید شود.

۳) شرکای یک مؤسسه حسابرسی باید به طور تمام وقت منحصراً در همان مؤسسه به کار حرفه‌ای اشتغال داشته باشند. شرکای یاد شده باید حداقل سه سال سابقه کار تمام وقت در سطح مدیر حسابرسی در مؤسسات عضو جامعه یا سازمان حسابرسی داشته باشند. حسابداران رسمی که سوابق آنها در سطح مدیر حسابرسی کمتر از میزان مقرر در این ماده باشد می‌توانند به صورت استخدام تمام وقت در مؤسسات حسابرسی،

کسری سوابق مذکور را تکمیل نمایند. ضوابط مربوط به احراز شرایط مدیر حسابرسی و استخدام آنها توسط شورای عالی تعیین می‌گردد.

۴) شرکای مؤسسه حسابرسی در مقابل فعالیت‌های مؤسسه و اشخاص ثالث مسئولیت تضامنی دارند.

تبصره (۱) : فعالیت مؤسسات حسابرسی شامل ارائه خدمات یاد شده در این ماده و ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی با رعایت قوانین و مقررات مربوط می‌باشد و انجام هرگونه فعالیت دیگر توسط آنها ممنوع است.

تبصره (۲) : شرط مالکیت خصوصی شرکا، استثنائاً در مورد مؤسسات حسابرسی مفید راهبر و مؤسسه حسابرسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (مؤسسه غیر دولتی زیر نظر ستاد کل نیروهای مسلح) و متین محاسب نوین مشروط به رعایت کلیه ضوابط دیگر و انجام امور حرفه‌ای از طریق حسابداران رسمی اعمال نخواهد شد*.

تبصره (۳) : انجام فعالیت کارشناسی رسمی دادگستری در رشته مرتبط در مورد اعضای جامعه که عضو کانون کارشناسان رسمی دادگستری می‌باشند در قالب مؤسسه یا غیر مؤسسه نیز به شرط ثبت درآمد و هزینه در دفاتر به عنوان فعالیت حرفه‌ای تلقی می‌شود.

تبصره (۴) : شرکای مؤسسه، شاغلین انفرادی، شاغلین در مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی غیر شاغل حق هیچ گونه مشارکت یا دارا بودن منافعی به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مؤسسه حسابرسی دیگری را که به خدمات تخصصی و حرفه‌ای یا سایر خدمات مرتبط با موضوع ماده (۱) این اساسنامه اشتغال دارند، ندارند.

* این تبصره طبق مصوبه‌های مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۷ و ۱۳۸۵/۸/۳ و ۱۳۹۴/۴/۱۴ هیأت وزیران به این ماده اضافه شده است.

تبصره (۵) : انعقاد قرارداد واگذاری کار موضوع بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه به صورت دست دوم توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد. انعقاد این‌گونه قراردادها توسط سازمان حسابرسی در چارچوب مفاد اساسنامه قانونی آن با اشخاص حقیقی و حقوقی یاد شده، قرارداد دست اول محسوب می‌شود.

ماده ۲۶

اساسنامه هر یک از مؤسسات حسابرسی با رعایت کلیه موارد پیش‌بینی شده در اساسنامه نمونه‌ای که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره جامعه به تصویب شورای عالی می‌رسد، تنظیم و پس از تأیید رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه به ثبت خواهد رسید. مرجع ثبت مؤسسات، تنها مؤسساتی را به نام **"مؤسسه حسابرسی"** ثبت می‌کند که از جامعه حسابداران رسمی ایران اجازه تاسیس دارند.

تبصره : صورتهای مالی مؤسسات حسابرسی باید توسط یکی از مؤسسات حسابرسی دیگر رسیدگی و ظرف چهار ماه پس از پایان سال مالی، توسط مؤسسه مورد رسیدگی به جامعه تسلیم گردد. انتخاب مؤسسات به عنوان حسابرس به صورت متقابل و برای بیش از دو سال متوالی مجاز نمی‌باشد. دستورالعمل حق‌الزحمه حسابرسی موضوع این تبصره توسط هیأت مدیره تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۷

مؤسسات حسابرسی موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت مؤسسات حسابرسی توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.

تبصره (۱) : مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و همچنین اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های موضوع ماده (۱) را به ترتیبی که شورای عالی جامعه تعیین می‌کند به دبیرخانه جامعه تحویل و رسید دریافت کنند.

تبصره (۲) : حسابداران رسمی شاغل انفرادی نیز موظفند مقرراتی که در مورد نحوه فعالیت آنان توسط جامعه وضع می‌شود رعایت کنند. اشخاص یاد شده نمی‌توانند در مؤسسات حسابرسی اعم از عضو یا غیر عضو جامعه، به عنوان شریک یا تحت استخدام مشغول فعالیت باشند.

تبصره (۳) : انعقاد قرارداد همکاری حرفه‌ای بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه با یکدیگر و مؤسسات عضو جامعه با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی تابع آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۲۸) این اساسنامه خواهد بود.

تبصره (۴) : در راستای اعمال نظارت حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه موظفند یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی (به صورت کاغذی یا الکترونیکی) خود ازجمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت مستمر به جامعه ارسال کنند.

تبصره (۵) : هیأت مدیره جامعه مکلف است بانک اطلاعاتی قابل دسترس عموم شامل نام بنگاه اقتصادی، سال مالی، نام حسابرس و بازرس قانونی و اطلاعات کلی و عمومی مربوط به گزارش‌های مالی قابل انتشار را در سامانه الکترونیکی جامعه مستقر و اطلاعات یاد شده را به‌روز رسانی نماید، به گونه‌ای که قابل دسترس برای همه کاربران باشد.

ماده ۲۸

آیین‌نامه اجرایی این فصل توسط هیأت مدیره تهیه و به تصویب شورای عالی جامعه می‌رسد.

فصل چهارم
نظارت حرفه‌ای

ماده ۲۹

به منظور اطمینان از ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای اعضا، هماهنگی در روش‌های انجام امور حسابرسی و بازرسی قانونی، افزایش کیفیت گزارش‌های حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی، پیشگیری از رفتار ناسازگار با شئون حرفه‌ای و ضرورت گذراندن دوره‌های بازآموزی توسط اعضا، همچنین رعایت مقررات قانونی مربوط شامل مفاد این اساسنامه و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن، جامعه بر کار حرفه‌ای حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی نظارت مستمر دارد. کارگروه‌های تخصصی و هیأت عالی نظارت می‌توانند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک مؤسسات حسابرسی و شاغلان انفرادی را در محل استقرار آنها یا در محل جامعه بررسی کنند.

تبصره (۱) : نظارت جامعه بر فعالیت حرفه‌ای اعضا از طریق کارگروه‌های تخصصی ذی‌ربط با نظارت ارکان صلاحیت‌دار جامعه انجام می‌گیرد. حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موظفند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک مورد نیاز را برای بررسی در اختیار کارگروه‌ها قرار دهند. کارگروه‌های تخصصی یاد شده وظیفه بررسی، رسیدگی، اظهارنظر و ارایه گزارش مقتضی به ارکان ذی‌صلاح جامعه را انجام خواهند داد.

تبصره (۲) : کلیه اطلاعات، مدارک و پرونده‌های یاد شده در این ماده جزو اسناد طبقه‌بندی شده تلقی می‌شود و به صورت امانت در اختیار اعضای کارگروه‌ها و مأموران آنها قرار می‌گیرد و افشای مطالب آنها منحصراً در مراجع ذی‌صلاح مجاز است.

ماده ۳۰

رعایت مقررات جامعه و پیروی از رهنمودها و تذکرات ابلاغ شده از سوی ارکان ذی‌صلاح جامعه در مورد رفع نارسایی‌های خدمت حرفه‌ای اعضا توسط آنها الزامی است. عدم توجه اعضا به موارد اعلام شده در این فصل، مستلزم احاله نتیجه رسیدگی به هیأت‌های انتظامی است.

ماده ۳۱

هیأت مدیره موظف است حداقل هر سال یک بار بر اساس آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای، چگونگی فعالیت حرفه‌ای اعضای شاغل را بررسی و نتیجه را در پایگاه اطلاع رسانی جامعه منتشر نماید. این بررسی شامل کنترل وضعیت (در مورد مؤسسات حسابرسی) و کنترل کیفیت حسابرسی می‌باشد.

فصل پنجم
هیأت‌های انتظامی

ماده ۳۲

به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای جامعه از مقررات مربوط، هیأت‌های انتظامی بدوی و هیأت عالی انتظامی تشکیل می‌شوند.

تبصره (۱) : هیأت‌های انتظامی بدوی به تعداد مورد نیاز تشکیل می‌گردند.

ماده ۳۳

هر یک از هیأت‌های انتظامی بدوی دارای سه عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که توسط شورای عالی تعیین و برای مدت سه سال منصوب می‌شوند. تغییر هر یک از اعضای هیأت‌های یاد شده قبل از پایان دوره تصدی آنها منحصراً به تصمیم دو سوم آرای اعضای شورای عالی انجام می‌شود.

تبصره (۱) : عضو علی‌البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی، به جای آن انجام وظیفه می‌کند و همان وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های عضو اصلی را بر عهده دارد.

تبصره (۲) : اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی باید از بین حسابداران رسمی غیر شاغل انتخاب شوند و هیچ‌یک از آنها نمی‌توانند در بیش از یک هیأت انتظامی عضویت داشته باشند.

تبصره (۳) : رئیس هر یک از هیأت‌های انتظامی بدوی توسط شورای عالی تعیین می‌شود.

تبصره (۴) : انتخاب مجدد اعضای هیأت‌های مذکور بلامانع است.

تبصره (۵) : جلسات هیأت‌ها با حضور کلیه اعضا معتبر است.

ماده ۳۴

هیأت عالی انتظامی مرکب از سه عضو اصلی و سه عضو علی‌البدل است. هیأت یاد شده با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱) یک نفر حسابدار رسمی غیر شاغل به انتخاب شورای عالی جامعه،

۲) یک نفر حسابدار رسمی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی،

۳) یک نفر متخصص رشته حقوق به انتخاب وزیر دادگستری.

تبصره (۱) : وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری و شورای عالی جامعه هر کدام یک نفر را بر حسب مورد ذی‌ربط- با همان شرایط مقرر در بندهای بالا برای عضو اصلی- به عنوان عضو علی‌البدل تعیین خواهند نمود.

تبصره (۲) : عضو علی‌البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی به جای آنها انجام وظیفه می‌کند و همان اختیارات و مسئولیت‌های عضو اصلی را بر عهده دارد. هر عضو علی‌البدل، برحسب مورد، به جای عضو اصلی مربوط فعالیت می‌نماید.

تبصره (۳) : اعضای حسابدار رسمی هیأت عالی انتظامی نمی‌توانند در هیأت‌های انتظامی بدوی عضویت داشته باشند.

تبصره (۴) : رئیس و نایب رئیس هیأت عالی انتظامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

تبصره (۵) : مدت تصدی اعضای هیأت عالی انتظامی (اصلی و علی‌البدل) سه سال است و انتخاب مجدد آنها بلامانع است هیأت یاد شده تا انتخاب اعضای جدید به کار خود ادامه می‌دهد.

ماده ۳۵

اعضای شورای عالی، هیأت مدیره، هیأت عالی نظارت، کارگروه‌های تخصصی موضوع ماده (۱۵) این اساسنامه نمی‌توانند به عضویت هیأت عالی انتظامی و هیأت‌های انتظامی بدوی درآیند.

ماده ۳۶

تنبیه‌های انضباطی اعضا به شرح زیر است:

۱) اخطار بدون درج در پرونده،

۲) توبیخ با درج در پرونده،

۳) ممنوعیت انعقاد هر گونه قرارداد خدمات حرفه‌ای و تخصصی و پذیرش بازرسی قانونی و حسابرسی در دوره معین،

۴) تعلیق عضویت تا یک سال،

۵) تعلیق عضویت از یک تا پنج سال، و

۶) لغو عنوان حسابدار رسمی.

تبصره (۱) : هیأت‌های انتظامی بدوی با دعوت از متهم و انجام بررسی‌های لازم رأی مقتضی صادر می‌نمایند آرای صادر شده توسط هیأت‌های انتظامی بدوی در مورد تنبیهات ردیف‌های ۱ و ۲ قطعی است و قابل تجدید نظر نمی‌باشد.

تبصره (۲) : در خصوص تنبیه‌های انضباطی موضوع ردیف‌های (۳) تا (۶) این ماده، پس از صدور رأی توسط هیأت انتظامی بدوی، مفاد آن توسط دبیرکل به متهم ابلاغ می‌شود. متهم می‌تواند ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ، درخواست تجدید نظر نماید و دفاعیات خود را کتباً به هیأت عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۳) : دبیرکل جامعه نیز می‌تواند ظرف مهلت مقرر در تبصره (۲)، از رأی یاد شده تقاضای تجدید نظر نماید و آن را به طور کتبی به هیأت عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۴) : هیأت عالی انتظامی با دعوت از متهم و انجام بررسی‌های لازم، رأی مقتضی را صادر می‌کند. این رأی در خصوص تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۳) و (۴) این ماده قطعی و لازم‌الاجراست و عدم تسلیم به موقع دفاعیه یا عدم حضور متهم در جلسات رسیدگی مانع از صدور رأی نیست. قطعی شدن رأی صادره در مورد تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۵) و (۶) منوط به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌باشد. چنانچه وزیر امور اقتصادی و دارایی رأی هیأت عالی انتظامی را در موارد یاد شده نقض نماید، موضوع و پرونده مربوط را به هیأت تشخیص صلاحیت برای اتخاذ رأی نهایی ارجاع می‌دهد.

تبصره (۵) : بندهای "ج" و "د" ماده (۲) آیین‌نامه تعیین صلاحیت تنها پس از ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی (مذکور در تبصره ۴ بالا) اجرا می‌شود.

تبصره (۶) : چنانچه متهم یا دبیرکل جامعه ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی، به آرای صادر شده توسط هیأت انتظامی بدوی- موضوع تنبیه‌های ردیف‌های (۳) تا (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه- کتباً اعتراض کند، موضوع قابل طرح در مرجع تجدید نظر است، در غیر این صورت آرای صادره پس از انقضای مهلت یاد شده قطعی و لازم‌الاجراست. در صورت انجام اعتراض در ظرف مهلت یاد شده، پرونده مربوط به هیأت عالی انتظامی ارسال خواهد شد.

تبصره (۷) : هیأت‌های انتظامی موظفند در آرای صادر شده مرتبط با موضوع ردیف‌های ۳ تا ۶ این ماده، تکلیف کارهای در جریان عضو متخلف را مشخص نمایند. در صورتی که رأی بر تکمیل کارهای در جریان توسط متخلف باشد، دبیرکل جامعه موظف است نظارت خاص بر فرآیند تکمیل کارهای در جریان اعمال نماید.

تبصره (۸) : دبیرکل جامعه موظف است اسامی اشخاصی را که تنبیه‌های انضباطی موضوع ردیف‌های (۳) تا (۶) این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود، بلافاصله و علاوه بر موارد مندرج در قسمت اخیر ماده (۵۸) این اساسنامه از طریق پست سفارشی به اطلاع سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار و اشخاص طرف قرارداد عضو متخلف (که قرارداد آنها به جامعه ارسال شده است) برساند.

تبصره (۹) : چنانچه دبیرکل جامعه، هیأت عالی نظارت و هیأت عالی انتظامی در راستای انجام وظایف خود و رسیدگی به فعالیت حرفه‌ای حسابداران رسمی، از وقوع جرم مرتبطی مطلع شوند، موظفند علاوه بر سایر اقدامات مقرر در این اساسنامه، مراتب را از طریق دبیرکل جامعه به مراجع قضایی منعکس نمایند.

ماده ۳۷

رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی جامعه تنها در صلاحیت هیأت عالی انتظامی است و هیأت مذکور رأساً به آن رسیدگی و رأی قطعی و نهایی را صادر می‌نماید.

ماده (۳۷) مکرر

وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است در مواردی که مقتضی بداند تخلفات، قصور و اهمال کلیه اعضای جامعه را به هیأت ویژه رسیدگی با ترکیب زیر ارجاع نماید:

۱) رئیس هیأت عالی نظارت (رئیس هیأت)،

۲) یک نفر متخصص در امور مالی و محاسباتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی، و

۳) یک نفر متخصص در رشته حقوق مالی به انتخاب وزیر دادگستری.

هیأت یاد شده به تخلفات، قصور و اهمال کلیه اعضای جامعه مذکور اعم از اعضای شورای عالی، هیأت مدیره، مؤسسه حسابرسی، حسابدار رسمی شریک یا شاغل در مؤسسه حسابرسی، حسابدار رسمی شاغل انفرادی و حسابدار رسمی غیر شاغل رسیدگی و رأی قطعی و نهایی را متناسب با تخلف انجام شده به شرح تنبیه‌های انضباطی شش‌گانه مقرر در ماده (۳۶) این اساسنامه صادر می‌نماید. رأی صادره در مورد تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۵) و (۶) ماده (۳۶) مذکور پس از موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل اجرا است. دستورالعمل نحوه رسیدگی هیأت رسیدگی، تعیین انواع تخلفات انتظامی و تنبیهات متناسب با آن و سایر موارد مربوط به پیشنهاد هیأت ویژه یاد شده به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری می‌رسد. هیأت یاد شده در وزارت امور اقتصادی و دارایی استقرار می‌یابد.

تبصره (۱) : در صورتی که به تشخیص هیأت ویژه رسیدگی موضوع این ماده بر اثر اقدام یا گزارش خلاف واقع حسابرس عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، حقوق عمومی تضییع شده باشد، موضوع توسط رئیس هیأت یاد شده همراه با مستندات مربوط برای اعلام به مرجع قضایی صلاحیت‌دار به وزارت امور اقتصادی و دارایی منعکس می‌شود.

تبصره (۲) : هیأت ویژه رسیدگی موضوع این ماده و همچنین هیأت‌های انتظامی موضوع مواد (۳۳) و (۳۴) این اساسنامه می‌توانند تنبیه‌های انضباطی شش‌گانه مذکور در ماده (۳۶) این اساسنامه را در مورد مؤسسه حسابرسی متخلف و شرکای مؤسسه حسابرسی که طبق بند (۴) ماده (۲۵) این اساسنامه در مقابل فعالیت‌های مؤسسه، مسئولیت تضامنی دارند، توأماً اعمال نمایند.

تبصره (۳) : رسیدگی به تخلفات کلیه اعضای جامعه به شرح این ماده و صدور رأی توسط هیأت‌های انتظامی بدوی و عالی، نافی صلاحیت هیأت ویژه رسیدگی نخواهد بود.

تبصره (۴) : مصوبات خلاف مقررات شورای عالی و هیأت مدیره، بنا به گزارش هیأت عالی نظارت و تأیید هیأت ویژه رسیدگی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی ابطال می‌شود.

ماده ۳۸

انصراف اعضا از عضویت در جامعه، مانع از رسیدگی و اعمال تنبیه‌های انضباطی عضو متخلف نیست.

ماده ۳۹

آن دسته از اعضای جامعه که به تنبیه‌های مقرر در ردیف‌های (۴)، (۵) و (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه به طور قطعی محکوم می‌شوند، به ترتیب برای مدت (۴) سال، (۱۰) سال و به طور دایم در ارکان جامعه نمی‌توانند عضویت داشته باشند.

ماده ۴۰

درخواست پذیرش مجدد اشخاصی که عنوان حسابدار رسمی آنها لغو می‌شود تا مدت (۵) سال در هیأت تشخیص صلاحیت قابل طرح نیست.

ماده ۴۱

آیین‌نامه اجرایی این فصل مشتمل بر نحوه رسیدگی هیأت‌ها، تعیین انواع تخلفات انتظامی متناسب با تنبیهات و سایر موارد مربوط با پیشنهاد شورای عالی و به تصویب مشترک وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری خواهد رسید.

فصل ششم

مقررات مالی

ماده ۴۲

درآمدهای جامعه به شرح زیر است:

۱) ورودیه اعضا،

۲) حق عضویت (ثابت و متغیر)،

۳) درآمد برگزاری برنامه‌های آموزشی و پژوهشی، همایش‌ها و انتشارات،

۴) کمک‌های داوطلبانه و هدایای اشخاص.

تبصره (۱) : مبلغ ورودیه و حق عضویت، پس از اعمال نظارت مندرج در مواد (۵۱)، (۵۲) و (۵۳) قابل وصول است.

تبصره (۲) : دریافت کمک‌های داوطلبانه و هدایا پس از تصویب شورای عالی مجاز است.

تبصره (۳) : وجوه پرداختی موضوع این ماده توسط اعضا و دیگر اشخاص، از نظر مالیاتی جزو هزینه‌های قابل قبول آنها به حساب می‌آید.

ماده ۴۳

هزینه‌ها و پرداخت‌های جامعه در چارچوب بودجه مصوب و با رعایت مقررات این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط انجام می‌شود.

ماده ۴۴

کلیه اسناد و اوراق مالی و تعهدآور، افتتاح حساب‌های بانکی و برداشت از آنها مشترکاً با امضای دبیرکل و یکی از اعضای هیأت مدیره خواهد بود و در غیاب دبیرکل به امضای مشترک دو نفر از اعضای هیأت مدیره- که یکی از آنها توسط دبیرکل معرفی می‌شود- معتبر می‌باشد.

ماده ۴۵

سال مالی جامعه از تاریخ اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد. اولین دوره مالی جامعه، از تاریخ تشکیل آن شروع می‌شود.

ماده ۴۶

در صورت انحلال جامعه، مازاد دارایی بر بدهی آن، مطابق نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی، به مؤسسات علمی- فرهنگی غیرانتفاعی کشور واگذار می‌شود.

فصل هفتم
صورتهای مالی و گزارش‌های سالانه جامعه

ماده ۴۷

هیأت مدیره موظف است صورتهای مالی جامعه و گزارش سالانه خود را حداکثر دو ماه پس از پایان سال مالی به هیأت عالی نظارت و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه نماید.

ماده ۴۸

هیأت عالی نظارت مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ دریافت صورتهای مالی و گزارش هیأت مدیره، گزارش رسیدگی خود را مطابق مقررات ردیف‌های (الف) و (ب) ماده (۱۷) این اساسنامه، به شورای عالی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه کند.

ماده ۴۹

شورای عالی موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ دریافت گزارش هیأت عالی نظارت، در خصوص صورتهای مالی و گزارش هیأت مدیره تصمیم‌گیری کند.

ماده ۵۰

خلاصه تصمیمات شورای عالی و هیأت مدیره باید به نحو مقتضی به اطلاع اعضای جامعه و وزیر امور اقتصادی و دارایی برسد.

فصل هشتم
نظارت عمومی

ماده ۵۱

شورای عالی باید موارد ذیل را برای وزیر امور اقتصادی و دارایی ارسال نماید:

الف) آیین‌نامه‌های موضوع بندهای (۳) و (۴) ماده (۸) این اساسنامه،

ب) مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا موضوع بند (۱۳) ماده (۸) این اساسنامه.

ماده ۵۲

وزیر امور اقتصادی و دارایی موارد یاد شده در ماده (۵۱) را ظرف حداکثر مدت یک ماه از تاریخ وصول آنها، مورد بررسی قرار داده و موارد مغایرت آنها را با قوانین و مقررات جاری کشور تعیین و با ذکر دلیل به شورای عالی جامعه اعلام می‌نماید. در صورت نبودن مغایرت‌های یاد شده، موضوع عدم مغایرت توسط وزیر ظرف مهلت مذکور برای شورای عالی ارسال می‌گردد و چنانچه ظرف مهلت مزبور اعلام نظر ننماید، در حکم موافقت وی تلقی خواهد شد و مصوبه شورای عالی قابل اجراست.

ماده ۵۳

شورای عالی موظف است مغایرت‌های اعلامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی را رفع کند و آن را برای وی جهت بررسی مجدد برابر با ماده (۵۲) ارسال نماید. در هر صورت رفع مغایرت‌های یاد شده توسط شورای عالی الزامی است.

ماده ۵۴

در مواردی که وزیر امور اقتصادی و دارایی در امور مربوط به وظایف و مسئولیت‌های اعضای هیأت مدیره، اعضای هیأت‌های انتظامی، اعضای شورای عالی، اعضای هیأت عالی نظارت و یا سایر اعضای جامعه، تخلف مالی، اداری و انتظامی و یا سایر تخلفات حرفه‌ای مشاهده و یا احراز نماید رسیدگی به امر را به مراجع قانونی ذی‌صلاح ارجاع و پیگیری خواهد نمود.

فصل نهم

صدور پروانه حسابداری رسمی

ماده ۵۵

هیأت تشخیص صلاحیت بعد از تأیید صلاحیت حسابداران رسمی، فهرست آنان را برای صدور کارت شناسایی عکس‌دار به دبیرکل جامعه به طور کتبی معرفی خواهد کرد.

ماده ۵۶

حسابداران رسمی باید دارای کارت شناسایی عکس‌دار باشند. اشتغال هر حسابدار رسمی به خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند "ت" ماده (۱) منوط به دارا بودن پروانه کار صادر شده توسط جامعه است.

ماده ۵۷

دبیرکل جامعه موظف است که برای هر یک از حسابداران رسمی موضوع ماده (۵۵) کارت شناسایی عکس‌دار صادر نماید. مدت اعتبار کارت شناسایی و پروانه کار موضوع ماده (۵۶) چهار سال است و هر چهار سال یک بار تمدید می‌شود.

تبصره (۱) : هیأت تشخیص صلاحیت مکلف است در اجرای بند "ب" ماده (۲) آیین‌نامه تعیین صلاحیت، از جامعه کسب نظر نماید و بر اساس و به استناد آن اقدام نماید.

تبصره (۲) : چنانچه با انجام مفاد تبصره (۱) این ماده هیأت تشخیص صلاحیت اشخاصی از حسابداران رسمی را تأیید ننمود، فهرست آنان را به طور کتبی به دبیرکل جامعه اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۸

دبیرکل جامعه در دی ماه هر سال صورت اسامی کلیه حسابداران رسمی را با قید شاغل و غیرشاغل در روزنامه رسمی و حداقل یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر خواهد نمود. اسامی اشخاصی که طی هر سال عنوان حسابدار رسمی آنان لغو یا تعلیق می‌گردد باید بلافاصله از راه‌های یاد شده به اطلاع عموم، وزیر امور اقتصادی و دارایی و ارکان جامعه و هیأت تشخیص صلاحیت برسد.

فصل دهم

مقررات متفرقه

ماده ۵۹

جامعه حسابداران رسمی ایران جامعه‌ای حرفه‌ای و غیر سیاسی است و از مجامع حرفه‌ای موضوع بند (۴) ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۶۶- به حساب می‌آید.

ماده ۶۰

مسئولیت جبران هر گونه خسارتی که از ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای اعضا به اشخاص ثالث وارد شود بر عهده عضو ذی‌ربط است. در خصوص مؤسسات حسابرسی در صورتی که دارایی‌های مؤسسه برای جبران خسارت کافی نباشد، شرکای مؤسسه حسابرسی متضامناً مسئول تأدیه مانده خسارات هستند.

ماده ۶۱

عضویت حسابداران رسمی شاغل به طور غیر موظف در شورای عالی، هیأت عالی نظارت، هیأت‌های عالی انتظامی و کارگروه‌های تخصصی جامعه از مصادیق خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه نیست.

ماده ۶۲

حسابداران رسمی شاغل در سازمان حسابرسی و یا مؤسسات حسابرسی و یا در نزد سایر حسابداران رسمی ارایه دهنده خدمات حرفه‌ای مستقل، مجاز به ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای مستقل از سازمان و مؤسسات و اشخاص یاد شده نیستند و عدم مراعات حکم مذکور، تخلف محسوب می‌شود.

ماده ۶۳

سقف مجاز ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضا متناسب با سابقه و تجربه حسابداران رسمی و ترکیب و تعداد کارکنان و سایر شرایط آنها و همچنین روش تعیین حق‌الزحمه خدمات حرفه‌ای به موجب آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که با پیشنهاد شورای عالی جامعه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. آیین‌نامه‌های مزبور باید متضمن معیارهای لازم برای طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه باشد.

ماده ۶۴

عدم حضور هر یک از اعضای شورای عالی به دلایل غیر موجه در سه جلسه متوالی- به تشخیص حداقل ۶ نفر از اعضای شورای عالی- به منزله استعفای آنها از عضویت در رکن مربوط است.

ماده ۶۵

آن دسته از مفاد آیین‌نامه تعیین صلاحیت که با مقررات این اساسنامه مغایرت دارند ملغی می‌گردند.

ماده ۶۶

در صورت لزوم، اساسنامه جامعه به ترتیب ذیل اصلاح خواهد شد:

الف) به پیشنهاد شورای عالی و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، یا

ب) با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران.

آیین نامه اجرایی تبصره (۴) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی

مصوب ۱۳۷۹/۶/۱۳ و اصلاحیه‌های ۱۳۸۷/۱/۱۰، ۱۳۸۹/۹/۲۷ و ۱۳۹۲/۷/۱۷ هیأت وزیران

ماده ۱

به منظور اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی و همچنین حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن صورت‌های مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذی‌نفع، اشخاص حقیقی و حقوقی به ترتیبی که در این آیین‌نامه معین می‌شود از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران رسمی شاغل و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران استفاده خواهند نمود.

ماده ۲

اشخاص حقوقی ذیل مکلفند حسب مورد **"حسابرس و بازرس قانونی"** یا **"حسابرس"** خود را از میان مؤسسات حسابرسی که عضو جامعه حسابداران رسمی ایران می‌باشند، انتخاب نمایند:

الف) شرکت‌های پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها،

ب) شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها،

ج) شرکت‌های موضوع بندهای "الف" و "ب" ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی با رعایت ترتیبات مقرر در تبصره یک ماده (۱۳۲) قانون محاسبات عمومی،

ه) شعب و دفاتر نمایندگی شرکت‌های خارجی که در اجرای قانون اجازه ثبت شعبه و نمایندگی شرکت‌های خارجی- مصوب ۱۳۷۶- در ایران ثبت شده‌اند،

و) مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و شرکت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته به آنها،

ز) سایر اشخاص حقوقی و حقیقی زیر که با در نظر گرفتن عواملی از قبیل درجه اهمیت، حساسیت و حجم فعالیت آنها (میزان فروش محصولات یا خدمات، جمع دارایی‌ها، تعداد پرسنل و میزان سرمایه) و همچنین میزان ظرفیت کاری مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی، مشخصات یا فهرست آنها توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تا پایان دی ماه هر سال اعلام می‌گردد:

۱) شرکت‌های سهامی خاص و سایر شرکت‌ها و همچنین مؤسسات انتفاعی غیر تجاری،

۲) شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی و اتحادیه‌های آنها،

۳) اشخاص حقیقی که طبق مقررات قانونی مربوط، مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند.

تبصره ۱ : اشخاص موضوع این ماده می‌توانند از خدمات سازمان حسابرسی که تنها مؤسسه حسابرسی دولتی می‌باشد، به عنوان **"حسابرس و بازرس قانونی"** یا **"حسابرس"** خود حسب مورد استفاده نمایند.

تبصره ۲ : ضوابط تشخیص شرکت‌های تابعه و وابسته، با توجه به اصول و ضوابط حسابداری موضوع بند "ز" ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی تعیین می‌گردد.

تبصره ۳ : با تعیین و اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌توان برای **"حسابرسی و بازرسی قانونی"** یا **"حسابرسی"** اشخاص موضوع بند " ز" این ماده، از خدمات حسابداران رسمی نیز استفاده کرد.

ماده ۳

صورت‌های مالی اشخاص موضوع ماده (۲) که حسب مورد فاقد گزارش **"حسابرسی و بازرسی قانونی"** یا **"گزارش حسابرسی"** موضوع این آیین‌نامه باشد در هیچ یک از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها، مؤسسات اعتباری غیر بانکی، سازمان بورس اوراق بهادار و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی معتبر نمی‌باشد و به نفع اشخاص مزبور قابل استناد نخواهد بود.

تبصره: استفاده اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این ماده از تسهیلات قابل ارائه توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها، دستگاه‌ها و شرکت‌های مذکور در این ماده که وفق مقررات و ضوابط اعلام شده مستلزم ارائه صورت‌های مالی می‌باشد، حسب مورد منوط به ارائه گزارش حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابرسی موضوع این آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۴

حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی مکلفند در گزارش **"حسابرسی و بازرسی قانونی"** یا **"گزارش حسابرسی"** که با رعایت قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ و طبق اصول و ضوابط حسابرسی تهیه می‌شود، نسبت به حساب‌ها و صورت‌های مالی رسیدگی شده درباره موارد زیر صریحاً اظهار نظر نمایند:

الف) رعایت قوانین و مقررات تجاری، مالیاتی و سایر قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت شخص مورد رسیدگی،

ب) رعایت اصول و ضوابط حسابداری در تهیه و ارائه صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه صورت‌های مزبور،

ج) نحوه ارائه وضعیت مالی و نتایج عملیات شخص مورد رسیدگی در صورت‌های مالی.

تبصره ۱: هرگاه حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی در جریان رسیدگی، به هرگونه تخلف از مقررات موضوع این ماده از ناحیه هیأت مدیره و مدیر عامل برخورد نمایند، مکلفند موارد را در گزارش خود منعکس کنند.

تبصره ۲ : مقصود از اصول و ضوابط حسابرسی، اصول متعارف در حرفه حسابرسی استانداردهای موضوع بند "ز" ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای موضوع بند (۳) ماده (۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران می‌باشد.

تبصره ۳ : مقصود از اصول و ضوابط حسابداری، اصول متداول در حسابداری و استانداردهای موضوع بند "ز" ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی می‌باشد.

ماده ۵

حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی که عهده‌دار انجام وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی و یا حسابرسی اشخاص مشمول ماده (۲) این آیین‌نامه می‌باشد، در صورت درخواست اشخاص مزبور در اجرای ماده (۲۷۲) قانون مالیات‌های مستقیم و در صورت قبول درخواست مؤدی طبق ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مکلفند علاوه بر گزارش موضوع ماده (۴) فوق، گزارش حسابرسی مالیاتی جداگانه طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس قرار می‌گیرد، تنظیم و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار مؤدی قرار دهند. گزارش مذکور باید شامل موارد زیر باشد:

الف) اظهار نظر نسبت به کفایت دفاتر و اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری،

ب) تعیین درآمد مشمول مالیات، مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی حسب مورد بر اساس قوانین مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده و مقررات مربوط،

ج) اظهار نظر نسبت به مالیات‌های تکلیفی که مؤدی به موجب قانون مالیات‌های مستقیم مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی کشور بوده است، و

د) سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ : گزارش حسابرسی مالیاتی در مورد مالیات بر ارزش افزوده نیز با توجه به بند "ه" ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی- مصوب ۱۳۷۲- و تبصره (۴) آن، به ترتیبی خواهد بود که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی تنظیمی سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ : هرگاه حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی در اجرای بند "الف" این ماده به موارد ایرادی برخورد نمایند که به نظر آنها به اعتبار دفاتر خللی وارد ننماید و تعیین درآمد واقعی مشمول مالیات و مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی امکان‌پذیر باشد، ضمن درج موارد ایراد در گزارش خود، درآمد مشمول مالیات و مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی را تعیین خواهد کرد.

در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک مزبور برای محاسبه درآمد مشمول مالیات و تعیین مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص داده شود یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود، حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باید پس از ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی حاوی اظهار نظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک و دفاتر برای امر حسابرسی مالیاتی، موضوع را به طور کتبی با ذکر دلایل به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط اعلام نماید، در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است مطابق مقررات موضوعه نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات و مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی اقدام نماید.

تبصره ۳ : چنانچه قبل یا بعد از صدور برگ تشخیص مالیات و اوراق مطالبه مالیات یا برگ استرداد مالیات اضافه پرداختی، اطلاعات و مدارکی در مورد فعالیت‌های مالی به دست آید که در نتیجه نیاز به بررسی دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی ذی‌ربط و توضیحات تکمیلی حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باشد، رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق به طور کتبی از حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف) حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوط را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را به طور کتبی به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برسانند، در این صورت اداره امور مالیاتی بر اساس پاسخ واصل شده، مطابق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

ب) در صورتی که فعالیت مالی مزبور در دفاتر ثبت شده باشد، حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، ثبت فعالیت‌های مورد استعلام در دفاتر مؤدی را ضمن توضیحات تکمیلی با ذکر شماره سند حسابداری همراه با تصویر اسناد حسابداری و مدارک ضمیمه به آن، به طور کتبی به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برساند.

ج) در صورتی که پاسخ حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی با توجه به اسناد و مدارک ارسالی و توضیحات تکمیلی داده شده، به نظر رئیس اداره امور مالیاتی با قوانین و مقررات مربوط تطبیق ننماید، اداره امور مالیاتی موضوع را با شرح استدلال عدم پذیرش به هیأت سه نفری موضوع بند "ب" تبصره (۱) ماده (۶) این آیین‌نامه ارجاع خواهد نمود.

د) در صورتی که حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام نسبت به ارائه پاسخ لازم به رئیس اداره امور مالیاتی مربوط اقدام نکنند، اداره امور مالیاتی با استعلام و یا مراجعه به مؤدی طبق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴ : اشخاصی که انجام حسابرسی مالیاتی را به حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی ارجاع می‌نمایند، مکلفند یک نسخه از قرارداد با حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی را همراه با اظهارنامه مالیاتی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

تبصره ۵ : در مواردی که پرونده مالیاتی مؤدیان مذکور در جلسه هیأت سه نفری موضوع بند (۳) ماده (۹۷) قانون مالیات‌های مستقیم مطرح باشد، یکی از اعضای هیأت مزبور توسط رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور از بین حسابداران رسمی انتخاب می‌شود. چنانچه در بعضی از نقاط کشور، انتخاب حسابدار رسمی امکان‌پذیر نباشد، سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند از سایر حسابرسان بند (۳) ماده (۹۷) قانون مالیات‌های مستقیم در جلسات مزبور استفاده نماید.

ماده ۶

اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات و یا برگ مطالبه صادر می‌نماید.

تبصره ۱ : چنانچه قبل از صدور برگ تشخیص مالیات یا اوراق مطالبه مالیات یا برگ استرداد مالیات اضافه پرداختی نسبت به ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی در خصوص بندهای "ب" (هزینه‌های قابل قبول، استهلاکات) و خرید و عرضه کالا و خدمات و "ج" (از جمله مالیات بر ارزش افزوده، مالیات‌های تکلیفی و حقوق) ماده (۵) این آیین‌نامه و معافیت‌های مالیاتی نیاز به توضیحات تکمیلی حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باشد، رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق به طور کتبی از حسابداران

رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف) حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، توضیحات تکمیلی را به رئیس اداره امور مالیاتی ارائه نمایند، در غیر این صورت و یا اعلام عدم دسترسی به دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی از سوی حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی، اداره امور مالیاتی مطابق مقررات موضوعه جهت رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات و مالیات‌های تکلیفی و تعیین مأخذ مشمول مالیات بر ارزش افزوده و مالیات متعلق به هر دوره مالیاتی مؤدی اقدام خواهد نمود.

ب) در صورتی که پاسخ حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی از لحاظ انطباق با قوانین و مقررات مالیاتی حسب نظر رئیس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد، موضوع به هیأتی متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور، دبیر و شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارش‌های حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ارجاع می‌گردد. هیأت با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و رأی اکثریت اعضای هیأت مذکور، مورد قبول سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بوده و مبنای حل و فصل پرونده ذی‌ربط قرار خواهد گرفت.

بررسی‌های هیأت یاد شده حسب مورد شامل مذاکره با حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی گزارش‌دهنده، مشاهده و بررسی اسناد و مدارک حسابرسی مالیاتی در رابطه با موضوع یا موضوعات مورد استعلام اداره امور مالیاتی و درخواست انجام رسیدگی‌های تکمیلی توسط حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی و اعلام نتیجه به هیأت خواهد بود.

تبصره ۲ : نحوه اداره و تشکیل جلسات هیأت موضوع بند "ب" تبصره (۱) این ماده به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط هیأت مزبور تهیه و به تصویب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور می‌رسد.

تبصره ۳ : رؤسای ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باید تمهیداتی به کار برند تا استعلام و ارسال پاسخ در مهلت‌های تعیین شده انجام شود. مکاتبات بین اداره امور مالیاتی و حسابدار رسمی و بالعکس باید با ابلاغ کتبی و از طریق پست سفارشی صورت پذیرد.

تبصره ۴ : چنانچه هیأت موضوع بند "ب" تبصره (۱) این ماده با اکثریت آراء حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی را به لحاظ عدم رعایت دستورالعمل حسابرسی مالیاتی و سایر مقررات مالیاتی در تنظیم گزارش حسابرسی مالیاتی مقصر تشخیص دهد، سازمان امور مالیاتی کشور گزارش مربوط را به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه و نظر هیأت را جهت طرح در هیأت‌های انتظامی جامعه حسابداران رسمی یا کمیته انضباطی سازمان حسابرسی ارسال خواهد نمود. جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی مکلفند یک نسخه از رأی هیأت‌های انتظامی یا کمیته انضباطی را جهت اطلاع به سازمان امور مالیاتی کشور و گزارش مربوط را به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه و ارسال نمایند.

ماده ۷

سایر اشخاص حقوقی و حقیقی که مشمول مفاد ماده (۲) این آیین‌نامه نمی‌گردند، می‌توانند حسابرسی صورت‌های مالی و تنظیم گزارش مالیاتی خود را به حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابرسی ارجاع و گزارش مزبور را، به ضمیمه اظهارنامه مالیاتی و صورت‌های مالی، و یا ظرف مهلت مقرر در ماده (۶) این آیین‌نامه به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند. در این صورت، مشمول مفاد مواد (۵) و (۶) این آیین‌نامه و تبصره‌های ذیل آن خواهند بود.

ماده ۸

اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند با کسب نظر موافق سازمان تأمین اجتماعی، حسابرسی دفاتر قانونی و تنظیم گزارش تعیین مبالغ مشمول کسر حق بیمه خود را به حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی موضوع این آیین‌نامه ارجاع، و حسابداران و مؤسسات مذکور با رعایت تکالیف کارفرمایان بر مبنای قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های سازمان تأمین اجتماعی، گزارش حسابرسی لازم را تهیه کنند، که در این صورت گزارش مزبور مبنای محاسبه حق بیمه قرار خواهد گرفت.

تبصره : حکم این ماده مانع مطالبه حق بیمه ناشی از اشتباه در محاسبات و موارد ذکر نشده در گزارش حسابرسی مذکور در فوق طبق مقررات تأمین اجتماعی و سایر مقررات، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ تسلیم گزارش نخواهد بود.

ماده ۹

اشخاص حقوقی و حقیقی می‌توانند با کسب نظر موافق دستگاه‌های دولتی دریافت‌کننده مالیات‌های غیرمستقیم، مابه‌التفاوت‌های قیمت کالا و خدمات، حقوق و عوارض دولت، شهرداری‌ها، آموزش و پرورش، تربیت بدنی و سایر موارد، از خدمات حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی برای تهیه گزارش‌های حسابرسی ویژه در خصوص موارد یاد شده استفاده نمایند. در این صورت دستگاه‌های دولتی مذکور موظفند گزارش‌های حسابرسی ویژه مزبور را مبنای محاسبه و دریافت مطالبات خود قرار دهند.

تبصره : دستگاه‌های دولتی موضوع این ماده رأساً نیز می‌توانند حسابرسی ویژه و تهیه گزارش مربوط در خصوص اشخاص حقوقی و حقیقی را به حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی واگذار نمایند. در این صورت پرداخت حق‌الزحمه طبق مقررات مربوط به عهده دستگاه دولتی ذی‌ربط خواهد بود.

ماده ۱۰

کلیه اشخاص موضوع این آیین‌نامه که مجازند طبق مقررات ارزی کشور تمام یا قسمتی از درآمد، اصل سرمایه، سود سرمایه‌گذاری، حق‌الامتیاز، اقساط و سود تسهیلات دریافتی و موارد مشابه را به ارز و از طریق شبکه بانکی به خارج از کشور منتقل نمایند مکلفند حسب مورد گزارش ویژه سازمان حسابرسی یا مؤسسه حسابرسی و یا حسابدار رسمی در خصوص اظهار نظر نسبت به انطباق میزان ارز مورد تقاضا با مستندات و مقررات مربوط را به درخواست خود منضم نمایند.

تبصره ۱: حکم این ماده شامل خرید کالا و خدمات و اخذ تسهیلات از خارج از کشور که عملیات آن از طریق اعتبارات اسنادی، ثبت سفارش و امثال آنها صورت می‌گیرد و مشمول اعمال نظارت مراجع ذی‌ربط دیگر می‌باشد، نخواهد بود.

تبصره ۲: هیأت مذکور در ماده (۲) قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی مصوب سال ۱۳۳۴ می‌تواند حسب مورد از خدمات سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی یا حسابداران رسمی استفاده نماید.

ماده ۱۱

کلیه گزارش‌های حسابداران رسمی باید حسب مورد به وسیله حسابدار رسمی با درج نام و نام خانوادگی و شماره عضویت، امضا و مهر شود و در مورد مؤسسات حسابرسی حداقل به امضای یکی از شرکای مؤسسه با ذکر نام و نام خانوادگی و شماره عضویت وی و مهر مؤسسه برسد.

ماده ۱۲

اشخاص حقوقی و حقیقی می‌توانند علاوه بر موارد فوق‌الذکر از سایر خدمات مجاز حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۱) **"اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران"** نیز استفاده نمایند.

ماده ۱۳

تا تاریخ تصویب آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران موضوع بند (۳) ماده (۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، گزارش حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابرسی که در سرمایه و منافع واحد مورد رسیدگی شریک و سهیم بوده، یا با واحد مزبور معاملات بازرگانی و انتفاعی داشته و به آن واحد خدمات حسابداری و مالی ارائه نموده و یا از طرف آن واحد وکالت حضور در جلسات هیأت مدیره داشته باشد، معتبر نبوده و به نفع واحد مزبور قابل استناد نخواهد بود.

تبصره : در صورتی که حسابدار رسمی و یا مؤسسه حسابرسی، عهده‌دار ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی به صاحبکار شده باشد، باید ضمن اعلام مراتب به دبیر کل جامعه (قبل از شروع به عملیات حسابرسی) و رعایت دقیق اصول و ضوابط حرفه‌ای به گونه‌ای عمل کند که به صلاحیت حرفه‌ای و استقلال وی خدشه وارد نشود.

ماده ۱۴

در مواردی که مراجع قضایی و یا داوری اعم از داخلی و یا خارجی درخواست استفاده از خدمات حسابداران رسمی و یا مؤسسات حسابرسی را داشته باشند، جامعه حسابداران رسمی ایران نسبت به ارسال فهرست حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی اقدام خواهد نمود. شخص منتخب مکلف است مراتب را به اطلاع جامعه حسابداران رسمی ایران برساند.

دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی

در اجرای تبصره (۲) ماده (۵) و تبصره (۲) ماده (۶) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایـران، دستورالعمل مربوط به نحـوه بـرگـزاری مجمـع عمومی و انتخابـات اعضـای شورای عالی به شرح زیر می‌باشد:

بخش اول
کلیات

ماده ۱

مجمع عمومی از اجتماع اعضای حقیقی جامعه تشکیل و در موارد زیر برگزار می‌شود:

الف) مجمع عمومی سالانه که حداکثر تا پایان شهریور ماه هر سال جهـت اتخـاذ تصـمیم نسبت به موارد زیر تشکیل می‌شود:

- تصویب گزارش سالانه شورای عالی،
- تعیین حق حضور اعضای شورای عالی بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع، و
- تعیین روزنامه کثیـرالانتشار برای درج آگهی‌های رسمی جامعه بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه.

ب) مجمع عمومی برای انتخاب اعضای شورای عالی که هر سه سال یک بار (مجمع عمـومی سه سالانه) حداکثر تا پایان شهریور ماه سال مربوط، جهت انتخاب اعضای شورای عالی تشکیل می‌شود.

ج) مجمع عمومی برای تجدید انتخابات شورای عالی بر اساس دستور وزیر امور اقتصادی و دارایی (موضوع تبصره (۲) ماده (۸) اساسنامه).

تبصره : در صورت عدم دعوت اعضای مجمع در موعد مقرر توسط دبیر کـل، رئـیس هیـأت عالی نظارت، مجمع عمومی را دعوت می‌نماید.

ماده ۲

جلسه مجمع عمومی توسط هیأت رئیسه‌ای مرکب از رئیس هیأت عالی انتظامی و در غیاب وی رئیس هیأت اول انتظامی بدوی، به عنوان رئیس جلسه و دو نفر به عنوان ناظر و یک نفر به عنوان منشی که توسط اعضاء حاضر در جلسه مجمع تعیین می‌گردند، اداره می‌شود.

تبصره ۱ : هیچ یک از اعضای شورای عالی نمی‌توانند به عنوان اعضای هیأت رئیسه مجمع انتخاب شوند.

تبصره۲ : جلسات مجمع عمومی ابتدا توسط دبیر کل و متعاقباً توسط هیأت رئیسه منتخب اداره می‌گردد.

تبصره۳ : انتخاب هیأت رئیسه مجمع در مواردی که جلسه مربوط به انتخابات اعضای شورای عالی است از بین داوطلبان عضویت در شورای عالی ممنوع است.

ماده ۳

جلسه مجمع عمومی با حضور بیش از ۵۰ درصد اعضاء رسمیت می‌یابد. چنانچه عده حاضر حداکثر تا یک ساعت پس از زمان مندرج در اطلاعیه، کمتر از حد نصاب تعیین شده باشد پس از ۳۰ دقیقه تنفس، جلسه مجمع با حضور بیش از ۴۰ درصد اعضاء رسمیت می‌یابد در غیر این صورت دعوت مجدد برای بار سوم به فاصله حداکثر ۳۰ روز از تاریخ جلسه دوم با رعایت تشریفات مندرج در مواد (۵) و (۹) این دستورالعمل به عمل خواهد آمد.

فاصله درج آگهی دعوت جلسه سوم در روزنامه تا تاریخ تشکیل آن باید حداقل ۱۰ روز باشد. جلسه سوم با هر تعداد از حاضرین، رسمیت خواهد یافت.

ماده ۴

نظارت بر چگونگی برگزاری مجمع عمومی و انتخابات شورای عالی به عهده هیأت عالی نظارت است.

بخش دوم
مجمع عمومی سالانه

ماده ۵

دبیرکل مکلف است زمان و مکان تشکیل مجمع عمومی سالانه را حداقل ۲۰ روز قبل از تاریخ تشکیل (مشروط به ارائه گزارش عملکرد سالانه شورای عالی) از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و همچنین انعکاس در وب‌گاه جامعه و نیز سایر روش‌های مقتضی به اطلاع اعضاء برساند.

تبصره : در اطلاعیه مربوط به زمان و مکان تشکیل مجمع عمومی سالانه، درج دستور جلسه الزامی است.

ماده ۶

با استقرار هیأت رئیسه در جایگاه، از رئیس یا یکی از اعضای شورای عالی برای قرائت گزارش عملکرد سالانه شورا دعوت به عمل می‌آید و سپس مجمع عمومی با استماع گزارش هیأت عالی نظارت که توسط رئیس یا یکی از اعضاء هیأت خوانده می‌شود، نسبت به موارد پیش‌بینی شده در دستور جلسه تصمیم‌گیری می‌کند.

تبصره (۱) : رأی‌گیری برای اتخاذ تصمیم در مجمع عمومی سالانه نسبت به موارد مندرج در دستور جلسه به صورت کتبی انجام خواهد گرفت.

تبصره (۲) : تصمیمات مجمع عمومی همواره با رأی نصف به علاوه یک اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره (۳) : در صورتی که طبق بندهای "الف"، "ب" و "پ" تبصره (۲) ماده (۸) اساسنامه، بر اساس تصمیم وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخابات اعضای شورای عالی تجدید گردد، دبیرکل مکلف است حداکثر ظرف ۴ ماه از تاریخ ابلاغ تصمیم مزبور نسبت به برگزاری انتخابات طبق مفاد این دستورالعمل اقدام نماید.

تبصره (۴) : از تصمیمات متخذه در مجمع عمومی، توسط هیأت رئیسه صورتجلسه‌ای تهیه می‌شود و پس از امضا، ضمن تسلیم یک نسخه از آن به هیأت عالی نظارت، بلافاصله جهت اطلاع کلیه اعضا به نحو مقتضی اعلان می‌گردد.

بخش سوم

مجمع عمومی سه سالانه

ماده ۷

اعضای شورای عالی از بین اعضای حقیقی جامعه انتخاب می‌شوند.

تبصره : اعضای هیأت عالی نظارت و اعضای هیأت مدیره در صورتی می‌توانند داوطلب عضویت در شورای عالی باشند که حداقل ۴ ماه قبل از تاریخ برگزاری انتخابات، استعفای خود را که حسب مورد توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی مورد موافقت قرار گرفته است ارائه کنند.

ماده ۸

انتخاب اعضای شورای عالی جامعه با حضور اعضا و از طریق اخذ رأی کتبی انجام خواهد شد.

تبصره : انتخابات اعضای شورای عالی می‌تواند در حوزه‌های منطقه‌ای که حداقل تعداد حسابداران رسمی در آن ده درصد کل حسابداران رسمی در زمان انتخابات باشند و در آنجا امکان رأی‌گیری مستقل وجود داشته باشد با پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی و موافقت هیأت عالی نظارت و با حضور نماینده هیأت به طور همزمان با تهران برگزار شود.

ماده ۹

زمان و مکان برگزاری انتخابات و نیز ساعت اخذ رأی، سه ماه قبل از تاریخ انتخابات به پیشنهاد دبیرکل به تصویب شورای عالی می‌رسد و حداقل ۲ ماه قبل از تاریخ انتخابات از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار جامعه، انعکاس در سایت جامعه و سایر روش‌های مقتضی به اطلاع اعضا خواهد رسید.

تبصره : دبیرکل مکلف است بر اساس درخواست هیأت عالی نظارت، امکانات مورد نیاز هیأت را جهت نظارت بر حسن اجرای انتخابات فراهم نماید.

ماده ۱۰

داوطلبین عضویت در شورای عالی که واجد شرایط پیش‌بینی شده در ماده (۷) اساسنامه می‌باشند، باید درخواست کتبی خود را حداکثر ظرف ۱۵روز از تاریخ درج آگهی موضوع ماده (۹)، طبق فرم مربوط به دبیرخانه جامعه تحویل داده و رسید دریافت نمایند یا با پست سفارشی به نشانی جامعه ارسال نمایند.

تبصره (۱) : به درخواست‌هایی که بعد از مهلت مقرر به جامعه تحویل داده شده یا تاریخ تحویل آن به اداره پست پس از مهلت مقرر باشد، ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تبصره (۲) : فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط عضویت در شورای عالی به همراه اطلاعات مرتبط که در اختیار جامعه قرار دارد، به منظور اجرای مفاد تبصره یک ماده (۷) اساسنامه، توسط دبیرکل جامعه برای وزیر امور اقتصادی و دارایی و همزمان رونوشت آن برای هیأت عالی نظارت ارسال خواهد شد. فهرست اسامی داوطلبان عضویت از تاریخ تسلیم درخواست داوطلبی تا انتشار فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط، نزد دارندگان اطلاعات مزبور محرمانه تلقی می‌گردد.

تبصره (۳) : داوطلبانی که از نامزدی عضویت در شورای عالی انصراف کتبی دهند، نمی‌توانند در همان دوره مجدداً داوطلب عضویت در شورای عالی شوند.

ماده ۱۱

پس از طی مراحل مقرر در تبصره یک ماده (۷) اساسنامه جامعه، اسامی نامزدهای واجد صلاحیت عضویت در شورای عالی تا ۱۵ روز قبل از تاریخ انتخابات در دو گروه شاغل و غیر شاغل از طریق درج در روزنامه کثیرالانتشار و سایت جامعه اعلام خواهد شد.

تبصره: انتخابات در صورتی برگزار می‌شود که تعداد نامزدهای واجد صلاحیت، حداقل به میزان دو برابر اعضای اصلی در هر گروه (اعضای شاغل و غیر شاغل) یعنی ۱۴ نفر باشد. در صورت به حد نصاب نرسیدن تعداد نامزدهای واجد صلاحیت، مدت ثبت نام برای ۱۰روز دیگر تمدید خواهد شد.

ماده ۱۲

انجام تبلیغات انتخاباتی، تنها از زمان اعلام اسامی داوطلبان عضویت، در روزنامه کثیرالانتشار و سایت جامعه تا ۲۴ ساعت قبل از انتخابات مجاز است. انجام هرگونه تبلیغ انتخاباتی از جمله، ایراد سخنرانی، انجام مصاحبه، درج مقاله و موارد مشابه قبل از اعلام اسامی داوطلبان و یا در فاصله زمانی ۲۴ ساعت قبل از انتخابات یا انتشار و پخش آنها طی این مدت، تبلیغ تلقی می‌شود و مجاز نیست. در تبلیغات انتخاباتی باید علاوه بر رعایت مفاد آیین رفتار حرفه‌ای، موارد زیر را رعایت نمایند:

- رعایت شئون و موازین حرفه‌ای،
- خودداری از اظهارات خلاف واقع در مورد خود، و
- خودداری از هرگونه مطلب در مورد نامزدهای دیگر.

تبصره : تبلیغات توسط گروه‌های تبلیغاتی، مشروط به تقاضای کتبی حداقل ۲۰ نفر از اعضای غیر داوطلب عضویت در شورای عالی از جامعه، مجاز است. گروه‌های مزبور در چارچوب ضوابطی که با پیشنهاد شورای عالی و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود می‌توانند فعالیت نمایند. انجمن‌های حرفه‌ای ثبت شده از این حکم مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۳

انتخاب اعضای شورای عالی از طریق اخذ رأی با ورقه و به صورت مخفی صورت می‌گیرد. مسئولیت احراز هویت رأی‌دهندگان (اعضای جامعه) به عهده دبیر کل است.

ماده ۱۴

اوراق رأی به شکلی طراحی و توزیع می‌شود که ضمن مخفی نگه داشتن نظر رأی‌دهندگان، امکان کنترل آن فراهم باشد. ورقه رأی پس از احراز هویت (کارت عضویت یا مدارک رسمی دیگر) و ثبت‌نام رأی‌دهنده از ته‌سوش جدا و ارائه می‌شود. اسامی تکراری، مخدوش یا مازاد بر ۱۱ نفر، در شمارش آراء محسوب نخواهد شد.

ماده ۱۵

نتیجه انتخابات طی صورت جلسه‌ای به امضای هیأت رئیسه و هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره : اخذ و شمارش آراء و تهیه و امضای صورت جلسه، بلافاصله پس از خاتمه رأی‌گیری و در همان روز و در محل اخذ رأی صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۶

هرگاه عضوی از جریان انتخابات شکایت داشته باشد، می‌تواند موضوع را کتباً به طور مستند ظرف سه روز از تاریخ انتخابات از طریق دبیرخانه هیأت عالی نظارت به هیأت، اعلام کند.

ماده ۱۷

هیأت عالی نظارت موظف است ظرف یک هفته از تاریخ دریافت شکایت به موضوع رسیدگی و در صورتی که موضوع شکایت مربوط به تخلف نامزدها باشد، نسبت به ضرورت ابطال آراء مکتسبه نامزد متخلف و یا ارجاع آن به هیأت انتظامی حسب مورد اتخاذ تصمیم نموده و نتیجه را کتباً به شاکی اعلام می‌نماید.

تبصره : در صورت احراز تخلف دبیر کل و یا هیأت رئیسه مجمع توسط هیأت عالی نظارت، مراتب با توجه به مستندات مربوط، توسط رئیس هیأت عالی نظارت به وزیر امور اقتصادی و دارایی گزارش می‌شود.

ماده ۱۸

چنانچه هیأت عالی نظارت در جریان انتخابات به مواردی از تخلف برخورد نماید که موجب بی‌اعتباری انتخابات شود، می‌تواند پس از تنظیم صورت جلسه به اتفاق آراء، نسبت به ابطال انتخابات اقدام و مراتب را به اطلاع وزیر امور اقتصادی و دارایی برساند.

تبصره : در صورت ابطال انتخابات، دبیر کل مکلف است نسبت به تجدید انتخابات اقدام نماید. تاریخ اخذ رأی، حداکثر ۴ ماه از تاریخ صورت جلسه فوق است.

ماده ۱۹

دبیرکل ظرف ۱۵ روز از تاریخ تأیید صحت انتخابات توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی (موضوع تبصره (۳) ماده (۵) اساسنامه جامعه)، اسامی ۱۱ نفر اعضای اصلی و ۶ نفر اعضای علی‌البدل شورای عالی را که به شرح زیر انتخاب شده‌اند، برای درج در روزنامه رسمی ارسال کرده و از طریق سایت جامعه اعلام خواهد نمود:

الف) از هر گروه شاغل و غیر شاغل ۴ نفر (جمعاً ۸ نفر) که حائز اکثریت نسبی آراء می‌باشند انتخاب خواهند شد.

ب) ۳ نفر باقی مانده از اعضای اصلی از حائزین بالاترین آراء در مجموع دو گروه بدون توجه به گروه‌های آنان انتخاب خواهند شد.

ج) از هر گروه شاغل و غیر شاغل ۳ نفر (جمعاً ۶ نفر) که حائز بالاترین آراء بعد از اعضای انتخاب شده در بندهای " الف" و "ب" باشند، به عنوان اعضای علی‌البدل انتخاب خواهند شد.

تبصره : در صورتی که هر یک از اعضای شورای عالی در حین مدت مأموریت به دلیل استعفا و یا هر دلیل دیگر از عضویت شورای عالی خارج شود و خروج وی باعث تغییر در ترکیب اعضای شورا طبق تبصره یک ماده (۶) اساسنامه گردد، نفر جایگزین از بین گروه مربوط تعیین خواهد شد و چنانچه خروج عضو مزبور تغییر در ترکیب پیش‌بینی شده در تبصره یک ماده (۶) اساسنامه ایجاد نکند، نفر جایگزین از حائزین بالاترین رأی در بین اعضای علی‌البدل انتخاب خواهد شد.

ماده ۲۰

عدم رعایت مفاد این دستورالعمل تخلف از مقررات جامعه تلقی می‌شود.

ماده ۲۱

مسئولیت اجرایی برگزاری مجمع عمومی و دعوت اعضا با دبیر کل جامعه است.

ماده ۲۲

برگه‌های رأی تا یک ماه بعد از تاریخ انتخابات، نگهداری و سپس ضمن تنظیم صورتجلسه توسط هیأت مدیره امحاء می‌گردد.

این دستورالعمل در ۲۲ ماده و ۲۱ تبصره به پیشنهاد شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱ و اصلاحیه آن در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۱۶ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است.

آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای
توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱

حسابداران رسمی شریک مؤسسات حسابرسی که از این پس در این آیین‌نامه **"شریک"** نامیده می‌شوند، ضمن دارا بودن حداقل شرایط احراز شریک طبق بند (۳) ماده (۲۵) اساسنامه مصوب جامعه، از نظر سابقه و تجربه به دو گروه زیر تقسیم می‌شوند:

گروه اول : شرکایی که کمتر از ۶ سال سابقه کار در سطح مدیر حسابرسی دارند.

گروه دوم : شرکایی که بیش از ۶ سال سابقه کار در سطح مدیر حسابرسی دارند.

ماده ۲

سقف مجاز ساعت کار ماهیانه ارائه خدمات حسابرسی توسط هر یک از شرکای مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی برابر ۱۵۰ ساعت و سقف ارائه خدمات مزبور توسط هر مدیر حسابدار رسمی شاغل و سایر کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت آنان، برابر ۲۰۰ ساعت است.

تبصره ۱ : سقف مزبور در ماه‌های خاص تراکم کاری، حداکثر ۶ ماه در هر سال، تا ۲۰٪ قابل افزایش است.

ماده ۳

سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط هر شریک و کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت مستقیم ایشان در طی یک سال (بدون در نظر گرفتن افزایش ساعت کار موضوع تبصره ماده ۲ فوق)، به شرح زیر است:

	شریک	سقف کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت	
	ساعت کار (سالیانه)	تعداد (نفر)	ساعت کار (سالیانه)
گروه اول	۱۸۰۰	۱۲	۲۸۸۰۰
گروه دوم	۱۸۰۰	۱۸	۴۳۲۰۰

سقف مزبور، متناسب با کاهش تعداد کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت مستقیم شرکا، تعدیل می‌گردد.

ماده ۴

هر یک از شرکای گروه اول و گروه دوم، به ترتیب می‌توانند حداکثر از یک و دو مدیر حسابدار رسمی شاغل در استخدام به عنوان مدیر مسئول کار (مدیر اول) تحت نظارت مستقیم خود، استفاده نمایند. در این صورت، به ازای هر مدیر حسابدار رسمی مزبور، سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط هر یک از شرکای فوق، به ترتیب به میزان $\frac{1}{4}$ و $\frac{1}{3}$ تعداد و ساعات کار کارکنان حرفه‌ای موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه، افزایش خواهد یافت.

ماده ۵

سقف مجاز تعداد کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت یک حسابدار رسمی شاغل انفرادی و ساعت کار آنان، معادل ۵۰٪ سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت شریک گروه اول (موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه)، است.

تبصره ۲: حسابدار رسمی شاغل انفرادی، از نظر شمول ضوابط ماده (۴) این آیین‌نامه، هم‌طراز شریک گروه اول، می‌باشد.

ماده ۶

در صورتی که شرکای مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی و مدیران حسابدار رسمی شاغل تحت استخدام آنان، عضو هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی باشند، ساعت کار ماهیانه و تعداد و ساعت کار کارکنان حرفه‌ای تحت نظارت آنان، معادل ۵۰٪ سقف‌های تعیین شده در مواد (۲) الی (۵) این آیین‌نامه (حسب مورد)، می‌باشد.

ماده ۷

خدمات مجاز حرفه‌ای غیر از حسابرسی صورتهای مالی و سایر خدمات اطمینان‌بخشی، با ضریب ۸۰٪ ساعت کار، از سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی موضوع این آیین‌نامه، کسر می‌گردد.

ماده ۸

سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی، به ترتیب بر اساس مواد (۳) و (۵) و تعدیلات سقف‌های مزبور بر اساس تبصره ماده (۲) و مواد (۴)، (۶) و (۷) این آیین‌نامه (حسب مورد)، تعیین می‌گردد.

تبصره۳ : سقف مزبور متناسب با مدت اشتغال شرکا و مدیران حسابدار رسمی شاغل در استخدام مؤسسه، تعدیل می‌گردد.

ماده ۹

کارهای حسابرسی به ۴ گروه زیر طبقه‌بندی و نحوه اعمال سرپرستی کارهای مزبور، حداقل باید با رتبه‌های زیر باشد.

اندازه کار حسابرسی	برآورد ساعت	رتبه سرپرستی
کارهای کوچک	تا ۷۵۰ ساعت	حسابرس ارشد
کارهای متوسط	۷۵۱ تا ۱۵۰۰ ساعت	سرپرست
کارهای بزرگ	۱۵۰۱ تا ۳۰۰۰ ساعت	سرپرست ارشد
کارهای خیلی بزرگ	بیش از ۳۰۰۰ ساعت	مدیر/ سرپرست ارشد

ماده ۱۰

ساختار ساعات کارکنان حرفه‌ای شاغل در هر کار حسابرسی، با رعایت مفاد ماده (۸) این آیین‌نامه، باید بر اساس ترکیب زیر باشد:

مدیر دوم	۲ درصد ساعت کل کار
مدیر اول (مدیر مسئول کار)	۴ درصد ساعات کل کار
سرپرست ارشد/ سرپرست	۱۴ درصد ساعات کل کار
حسابرس ارشد	۲۰ درصد ساعات کل کار
حسابرس	۵۰ درصد ساعات کل کار
کمک حسابرس	۱۰ درصد ساعات کل کار

تبصره ۴ : در هر کار حسابرسی، هر یک از رتبه‌های بالاتر، به استثنای مدیر دوم که الزاماً باید یکی از شرکای مؤسسه باشد، می‌تواند به جای رتبه پایین‌تر انجام وظیفه نماید.

تبصره ۵ : در کارهای حسابرسی که توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی انجام می‌گردد. سهم درصد کار ایشان از ساعات کل کار، حداقل برابر ۶ درصد می‌باشد.

ماده ۱۱

برگ کارکرد و تخصیص کار ماهیانه شرکای مؤسسات حسابرسی، حسابداران رسمی شاغل انفرادی و مدیران حسابدار رسمی شاغل و سایر کارکنان حرفه‌ای تحت استخدام آنان، همچنین کارت کنترل پروژه برای هر کار حسابرسی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای مجاز، باید تهیه و تنظیم گردد.

ماده ۱۲

طبقه‌بندی مشاغل کارکنان حرفه‌ای شاغل در خدمات حسابرسی و شرایط احراز آنها، به شرح زیر می‌باشد:

۱- ۱۲) رتبه‌های کارکنان شاغل در حرفه حسابرسی به ترتیب زیر تعیین می‌شود:

الف) کمک حسابرس.

ب) حسابرس.

پ) حسابرس ارشد.

ت) سرپرست حسابرسی.

ث) سرپرست ارشد حسابرسی.

ج) مدیر حسابرسی.

چ) شریک.

تعاریف رتبه‌های کارکنان حرفه‌ای و شرایط احراز صلاحیت حرفه‌ای آنان، به شرح زیر است:

کمک حسابرس

کارآموزان حسابرسی که در انجام کارها، تحت نظارت مستقیم رتبه‌های بالاتر عهده‌دار انجام امور ساده حسابرسی می‌باشند، **"کمک حسابرس"** نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌های حسابداری و حسابرسی و یا رشته‌های مشابه که فاقد سوابق تجربی هستند.

حسابرس

کارکنان حرفه‌ای که توانایی درک و اجرای برنامه‌های حسابرسی را تحت نظارت رتبه‌های بالاتر داشته باشند **"حسابرس"** نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر حسابداری و حسابرسی با حداقل ۶ ماه سابقه کار.
- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل یک سال سابقه کار.

حسابرس ارشد

کارکنان حرفه‌ای که دانش و مهارت لازم برای رسیدگی مستقل به کلیه سرفصل حساب‌ها و توانایی برنامه‌ریزی و هدایت یک کار حسابرسی کوچک را به طور کامل دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار حسابرسان و کمک حسابرسان و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به رتبه‌های بالاتر باشند، **"حسابرس ارشد"** نامیده می‌شوند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۳ سال سابقه کار.
- کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۲ سال سابقه کار.
- کارشناس، کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۴ سال سابقه کار.

سرپرست حسابرسی

کارکنان حرفه‌ای که توانایی لازم برای برنامه‌ریزی و هدایت بیش از یک کار حسابرسی کوچک و متوسط را به طور همزمان دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار کلیه رتبه‌های حرفه‌ای پایین‌تر از خود و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به رتبه‌های بالاتر باشند، **"سرپرست حسابرسی"** نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۵ سال سابقه کار.
- کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۴ سال سابقه کار.
- کارشناس و کارشناس ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۶ سال سابقه کار.

سرپرست ارشد حسابرسی

کارکنان حرفه‌ای که دانش و مهارت لازم برای برنامه‌ریزی و هدایت بیش از یک کار حسابرسی کوچک و متوسط و بزرگ را به طور همزمان و یا یک کار خیلی بزرگ را دارا بوده و قادر به اعمال نظارت بر کار کلیه رتبه‌های حرفه‌ای پایین‌تر از خود و پاسخگویی و ارائه مستندات و نتایج کار حسابرسی به مدیر مسئول کار باشند، **"سرپرست ارشد حسابرسی"** نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناس حسابداری و حسابرسی با حداقل ۷ سال سابقه کار.
- کارشناس ارشد حسابداری و حسابرسی و بالاتر با حداقل ۶ سال سابقه کار.
- کارشناس و کارشناسان ارشد و بالاتر رشته‌های مشابه با حداقل ۸ سال سابقه کار.

مدیر حسابرسی

حسابدار رسمی پس از معرفی کتبی از سوی هیئت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی به جامعه و در صورت صدور احکام مدیریت توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه یا سازمان حسابرسی به عنوان مدیر حسابرسی شناخته می‌شود.

شریک

حسابداران رسمی پس از احراز شرایط **"مدیر حسابرسی"**، چنانچه حداقل ۳ سال سابقه کار تمام وقت نزد مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی با سمت **"مدیر حسابرسی"** داشته باشند، واجد شرایط لازم به عنوان **"شریک"** در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه می‌شوند.

۲-۱۲) احراز رتبه **"حسابرس ارشد"**، **"سرپرست حسابرسی"** و **"سرپرست ارشد حسابرسی"**، علاوه بر شرایط پیش‌بینی شده در بند (۱-۱۲)، منوط به کسب امتیاز قبولی در آزمون تعیین رتبه مورد پذیرش جامعه یا سازمان حسابرسی (حسب مورد) است.

۳-۱۲) منظور از سابقه کار، سابقه کار تمام وقت ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای در سازمان حسابرسی، مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا نزد حسابداران رسمی شاغل انفرادی است.

تبصره شش : سابقه کار در زمان دانشجویی مقطع کارشناسی، معادل ۵۰ درصد و حداکثر معادل دو سال محاسبه می‌شود.

تبصره هفت : سابقه کار حسابداری پس از اخذ مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد و بالاتر، حداکثر معادل ۵۰ درصد سابقه مورد نیاز هر رتبه حرفه‌ای، مجموعاً حداکثر ۳ سال سابقه حسابرسی محاسبه می‌شود.

۴- ۱۲) کلیه کارکنان حرفه‌ای، باید به طور تمام وقت در استخدام مؤسسه و یا حسابدار رسمی شاغل انفرادی باشند.

۵- ۱۲) مدارک حرفه‌ای بین‌المللی مورد پذیرش عبارت است از مدارک اخذ شده از انجمن حسابداران رسمی خبره در انگلستان و ولز (ICAEW)، انجمن حسابداران رسمی انگلستان (ACCA)، انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA)، انجمن حسابداران کانادا (CGA) و پذیرش مدارک عضویت در سایر مجامع حرفه‌ای بابت جایگزینی مدرک تحصیلی کارشناسی حسابداری یا رشته‌های مشابه منوط به تصویب شورای عالی جامعه می‌باشد.

۶-۱۲) منظور از رشته‌های مشابه رشته‌هایی هستند که حداقل ۲۴ واحد از دروس آنها، حسابداری، حسابرسی و مدیریت مالی باشد.

ماده ۱۳

لازم است ضوابط این آیین‌نامه در پرسش‌نامه‌های پیش بینی شده در آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای (موضوع ماده ۳۱ اساسنامه) منظور و در طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل و مؤسسات حسابرسی مورد توجه قرار گیرد.

ماده ۱۴

آیین‌نامه حاضر در اجرای مفاد ماده (۶۳) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران در ۱۴ ماده و ۷ تبصره توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد شده، در تاریخ ... به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ تصویب و ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

آیین‌نامه روش تعیین حق‌الزحمه پایه خدمات حسابرسی
جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱

حق‌الزحمه خدمات حسابرسی، شامل حق‌الزحمه ساعت کار مستقیم حسابرسان مأمور در هر کار حسابرسی طبق بودجه ساعتی برآورد شده و هزینه‌های سربار قابل تخصیص هر کار، می‌باشد.

تبصره ۱ : هزینه‌های ایاب و ذهاب و ناهار روزانه حسابرسانِ مأمور در هر کار، چنانچه توسط صاحبکار تأمین نشود، طبق آیین‌نامه کارکنان دولت قابل بازیافت است.

تبصره ۲ : هزینه‌های فوق‌العاده مأموریت حسابرسان مأمور در هر کار (حسب مورد)، طبق مفاد ماده (۷) این آیین‌نامه، می‌باشد.

ماده ۲

برای هر کار حسابرسی، فرم برآورد بودجه ساعتی اجرای آن (به تفکیک سرفصل حساب‌ها و عناوین مورد رسیدگی و رتبه‌های شغلی مسئول رسیدگی) همراه با مستندات برآورد بودجه، باید تهیه و تنظیم شود. فرم مزبور باید توسط مدیر مسئول کار و مدیر دوم کار، همچنین مدیر عامل مؤسسه (حسب تفویض اختیارات هیأت مدیره به ایشان)، امضا شود.

تبصره: بودجه ساعتی اجرای هر کار باید مستند و متکی به بررسی سوابق مالی و عملیاتی واحد مورد رسیدگی بوده و حسابرس جایگزین در صورت افزایش/ کاهش آن نسبت به سال مالی قبل، باید مدارک، شواهد و دلایل کافی و لازم را جمع‌آوری و در سوابق نگهداری نماید.

ماده ۳

طبق آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، رتبه‌های شغلی حسابرسان برحسب میزان تحصیلات، تجربه و مهارت آنان، به شرح زیر تعیین گردیده است:

الف) کمک حسابرس

ب) حسابرس

پ) حسابرس ارشد

ت) سرپرست حسابرسی

ث) سرپرست ارشد حسابرسی

ج) مدیر حسابرسی (مدیر مسئول کار)

چ) شریک

تبصره: ترکیب رتبه‌های شغلی کارکنان حرفه‌ای مأمور در هر کار حسابرسی، باید با رعایت ضوابط و مقررات تعیین شده در آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، تعیین گردد.

ماده ۴

نرخ حق‌الزحمه ساعتی برای رتبه شغلی کمک حسابرس به عنوان نرخ حق‌الزحمه پایه برای تعیین نرخ حق‌الزحمه ساعتی سایر رتبه‌های حسابرسی، بر اساس جدولِ حداقل حقوق و مزایای اعلام شده از سوی وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی در هر سال، تعیین می‌گردد.

ماده ۵

در ابتدای هر سال، نرخ حق‌الزحمه ساعتی رتبه‌های مختلف حسابرسی، بر اساس نرخ حق‌الزحمه پایه تعیین شده برای رتبه کمک حسابرس به شرح ماده (۴) فوق و اعمال ضریب شغلی تعیین شده جهت سایر رتبه‌های حسابرسی متناسب با تحصیلات و سنوات تجربه لازم برای احراز رتبه‌های بالاتر، مطابق آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، تعیین و اعلام می‌گردد.

ماده ۶

رعایت حداقل نرخهای پایه حق‌الزحمه ساعتی رتبه‌های حرفه‌ای در محاسبات حق‌الزحمه پیشنهادی خدمات حسابرسی ضروری است و اعمال مبالغ بیشتر از نرخهای فوق، حسب توافق طرفین مجاز است.

ماده ۷

هزینه‌های سربار مستقیم قابل تخصیص و سایر هزینه‌ها به هر کار حسابرسی، شامل هزینه‌های اجاره دفتر مرکزی و شعب (حسب مورد)، کارمند اداری و خدماتی، ملزومات، کاغذ و کاربرگ مصرفی و... برای کلیه کارهای حسابرسی، معادل حداقل ۲۰ درصد حق‌الزحمه کل ساعات کار مستقیم حسابرسی، تعیین می‌گردد.

ماده ۸

هزینه‌های فوق‌العاده مأموریت خارج از مرکز حسابرسان مأمور، مطابق ماده (۴۶) قانون کار جمهوری اسلامی ایران، بر مبنای حداقل حقوق ثابت روزانه رتبه‌های مختلف حسابرسی، تعیین می‌گردد.

تبصره : سایر هزینه‌های مترتب بر مأموریت کارکنان، شامل هزینه‌های ایاب و ذهاب از محل مؤسسه حسابرسی به پایانه زمینی و یا فرودگاه مبدأ و بالعکس، بلیت اتوبوس یا هواپیما، ایاب و ذهاب از پایانه زمینی و یا فرودگاه مقصد به محل مأموریت و بالعکس، اقامت در هتل، غذا و خوراک ایام مأموریت و ایاب و ذهاب روزانه در مدت مأموریت، چنانچه توسط صاحبکار تأمین نشود، طبق آیین‌نامه مورد عمل مؤسسه حسابرسی، در حدود ارزش‌های متعارف قابل بازیافت است.

ماده ۹

لازم است ضوابط این آیین‌نامه در پرسش‌نامه‌های پیش‌بینی شده در آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای (موضوع ماده ۳۱ اساسنامه) منظور و در طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل و مؤسسات حسابرسی مورد توجه قرار گیرد.

ماده ۱۰

آیین‌نامه حاضر در اجرای مفاد ماده (۶۳) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران در ۱۰ ماده و ۵ تبصره توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد شده و در تاریخ ..... به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ تصویب و ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

اساسنامه نمونه مؤسسات حسابرسی
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران*

فصل اول
نام، نوع، مدت، مرکز، تابعیت، موضوع

ماده ۱

نام مؤسسه: مؤسسه حسابرسی ... (حسابداران رسمی).

ماده ۲

نوع مؤسسه: مؤسسه غیر تجاری انتفاعی.

ماده ۳

مدت: مؤسسه از تاریخ تأسیس برای مدت نامحدود تشکیل می‌شود.

ماده ۴

مرکز اصلی مؤسسه: مرکز اصلی مؤسسه ... (نام شهر) ... است. تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و نمایندگی در داخل و خارج از کشور با تصویب مجمع شرکا امکان‌پذیر است، اما تعیین و تغییر نشانی در اختیار هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۵

تابعیت مؤسسه: مؤسسه دارای تابعیت ایرانی است.

---

* مواردی که در این اساسنامه پر رنگ‌تر درج شده اجباری و بقیه آن در چارچوب مقررات ناظر بر فعالیت‌های جامعه پیش‌بینی شده در این اساسنامه، اختیاری است.

ماده ۶

موضوع مؤسسه: موضوع مؤسسه محدود به ارائه خدمات زیر است:

۱- ۶) انواع حسابرسی

۲- ۶) بازرسی قانونی

۳- ۶) مشاوره مدیریت مالی

۴- ۶) طراحی و پیاده سازی سیستم مالی

۵- ۶) خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی

۶- ۶) نظارت بر امور تصفیه

۷- ۶) ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه

۸- ۶) داوری مالی

۹- ۶) خدماتی که توسط دادگاه‌ها و مراجع قضایی و یا صاحبکار در چارچوب موارد بالا یا عنوان کارشناس دادگستری ارجاع و توسط حسابدار رسمی پذیرفته می‌شود.

۱۰- ۶) **سایر مواردی که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران اعلام و تأیید می‌شود.**

تبصره ۱: ارائه خدمات حسابرسی و بازرس قانونی موضوع ردیف‌های ۱-۶، ۲-۶ و ۶-۶ همزمان با سایر خدمات موضوع ردیف‌های ۳-۶، ۴-۶، ۵-۶، ۷-۶ و ۸-۶ به یک صاحبکار مجاز نمی‌باشد (تبصره بند "ح" ماده (۱) اساسنامه).

تبصره ۲: ارائه خدمات ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی، با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است (تبصره (۱) ماده ۲۵ اساسنامه).

فصل دوم

سرمایه، شرکا، ورود و خروج شریک، تعهدات شرکا

ماده ۷

سرمایه مؤسسه: سرمایه مؤسسه ... ریال است که تماماً توسط شرکا پرداخت شده است.

ماده ۸

شرکا و سهم‌الشرکه آنها: شرکا و سهم‌الشرکه آنها به شرح زیر است:

نـام	مبلغ سهم‌الشرکـه	اقامتـگاه
.....	.....	.....
.....	.....	.....

ماده ۹

شـرایط و تعـداد شـرکا: شـرکای مؤسسـه بایـد حسابـدار رسمی شاغل، عضو جامعه حسابداران رسمی ایران باشند و تعداد آنان در هر زمان حداقل سه نفر باشد.

تبصره ۱ : در هر زمان که تعداد شرکا از حداقل مقرر در فوق کمتر شود یا شرایط هر یک از شرکا از وضعیت حسابدار رسمی شاغل تغییر یابـد، انطباق وضعیت مؤسسـه با مقررات این ماده باید حداکثر ظرف مدت ۶ ماه صورت گیرد.

تبصره۲ : هیچ یک از شرکای مؤسسه حق ندارد مادام که شریک مؤسسه است، مؤسسه یا دفتـر دیگری برای انجـام خدمات مشابه داشته باشد و یا کارهـای موضـوع فعالیت مؤسسه را بپذیرد یا در مؤسسه حسابرسی دیگری شریک شود.

تبصره۳ : شرکای مؤسسه با توجه به مقررات مربوط به حسابداران رسمی شاغل، حق اشتغال به هیچ شغلی اعم از موظف یا غیر موظف را ندارند، مگر تدریس در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و عضویت در ارکان و تشکیلات جامعه حسابداران رسمی ایران به صورت پاره وقت.

تبصره۴ : شرکای مؤسسه می‌توانند شرایط دیگری که مغایر با مفاد این اساسنامه و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران نباشد را تحت عنوان مشارکت‌نامه فی‌مابین تنظیم و مبادله نمایند. مشارکت‌نامه فوق صرفاً در خصوص روابط فی‌مابین شرکا نافذ بوده و در مقابل اشخاص ثالث معتبر نمی‌باشد.

ماده ۱۰

هیچ یک از شرکا نمی‌تواند تمام یا قسمتی از سهم‌الشرکه خود و حقوق ناشی از آن را مقید سازد، یا به وثیقه بگذارد یا به غیر واگذار کند، مگر با تصویب مجمع شرکا. سهم‌الشرکه در هر صورت تنها به سایر حسابداران رسمی شاغل عضو جامعه حسابداران رسمی ایران قابل انتقال است.

ماده ۱۱

اگر عضویت هر یک از شرکا در جامعه حسابداران رسمی ایران به هر دلیل لغو یا بیش از یک سال به حالت تعلیق درآید و یا وضعیت آن از شاغل به غیر شاغل تغییر یابد، خروج وی از مؤسسه الزامی است. ضمناً چنانچه ادامه همکاری هر یک از شرکا با رأی اکثریت عددی شرکا که حداقل دو سوم سرمایه مؤسسه را دارا باشند با توجه به موارد پیش‌بینی شده در این اساسنامه به مصلحت نباشد، شریک مزبور ملزم به خروج از مؤسسه است. کلیه شرکای مؤسسه با قبول این اساسنامه ضمن عقد خارج لازم، متعهد به اجرای این ماده‌اند و هیچ شریکی که مشمول مقررات این ماده باشد حتی به دلیل اختلافات مالی با مؤسسه نمی‌تواند از خروج از مؤسسه و انجام تشریفات ثبتی خودداری کند.

ماده ۱۲

در صورت خروج قهری یا اختیاری هر یک از شرکا، سایر شرکا باید نسبت به پرداخت کلیه حقوق و مطالبات مربوط، به وی یا به افراد ذینفع اقدام کنند. تعیین تکلیف سهم‌الشرکه شریک مزبور با تصویب مجمع شرکا از طریق کاهش سرمایه یا انتقال سهم‌الشرکه به سایر شرکا یا شریک جدید صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۳

مجمع شرکا باید حداکثر ظرف ... ماه از تاریخ اعلام کتبی قصد کناره‌گیری هر یک از شرکا نسبت به آن تصمیم‌گیری کند. در صورت تحقق خروج قهری یا اختیاری شریک، توافق‌نامه‌ای در خصوص نحوه خروج شریک و نحوه انجام تعهدات طرفین تهیه شود و یک نسخه از توافق‌نامه به جامعه ارسال گردد.

ماده ۱۴

حقوق مربوط به شریک خارج شده به نسبت سهم‌الشرکه از ارزش روز خالص دارایی‌ها شامل کارهای در جریان با توجه به درصد پیشرفت کار به اضافه مبلغی بابت سهم سرقفلی مؤسسه (در صورت وجود) با توافق طرفین ذینفع قابل محاسبه و پرداخت است. پرداخت حقوق فوق به اضافه سایر مطالبات و کسر بدهی‌های شریک خارج شده حداکثر ظرف ... ماه انجام می‌گیرد.

ماده ۱۵

اختلاف بین شرکا در هر زمان از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد. در صورت عدم توافق شرکا برای تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به هیأت داوری تعیین شده از طرف هیأت مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران حل و فصل خواهد شد. شرکای مؤسسه با قبول شرایط این ماده مکلفند از رأی صادره تبعیت کنند.

ماده ۱۶

تصمیم‌گیری در خصوص ورود و خروج شرکا و همچنین نقل و انتقالات سهم‌الشرکه توسط مجمع عمومی شرکا با اکثریت عددی شرکا که حداقل $\frac{۲}{۳}$ سرمایه را دارند، صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۷

کلیه گزارش‌هایی که در مورد انجام خدمات حرفه‌ای و مکاتبات مرتبط به صاحبکار ارائه می‌شود، باید توسط حداقل ۲ نفر از شرکا یا یک نفر از شرکا و یکی از حسابداران رسمی که تمام وقت در استخدام مؤسسه بوده و مسئولیت انجام کار را بر عهده داشته‌اند، امضا و ممهور به مهر مؤسسه انتشار یابد.

ماده ۱۸

مسئولیت جبران هرگونه خسارتی که از ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای به اشخاص ثالث وارد می‌شود بر عهده شریک (شرکای) مسئول کار خواهد بود. این موضوع تنها از نظر روابط بین شرکا نافذ است، اما از نظر اشخاص ثالث کلیه شرکای مؤسسه متضامناً مسئول جبران خسارت هستند. مفاد این ماده نافی مسئولیت حرفه‌ای حسابداران رسمی در استخدام در چارچوب وظایف محوله در قبال جامعه حسابداران رسمی ایران نخواهد بود.

فصل سوم

ارکان مؤسسه، وظایف و اختیارات، نحوه دعوت، تشکیل و اتخاذ تصمیم

ماده ۱۹

ارکان مؤسسه عبارت است از:

۱) مجمع شرکا
۲) هیأت مدیره
۳) حسابرس

ماده ۲۰

مجمع شرکا لااقل یک‌بار در سال، ظرف مدت چهار ماه بعد از پایان سال مالی مؤسسه تشکیل خواهد شد. وظایف و اختیارات مجمع شرکا به شرح زیر است:

۱) انتخاب و یا عزل اعضای هیأت مدیره و حسابرس.

۲) تصویب صورتهای مالی مؤسسه و اتخاذ تصمیم در خصوص تقسیم سود و اندوخته‌ها پس از استماع گزارش حسابرس.

۳) تعیین روزنامه کثیرالانتشار مؤسسه.

۴) تعیین خط مشی مؤسسه.

۵) تصویب بودجه سالانه.

۶) تعیین حقوق و مزایا، پاداش و حق حضور اعضای هیأت مدیره و حق‌الزحمه حسابرس.

۷) اتخاذ تصمیم نسبت به ورود و خروج شرکا.

۸) تصویب نقل و انتقال سهم‌الشرکه بین شرکا.

۹) تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و یا نمایندگی در داخل و خارج از کشور.

۱۰) تغییر مواد اساسنامه.

۱۱) انحلال مؤسسه.

تبصره : تغییر در مواد اساسنامه از نظر مطابقت با مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران باید قبل از ارسال به اداره ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری، به تأیید جامعه حسابداران رسمی ایران رسیده باشد.

ماده ۲۱

نصاب لازم برای تشکیل جلسه مجمع شرکا و اتخاذ رأی، در مواردی که در سایر مواد این اساسنامه تعیین نشده، به شرح زیر است:

۱-۲۱) نصاب لازم برای تشکیل جلسه، در موارد تصمیم‌گیری پیرامون بندهای ۹ تا ۱۱ ماده (۲۰) بالا اکثریت عددی شرکایی است که لااقل سه چهارم سرمایه را دارا باشند. تصمیمات مجمع با رأی موافق حداقل دو سوم اعضای حاضر که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند معتبر خواهد بود.

۲-۲۱) نصاب لازم برای تشکیل سایر جلسات مجمع، در مواردی پیرامون بندهای (۱) تا (۶) ماده (۲۰) بالا، برای بار اول، اکثریت عددی شرکا که لااقل دو سوم سرمایه را دارا باشند، برای بار دوم، اکثریت عددی شرکا که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند. تصمیمات مجمع همواره با رأی موافق حداقل نصف اعضای حاضر که حداقل نصف سرمایه را دارا باشند در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۲۲

دعوت برای تشکیل مجمع شرکا از طریق پست سفارشی یا روزنامه کثیرالانتشار صورت خواهد گرفت. در صورت حضور تمامی شرکا، رعایت تشریفات فوق الزامی نخواهد بود.

ماده ۲۳

دعوت برای تشکیل مجمع شرکا توسط رئیس هیأت مدیره و در غیاب یا استنکاف ایشان توسط حداقل یک سوم از شرکا یا دارندگان حداقل یک سوم سرمایه مؤسسه (اصالتاً و وکالتاً) به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۴

فاصله تاریخ دعوت تا تاریخ تشکیل مجامع شرکای مؤسسه حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز است.

ماده ۲۵

شرکا می‌توانند برای حضور و اتخاذ رأی در مجمع شرکا به شرکای دیگر مؤسسه کتباً وکالت بدهند.

ماده ۲۶

مؤسسه توسط هیأت مدیره ای مرکب از حداقل ۳ نفر از شرکا که توسط مجمع شرکا برای مدت ... سال انتخاب می‌شوند، اداره خواهد شد. تجدید انتخاب اعضای هیأت مدیره بلامانع است. هیأت مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیأت مدیره، یک رئیس، یک نایب رئیس و یک مدیر عامل تعیین می‌کند. وظایف و اختیارات رئیس، نایب رئیس و مدیر عامل توسط هیأت مدیره تعیین می‌شود.

ماده ۲۷

هیأت مدیره برای اداره کلیه امور مؤسسه بجز مواردی که طبق این اساسنامه در صلاحیت مجمع شرکاست، دارای وظایف و اختیارات کامل می‌باشد. اهم وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:

۱) **اداره امور مؤسسه در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر مؤسسات حسابرسی عضو جامعه.**

۲) تصویب و اجرای آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم.

۳) **افتتاح حساب نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و انجام کلیه عملیات بانکی مؤسسه در قالب مؤسسه مذکور.**

۴) امضا و ظهرنویسی و پذیرش اوراق تجاری.

۵) نمایندگی مؤسسه در برابر اشخاص ثالث.

۶) دریافت مطالبات و پرداخت دیون مؤسسه.

۷) انعقاد هر نوع قرارداد و تغییر و تبدیل یا فسخ و اقاله آن.

۸) تحصیل اعتبار از بانک‌ها، شرکتهای لیزینگ و مؤسسات اعتباری.

۹) ترهین اموال مؤسسه اعم از منقول و غیر منقول و فک رهن ولو کراراً.

۱۰) اقامه هرگونه دعوی و دفاع از هرگونه دعوی یا فیصله به دعوی یا انصراف از آن.

۱۱) تعیین وکیل برای دادرسی و غیره با و یا بدون حق توکیل و توکیل در توکیل ولو کراراً.

۱۲) تهیه و تنظیم صورتهای مالی و گزارش فعالیت‌های مؤسسه و ارائه آن به حسابرس حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از پایان سال مالی.

۱۳) تهیه و تنظیم بودجه سالانه.

۱۴) اجرای تصمیمات مجمع شرکا

۱۵) تصویب و اجرای برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی لازم.

۱۶) **ارائه یک نسخه گزارش حسابرس منضم به صورتهای مالی به جامعه حسابداران رسمی ایران حداکثر ظرف مدت ۴ ماه پس از پایان سال مالی.**

تبصره : اعضای هیأت مدیره می‌توانند تمام یا قسمتی از اختیارات و نیز حق امضای خود را به مسئولیت خود به یکدیگر و یا به یک یا چند نفر از شرکا تفویض کنند. این تفویض اختیار باید کتبی باشد و به اطلاع سایر شرکا برسد.

ماده ۲۸

مجمع شرکا در هرسال، یک مؤسسه حسابرسی از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران را به عنوان حسابرس انتخاب می‌کند.حسابرس منتخب طبق استانداردهای حسابرسی ایران وظایف خود را انجام داده و گزارش خود را ظرف مدت ۲۰ روز پس از دریافت صورتهای مالی در اختیار مجمع شرکا خواهد گذاشت. اتخاذ تصمیم نسبت به صورتهای مالی بدون استماع گزارش حسابرس فاقد اعتبار است. انتخاب یک مؤسسه حسابرسی به صورت متوالی، حداکثر تا ۲ سال مجاز می‌باشد.

فصل چهارم

صاحبان امضای مجاز، سال مالی، حساب‌های مؤسسه و تقسیم سود، انحلال، تصفیه و سایر موارد

ماده ۲۹

به استثنای گزارش‌های موضوع ماده (۱۷)، کلیه اسناد و اوراق تعهدآور مؤسسه از قبیل قراردادها، چک، سفته، برات و سایر اوراق تجاری با امضای حداقل ۲ نفر از اعضای هیأت مدیره و مهر مؤسسه معتبر است.

ماده ۳۰

سال مالی مؤسسه از روز ... ماه هر سال آغاز و در روز ... ماه ... (همان سال/ سال بعد) به پایان می‌رسد، در سال اول تأسیس، آغاز سال مالی، تاریخ تشکیل مؤسسه است.

ماده ۳۱

تصویب صورتهای مالی توسط مجمع شرکا در حکم مفاصا حساب هیأت مدیره است.

ماده ۳۲

در صورت تصویب انحلال مؤسسه توسط مجمع شرکا، یک نفر از بین شرکا یا خارج از شرکا به سمت مدیر تصفیه انتخاب می‌شود و امور تصفیه را براساس مقررات فصل سوم قانون تجارت انجام می‌دهد. **شرکای مؤسسه مکلفند کلیه تعهدات حرفه‌ای انجام شده تا تاریخ صورتجلسه مجمع عمومی شرکا را در ارتباط با انحلال مؤسسه را طبق مفاد این اساسنامه انجام دهند. مؤسسه تا پایان ایفای تعهدات حرفه‌ای مشمول مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران می‌باشد.**

ماده ۳۳

موارد پیش‌بینی نشده در این اساسنامه تابع قانون تجارت و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران است.

ماده ۳۴

این اساسنامه مشتمل بر چهار فصل، ... ماده و ... تبصره در تاریخ ... به تصویب مجمع شرکا رسیده است.

آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی
موضوع ماده (۲۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۹۰/۴/۱۵
و اصلاحیه‌های ۱۳۹۳/۹/۵ و ۱۳۹۴/۱۰/۲۳
شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

در اجرای مفاد ماده (۲۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران (جامعه) و به منظور سامان بخشی تعاملات درون و برون سازمانی مؤسسات حسابرسی عضو، آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی که در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ به تصویب شورای عالی رسیده است، به شرح زیر اصلاح می‌گردد.

فصل اول
کلیات

ماده ۱

با توجه به وظایف جامعه طبق **قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی** و ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی آن، مؤسسات حسابرسی عضو جامعه، مسئولیت خطیری در اعتباربخشی، اطمینان افزایی و شفافیت اطلاعات ارائه شده به نظام اقتصادی کشور برای تصمیم‌گیری دارند و باید با پایبندی خود به اخلاق و رفتار حرفه‌ای، مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران مشتمل بر مفاد این آیین‌نامه اجرایی، این مسئولیت را پاسداری کنند.

ماده ۲

مؤسسات حسابرسی، به عنوان شاکله اصلی جامعه حسابداران رسمی ایران، نقش با اهمیتی در زمینه دستیابی به اهداف جامعه دارند، بنابراین، پایبندی شرکای آنها به مقررات، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. کسب، حفظ و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و شرکای آنها، عامل بقای حرفه و عامل اصلی در جلب اعتماد جامعه اقتصادی کشور است. جامعه حسابداران رسمی ایران و مؤسسات حسابرسی عضو آن، موظفند با همکاری یکدیگر در این زمینه تلاش کنند. این موضوع، بخشی از خط‌مشی جامعه حسابداران رسمی ایران است.

ماده ۳

مؤسسه حسابرسی حداقل توسط سه نفر حسابدار رسمی شاغل به عنوان **"شریک"** تشکیل می‌شود. هر یک از شرکای مؤسسه می‌بایست ضمن احراز شرایط مدیر حسابرسی طبق مفاد بندهای زیر (حسب مورد)، دارای حداقل سه سال سابقه کار حسابرسی تمام وقت در سطح مدیر حسابرسی در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی باشند.

الف) حسابداران رسمی پس از معرفی کتبی از سوی هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی به جامعه، در صورت صدور احکام مدیریت توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه یا سازمان حسابرسی، به عنوان "مدیر حسابرسی" شناخته می‌شوند.*

ب) حسابداران رسمی که سوابق آنها در سطح مدیر حسابرسی کمتر از میزان مقرر در صدر این ماده باشد، می‌توانند به صورت استخدام تمام وقت در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی، کسری سوابق مذکور را تکمیل نمایند.

* مصوبه شورای عالی جامعه (جلسه شماره ۵/۲۰ مورخ ۱۳۹۳/۹/۵).

به منظور کمک و جبران کسری سوابق، "مدیر حسابرسی" باید شرایط زیر را داشته باشد:*

- کارکنان حسابرسی که توانایی مدیریت و انجام مستقل چند کار خیلی بزرگ را داشته باشند، به صورتی که بتوانند مستندات و نتایج کار را به شریک ارائه نمایند، "مدیر حسابرسی" شناخته می‌شوند. حداقل احراز این شرایط عبارت است از:
  - کارشناس حسابداری یا حسابرسی با ۱۰ سال سابقه کار.
  - کارشناس ارشد و یا بالاتر حسابداری یا حسابرسی با ۹ سال سابقه کار.
  - کارشناس رشته‌های مشابه با ۱۲ سال سابقه کار.
- حسابداران رسمی پس از معرفی کتبی از سوی هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی به جامعه، در صورت انجام سه سال کار حسابرسی تمام وقت در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی، به عنوان "مدیر حسابرسی" شناخته می‌شوند.
- سرپرستان ارشد حسابرسی شاغل در استخدام مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی یا سازمان حسابرسی که طبق ضوابط جامعه یا سازمان مزبور در آزمون رده حرفه‌ای "سرپرست ارشد" شرکت و پذیرفته شده‌اند، در صورت انجام سه سال کار حسابرسی تمام وقت در رده حرفه‌ای فوق، به عنوان "مدیر حسابرسی" شناخته می‌شوند.

پ) حسابداران رسمی غیر شاغل و شاغلین انفرادی برای تبدیل وضعیت به عنوان شریک علاوه بر احراز شرایط تعیین شده در این ماده و بندهای "الف" و "ب" (حسب مورد)، بایستی حداقل امتیاز آموزشی طبق ضوابط مصوب شورای عالی را نیز دارا باشند.

تبصره یک: شرکای فعلی و قبلی مؤسسات حسابرسی عضو جامعه، از تاریخ تشکیل جامعه تا تاریخ تصویب این آیین‌نامه به عنوان شریک شناخته شده و مشمول الزامات این ماده نخواهند بود.

* مصوبه شورای عالی جامعه (جلسه شماره ۵/۳۹ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳).

فصل دوم
روابط مؤسسات حسابرسی با جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۴

مؤسسات حسابرسی که بر اساس مفاد ماده (۲۵) اساسنامه جامعه تشکیل می‌شوند، عضو جامعه‌اند و بر اساس مفاد ماده (۲۷) اساسنامه جامعه موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت آنها، توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.

تبصره : عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب شورای عالی و عدم ارائه و یا تأخیر غیر متعارف در ارائه مدارک و اطلاعات درخواستی جامعه، به عنوان تخلف از مقررات محسوب می‌شود.

ماده ۵

جامعه پس از اطمینان یافتن از وجود دفتر کار مناسب و امکانات لازم در چارچوب ضوابط مصوب، طبق ماده (۵۶) اساسنامه جامعه نسبت به تأیید اساسنامه مؤسسات در حال تأسیس و صدور پروانه کار اقدام می‌نماید.

تبصره : انجام فعالیت حرفه‌ای در مکانی به‌جز مرکز مؤسسه تحت عناوینی مانند شعبه، دفتر و یا هر عنوان دیگر، در صورتی مجاز خواهد بود که این موضوع در اساسنامه مؤسسه پیش‌بینی شده و تحت نظر یکی از شرکای مستقر در محل اداره شود.

ماده ۶

هرگاه مؤسسه‌ای بیش از مدت ۶ ماه از تاریخ اخطار جامعه، دفتر کار مناسب برای فعالیت حرفه‌ای در اختیار نداشته باشد، شرکای مؤسسه می‌بایست حداکثر تا پایان ماه بعد نسبت به رفع اشکال و یا تهیه صورت جلسه انحلال مؤسسه اقدام نمایند.

تبصره ۱ : تعهدات حرفه‌ای مؤسسه در این خصوص در دوران انحلال با نظارت جامعه (طبق مفاد قرارداد) انجام می‌پذیرد.

تبصره ۲ : مهلت پیش‌بینی شده در این ماده با ارائه توجیهات حداکثر تا ۲ ماه توسط هیأت مدیره جامعه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۷

هیأت مدیره جامعه موظف است زمینه لازم را برای همکاری و مشارکت مؤسسات در تحقق برنامه‌های جامعه و تدوین ضوابط و مقررات مربوط فراهم نماید.

ماده ۸

در اجرای تبصره یک ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، مؤسسات حسابرسی موظفند ظرف مدت یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای موضوع فعالیت مؤسسه را طبق فرم مربوط به جامعه ارسال نمایند.

ماده ۹

در اجرای تبصره (۴) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، مؤسسات حسابرسی موظفند یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی خود را از جمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف مدت یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت الکترونیکی به جامعه ارسال نمایند.

تبصره : در نمونه قراردادهای حسابرسی که توسط جامعه تهیه شده است، ارائه یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی به جامعه پیش‌بینی شده و استفاده از قراردادهای مزبور برای مؤسسات حسابرسی الزامی می‌باشد.

فصل سوم

روابط مؤسسات حسابرسی عضو با یکدیگر

ماده ۱۰

مؤسسات حسابرسی عضو می‌توانند به صورت مشترک نسبت به انعقاد قرارداد و انجام کار اقدام نمایند. انجام **دادن** کار مشترک، منوط به انعقاد قرارداد کتبی بین دو یا چند مؤسسه حسابرسی و مشخص شدن حدود کار و وظایف هر مؤسسه است. کلیه شرکای دو یا چند مؤسسه طرف قرارداد، در کار انجام شده مسئولیت تضامنی دارند.

ماده ۱۱

واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مؤسسات حسابرسی و حسابداران شاغل انفرادی دیگر ممنوع است. همچنین پذیرش تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است.

ماده ۱۲

هرگونه استفاده موقت از خدمات حرفه‌ای کارکنان مؤسسات حسابرسی دیگر صرفاً با توافق کتبی دو مؤسسه حسابرسی ذی‌ربط مجاز است.

ماده ۱۳

انجام کارهای تحقیقاتی، آموزشی و پژوهشی توسط دو یا چند مؤسسه حسابرسی، با توافق کتبی طرفین مجاز است.

ماده ۱۴

روابط حسابرس پیشین و حسابرس جایگزین و همچنین، روابط حسابرس اصلی و حسابرس دیگر تابع ضوابط **آیین رفتار حرفه‌ای** و **استانداردهای حسابرسی** است.

تبصره ۱: به منظور رعایت موازین حرفه‌ای در موارد تغییر حسابرس، انجام اقدامات زیر توسط حسابرس جایگزین الزامی است:

الف) حسابرس جایگزین پس از انجام مکاتبه با حسابرس قبلی در ارتباط با عدم وجود دلایل حرفه‌ای برای تغییر حسابرس، بودجه ریالی کار را با توجه به بودجه زمانی انجام کار بر حسب رده‌های مختلف حرفه‌ای و سهم مناسبی از سربار تعیین و در پرونده‌های خود مستند می‌کند.

تبصره ۲: پذیرش کار در جریان اعضای جامعه توسط سایر اعضا، ممنوع می‌باشد. در موارد استثنایی و با ارائه توجیهات لازم، انجام کار توسط حسابرس جایگزین با موافقت کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران امکان‌پذیر است.

ماده ۱۵

به منظور رعایت شایسته بند (۲۱) آیین رفتار حرفه‌ای، استخدام کارکنان سایر اعضا توسط مؤسسات عضو جامعه باید با اطلاع از کارفرمای قبلی صورت گیرد. به هر حال استخدام کارکنان سایر اعضا بدون قطع رابطه کامل با کارفرمای قبلی وی و ارائه گواهی پایان کار، ممنوع است.

فصل چهارم
روابط مؤسسات حسابرسی با حسابداران رسمی

ماده ۱۶

ارتباط مؤسسات حسابرسی با حسابداران رسمی شاغل به صورت یکی از موارد زیر برقرار خواهد شد:

الف) شراکت در مؤسسه حسابرسی،

ب) استخدام تمام وقت (حسابداران رسمی تحت استخدام).

ماده ۱۷

هرگونه اختلاف حرفه‌ای بین مؤسسات حسابرسی و یا حسابداران رسمی عضو جامعه از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد، در صورت عدم توافق در مورد تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به داور یا هیأت داوری تعیین شده از طرف هیأت مدیره جامعه حل و فصل خواهد شد و طرفین حسب مورد ملزم به تمکین از رأی صادره توسط داور مرضی‌الطرفین یا جامعه خواهند بود.

فصل پنجم
روابط مؤسسات حسابرسی با مؤسسات حرفه‌ای غیر عضو داخلی

ماده ۱۸

واگذاری خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی (شامل خدمات مالی، طراحی و پیاده سازی سیستم مالی، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه) به اشخاص و

مؤسسات غیر عضو جامعه **حداکثر** تا میزان **(۳۰) درصد** مبلغ قرارداد، طبق شرایط زیر مجاز می‌باشد:

الف) حجم کارهای ارجاعی در هر سال نباید از ۲۰ درصد کل درآمدهای غیر حسابرسی بیشتر شود.

ب) مسئولیت حرفه‌ای و نظارت بر اجرای کار به عهده مؤسسه واگذار کننده کار می‌باشد.

فصل ششم

روابط مؤسسات حسابرسی عضو با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی

ماده ۱۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه می‌توانند با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی مورد تأیید جامعه، قراردادهای همکاری منعقد کنند. این همکاری می‌تواند به صورت پذیرش انواع نمایندگی حرفه‌ای توسط مؤسسه حسابرسی، انعقاد قراردادهای بلند مدت همکاری و قراردادهای مشارکت موردی (در مورد تمام یا بخشی از خدمت حرفه‌ای خاصی که مشمول مفاد ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی نیست) انجام شود.

تبصره : انجام همکاری مؤسسات حسابرسی عضو با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی، تنها پس از انعقاد قراردادهای مربوط در صورتی که مغایر با قوانین و مقررات جامعه نباشد. مجاز است. نوع و حدود همکاری باید به اطلاع جامعه حسابداران رسمی ایران برسد.

ماده ۲۰

بررسی پرونده‌های حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی توسط مؤسسات بین‌المللی طرف قرارداد، به منظور کنترل کیفیت، با رعایت اصول حرفه‌ای بلامانع است.

فصل هفتم
سایر موارد

ماده ۲۱

به منظور رعایت مفاد ماده ۲-۱۲ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، مؤسسات حسابرسی و شاغلین انفرادی عضو جامعه باید کارکنان حرفه‌ای ذی‌صلاح خود را با رعایت مقررات مربوط، برای شرکت در امتحانات به جامعه معرفی کنند و نتیجه (یا نتایج) امتحانات را با در نظر گرفتن سایر صلاحیت‌های حرفه‌ای در ارتقای آنان دخالت دهند.

ماده ۲۲

مؤسسات حسابرسی مکلفند کلیه وظایف قانونی در مورد مؤسسه، شرکا و کارکنان خود، از جمله قوانین و مقررات مربوط به مالیات‌ها، کار و تأمین اجتماعی را رعایت کنند.

ماده ۲۳

مؤسسات حسابرسی باید دارای آیین‌نامه رده‌بندی شغلی و آموزشی برای کارکنان خود باشند. در این مورد رعایت مقررات و رهنمودهای جامعه ضروری است.

ماده ۲۴

کسب حداقل امتیازات مصوب کنترل وضعیت مؤسسه و کنترل کیفیت کار، الزامی می‌باشد و در صورت عدم کسب حداقل امتیازات مصوب با پیشنهاد کارگروه کنترل کیفیت، حداکثر ۶ ماه مهلت به مؤسسه اعطا می‌شود و بعد از مهلت مقرر در صورت عدم کسب حد نصاب لازم موضوع به هیأت انتظامی ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۵

صورتهای مالی مؤسسات حسابرسی باید توسط یکی از مؤسسات حسابرسی دیگر حسابرسی و ظرف مدت ۴ ماه پس از پایان سال مالی، توسط مؤسسه مورد رسیدگی به جامعه تسلیم گردد. انتخاب مؤسسات به عنوان حسابرس به صورت متقابل و برای بیش از دو سال متوالی مجاز نمی‌باشد.

ماده ۲۶

در مواردی که داور و یا هیأت داوری معین شده توسط هیأت مدیره به عنوان داور مرضی‌الطرفین نسبت به موضوع مورد اختلاف رسیدگی و اعلام نظر می‌نماید، هزینه داوری به میزان ساعت صرف شده بابت جبران هزینه‌های انجام شده به تساوی از طرفین دریافت می‌شود.

تبصره: در مواردی که یکی از طرفین دعوا عضو جامعه نباشد، هزینه داوری تماماً از عضو ذی‌ربط دریافت خواهد شد.

ماده ۲۷

سربرگ‌های مکاتباتی مؤسسات حسابرسی باید شامل نام **مؤسسه حسابرسی** و به دنبال آن عبارت **حسابدار رسمی** باشد. درج اسامی شرکا در سربرگ بلامانع است.

ماده ۲۸

مؤسسات حسابرسی می‌توانند رده بندی مؤسسه خود را از جامعه درخواست کنند. ضوابط امتیاز بندی بر اساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک کارگروه‌های مؤسسات حسابرسی و کنترل کیفیت و تأیید هیأت مدیره، توسط شورای عالی جامعه تصویب خواهد شد.

ماده ۲۹

چنانچه وضعیت مؤسسات حسابرسی با برخی از مواد این آیین‌نامه (به استثنای شرایط پیش‌بینی شده در ماده (۳) مطابقت نداشته باشد، مؤسسات ذی‌ربط مکلفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این آیین‌نامه نسبت به تطبیق شرایط خود اقدام نمایند در غیر این صورت عضو ذی‌ربط متخلف شناخته خواهد شد.

ماده ۳۰

این آیین‌نامه در ۳۰ ماده و ۱۲ تبصره در تاریخ‌های ۱۳۹۰/۳/۴، ۱۳۹۰/۳/۱۸، ۱۳۹۰/۴/۱۵، ۱۳۹۳/۹/۵ و ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ به تصویب شورای عالی رسیده است. هرگونه تغییر در مفاد این آیین‌نامه با پیشنهاد کارگروه مؤسسات حسابرسی، تأیید هیأت مدیره و تصویب شورای عالی جامعه انجام خواهد شد.

آیین‌نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی

در اجرای تبصره (۲) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران و به منظور سامان بخشی تعاملات و عملکرد اعضای شاغل انفرادی، آیین‌نامه زیر تهیه و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ به تصویب شورای عالی رسیده است.

فصل اول

کلیات

ماده ۱

با توجه به وظایف جامعه طبق " قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی" اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران به ویژه اعضای شاغل انفرادی، مسئولیت خطیری در اعتبار بخشی، اطمینان‌افزایی و شفافیت اطلاعات ارائه شده به نظام اقتصادی کشور برای تصمیم‌گیری دارند و باید با پایبندی خود به رفتار و اخلاق حرفه‌ای، مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران مشتمل بر مفاد این آیین‌نامه اجرایی، این مسئولیت را پاسداری کنند.

ماده ۲

اعضای شاغل انفرادی، نقش با اهمیتی در زمینه دستیابی به اهداف جامعه دارند، بنابراین، پایبندی آنها به مقررات، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. کسب، حفظ و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای اعضای شاغل، عامل بقای حرفه و عامل اصلی در جلب اعتماد جامعه اقتصادی کشور است. جامعه حسابداران رسمی ایران و اعضای شاغل انفرادی، موظفند با همکاری یکدیگر در این زمینه تلاش کنند. این موضوع، بخشی از خط‌مشی جامعه حسابداران رسمی ایران است.

فصل دوم

روابط اعضای شاغل انفرادی با جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۳

اعضای شاغل انفرادی براساس مفاد تبصره (۲) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد نحوه فعالیت آنها، توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.

تبصره : عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب شورای عالی و عدم ارائه و یا تأخیر خارج از ضوابط در ارائه مدارک و اطلاعات درخواستی جامعه، به عنوان تخلف از مقررات محسوب می‌شود.

ماده ۴

انجام فعالیت حرفه‌ای توسط اعضای شاغل انفرادی، منوط به داشتن پروانه کار معتبر می‌باشد. جامعه پس از اطمینان یافتن از وجود دفتر کار مناسب و امکانات لازم در چارچوب ضوابط مصوب، طبق ماده (۵۵) اساسنامه جامعه، نسبت به صدور پروانه کار برای حسابدار رسمی شاغل انفرادی اقدام می‌نماید.

ماده ۵

هرگاه شاغل انفرادی بیش از مدت ۶ ماه از تاریخ اخطار جامعه، دفتر کار مناسب برای فعالیت حرفه‌ای در اختیار نداشته باشد، پروانه کار نامبرده توسط جامعه لغو شده و وضعیت وی به "غیر شاغل" تبدیل خواهد شد.

تبصره : مهلت پیش‌بینی شده در این ماده با ارائه توجیهات حداکثر تا ۲ ماه توسط هیأت مدیره جامعه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۶

در اجرای تبصره یک ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف مدت یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیتهای حرفه‌ای موضوع فعالیت خود را طبق فرم مصوب به جامعه ارسال نمایند.

ماده ۷

در اجرای تبصره (۴) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند یک نسخه از گزارش حسابرسی خود را ازجمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف مدت یک هفته به صورت الکترونیکی به جامعه ارائه نمایند.

فصل سوم
روابط اعضای شاغل انفرادی با یکدیگر

ماده ۸

انجام کار مشترک با یکدیگر توسط اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد.

ماده ۹

واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای حسابرسی توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است. همچنین پذیرش تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است.

ماده ۱۰

هرگونه استفاده موقت از خدمات حرفه‌ای کارکنان مؤسسات حسابرسی عضو و سایر اعضای شاغل انفرادی صرفاً با توافق کتبی کارفرمای ذی‌ربط مجاز است.

ماده ۱۱

انجام کارهای تحقیقاتی، آموزشی و پژوهشی توسط دو یا چند حسابدار رسمی شاغل انفرادی، با توافق کتبی طرفین مجاز است.

ماده ۱۲

روابط حسابرس پیشین و حسابرس جایگزین و همچنین، روابط حسابرس اصلی و حسابرس دیگر تابع ضوابط "آیین رفتار حرفه‌ای" و "استانداردهای حسابرسی" است.

تبصره ۱: به منظور ایجاد رقابت سالم بین اعضای جامعه، در موارد تغییر حسابرس، انجام اقدامات زیر توسط حسابرس جایگزین الزامی است:

الف) حسابرس جایگزین پس از انجام مکاتبه با حسابرس قبلی در ارتباط با عدم وجود دلایل حرفه‌ای برای تغییر حسابرس، بودجه ریالی کار را با توجه به بودجه زمانی انجام کار برحسب رده‌های مختلف حرفه‌ای و سهم مناسبی از سربار تعیین و در پرونده‌های خود مستند می‌کند.

تبصره ۲: پذیرش کار در جریان اعضای جامعه توسط سایر اعضا، ممنوع می‌باشد. در موارد استثنایی و با ارائه توجیهات لازم، انجام کار توسط حسابرس جایگزین با موافقت کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران امکان‌پذیر است.

ماده ۱۳

به منظور رعایت شایسته بند (۲۱) آیین رفتار حرفه‌ای، استخدام کارکنان سایر اعضا توسط اعضای شاغل انفرادی باید با اطلاع از کارفرمای قبلی صورت گیرد. به هرحال استخدام کارکنان سایر اعضا بدون قطع رابطه کامل با کارفرمای آن و ارائه گواهی پایان کار، ممنوع است.

فصل چهارم
روابط اعضای شاغل انفرادی با حسابداران رسمی

ماده ۱۴

ارتباط اعضای شاغل انفرادی با سایر حسابداران رسمی شاغل به صورت استخدام تمام وقت (حسابداران رسمی تحت استخدام) می‌باشد.

ماده ۱۵

هرگونه اختلاف حرفه‌ای بین اعضای شاغل انفرادی با مؤسسات حسابرسی و یا حسابداران رسمی عضو جامعه از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد، در صورت عدم توافق در مورد تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به داور یا هیأت داوری تعیین شده از طرف هیأت مدیره جامعه حل و فصل خواهد شد و طرفین حسب مورد ملزم به تمکین از رأی صادره توسط داور مرضی‌الطرفین یا جامعه خواهند بود.

فصل پنجم

روابط اعضای شاغل انفرادی با مؤسسات حرفه‌ای غیرعضو

ماده ۱۶

اعضای شاغل انفرادی می‌توانند در ارائه خدمات حرفه‌ای غیر اعتباربخشی (شامل خدمات مالی، ارائه سیستم، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه) حداکثر تا میزان ۳۰ درصد مبلغ قرارداد طبق شرایط زیر از مؤسسات و اشخاص غیر عضو جامعه استفاده نماید.

الف) حجم کارهای ارجاعی در هر سال نباید از ۳۰ درصد کل درآمدهای غیر اعتباربخشی بیشتر گردد.

ب) مسئولیت حرفه‌ای و نظارت بر اجرای کار به عهده عضو واگذار کننده کار می‌باشد.

ماده ۱۷

پذیرش بخشی از خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی توسط اعضای شاغل انفرادی از اشخاص و مؤسسات حرفه‌ای غیر عضو جامعه ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۸

تأسیس شرکتها و مؤسساتی که نوع فعالیت آنها از مصادیق بند "ت" ماده یک اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران است و هرگونه مشارکت در این‌گونه شرکتها و مؤسسات برای اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد.

فصل ششم
سایر موارد

ماده ۱۹

به منظور یکسان سازی رده‌های کارکنان حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی و رعایت مفاد ماده (۱۲) آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، اعضای شاغل انفرادی باید کارکنان حرفه‌ای ذی‌صلاح خود را با رعایت مقررات مربوط، برای شرکت در امتحانات به جامعه معرفی کنند و نتیجه (یا نتایج) امتحانات را با در نظر گرفتن سایر صلاحیت‌های حرفه‌ای در ارتقای آنان دخالت دهند.

ماده ۲۰

اعضای شاغل انفرادی مکلفند کلیه وظایف قانونی در مورد خود و کارکنان خود، از جمله قوانین و مقررات مربوط به مالیات، کار و تأمین اجتماعی را رعایت کنند.

ماده ۲۱

اعضای شاغل انفرادی باید دارای آیین‌نامه رده‌بندی شغلی و آموزشی برای کارکنان خود باشند. در این مورد رعایت مقررات و رهنمودهای جامعه ضروری است.

ماده ۲۲

کسب حداقل امتیاز مصوب کنترل کیفیت کار، الزامی می‌باشد و در صورت عدم کسب حداقل امتیازات مصوب با پیشنهاد کار گروه کنترل کیفیت، حداکثر ۶ ماه مهلت به عضو شاغل انفرادی اعطا خواهد شد و بعد از مهلت مقرر در صورت عدم کسب حد نصاب لازم موضوع به هیأت انتظامی ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۳

در مـواردی کـه داور و یـا هیـأت داوری معـین شـده توسـط هیـأت مـدیره بـه عنـوان داور مرضی‌الطرفین نسبت به موضوع اختلاف رسیدگی و اعلام نظر نموده، هزینه داوری بـه میـزان ساعت صرف شده جهت حل اختلاف بابت جبران هزینه‌های انجام شده (به تساوی از طرفین) دریافت می‌شود.

تبصره : در مواردی که یکی از طرفین دعـوا عضـو جامعـه نباشـد، هزینـه داوری تمامـاً از عضو ذی‌ربط دریافت خواهـد شد.

ماده ۲۴

سربرگ‌های مکاتباتی اعضای شاغل انفرادی باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره پروانـه کـار، آدرس، تلفن و عنوان "حسابدار رسمی" باشد.

ماده ۲۵

چنانچه وضعیت اعضای شاغل انفرادی با برخی از مواد این آیین‌نامه مطابقت نداشته باشـد، شاغل انفرادی ذی‌ربط مکلف است ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این آیین‌نامه نسبت به تطبیق شرایط خود اقدام نمایند. در غیر این صورت عضو ذی‌ربط متخلـف شـناخته شـده و ضمن لغو پروانه کار وی با وی طبق مقررات برخورد خواهد شد.

ماده ۲۶

این آیین‌نامه در ۲۶ ماده و ۵ تبصره در تـاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ بـه تصـویب شـورای عـالی رسیده است.

آیین‌نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت
موضوع ماده (۲۴) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱

دعوت مجمع عمومی توسط رئیس هیأت در صورتی که دبیرکل در موعد مقرر نسبت به آن اقدام نکرده باشد.

ماده ۲

نظارت بر چگونگی برگزاری مجمع عمومی و انتخابات شورای عالی و گزارش نتـایج حاصـله به وزیر امور اقتصادی و دارایی.

ماده ۳

رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به شکایات واصله از نحوه برگزاری انتخابات.

ماده ۴

نظارت بر حسن اجرای تصمیمات مجمع عمومی.

ماده ۵

بررسی مصوبه‌های شورای عالی به منظور حصول اطمینان از:

الف) همسویی با اهداف جامعه.

ب) رعایت قوانین و مقررات حاکم بر جامعه.

ماده ۶

بررسی گزارش عملکرد سالانه شورای عالی به منظور حصول اطمینان از درستی اطلاعات مندرج در آن و گزارش نتایج حاصله به وزیر امور اقتصادی و دارایی، مجمع عمومی و شورای عالی.

ماده ۷

رسیدگی و اظهار نظر درباره درستی اطلاعات مندرج در گزارش عملکرد سالانه و گزارش مقایسه بودجه و عملکرد.

ماده ۸

حسابرسی صورتهای مالی سالانه جامعه طبق استانداردهای حسابرسی و ارائه گزارش حسابرسی به وزیر امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی.

ماده ۹

بررسی فعالیت‌های دبیرکل و اعضای هیأت مدیره به منظور حصول اطمینان از:

الف) رعایت قوانین و مقررات حاکم بر جامعه.

ب) حسن اجرای مصوبه‌های شورای عالی و هیأت مدیره.

پ) همسویی فعالیت‌های آموزشی، تحقیقاتی و انتشاراتی جامعه در راستای تأمین اهداف جامعه و بالا بردن دانش تخصصی حسابداران رسمی.

ت) کفایت کنترل‌ها در خصوص رعایت سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای و نیز تعیین حق‌الزحمه خدمات حرفه‌ای توسط اعضا با توجه به آیین‌نامه‌های مربوط.

ث) کفایت کنترل‌ها در خصوص رعایت مفاد ماده (۲۷) و آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۸) اساسنامه توسط اعضا.

ج) کفایت اقدامات نسبت به گزارش‌های حسابرسی صادره توسط اعضا برای مشتریان از جمله گزارش‌های موضوع تبصره ماده (۲۶) اساسنامه در راستای اعمال نظارت حرفه‌ای.

چ) کفایت فرآیند نظارت حرفه‌ای بر اعضا.

ح) کفایت اقدامات نسبت به شکایات واصله، گزارش‌های واصله از مراجع نظارتی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط.

خ) وجود و کفایت کنترل‌های لازم در خصوص حصول اطمینان از اجرای احکام انضباطی صادره از سوی هیأت‌های انتظامی توسط اعضای مختلف.

د) کفایت تمهیدات دبیرکل در خصوص نظارت خاص بر فرآیند تکمیل کارهای در جریان، موضوع تبصره (۷) ماده (۳۶) اساسنامه.

ذ) بهره‌برداری به‌هنگام و مناسب جامعه از اطلاعات واصله از اشخاص حقیقی و حقوقی (بانک‌ها، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان امور مالیاتی، ...) نسبت به عملکرد حرفه‌ای اعضا.

ر) حسن اجرای سایر وظایفی که در اساسنامه، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌های مربوط و سایر مقررات موضوعه به عهده دبیرکل و هیأت مدیره محول شده است.

ماده ۱۰

اعمال نظارت بر فعالیت‌های حرفه‌ای اعضا از طریق بررسی گزارش‌های حرفه‌ای صادره، پرونده‌های مربوط و نیز سایر اطلاعات و مدارک، به تشخیص هیأت عالی نظارت در محل جامعه یا استقرار اعضا.

ماده ۱۱

دبیرکل موظف است یک نسخه از دستور جلسه‌های شورای عالی، هیأت مدیره و کارگروه‌ها را همراه با سوابق، قبل از تشکیل جلسات مربوط برای هیأت عالی نظارت ارسال دارد تا در صورت لزوم، اعضای هیأت یا نمایندگان ایشان منفرداً و یا متفقاً در جلسه‌های یاد شده حضور یابند.

ماده ۱۲

استفاده از مرخصی استحقاقی و استعلاجی اعضای هیأت طبق آیین‌نامه اداری و استخدامی جامعه صورت می‌گیرد.

تبصره ۱: استفاده از مرخصی استحقاقی توسط اعضا با موافقت رئیس هیأت می‌باشد و مرخصی رئیس هیأت به وزیر امور اقتصادی و دارایی گزارش می‌گردد.

تبصره ۲: در غیاب رئیس هیأت یکی از اعضا با اطلاع عضو دیگر به عنوان سرپرست انجام وظیفه می‌نماید.

ماده ۱۳

خلاصه مذاکره‌ها و مفاد کلیه تصمیم‌های متخذه در هر جلسه توسط دبیر هیأت در صورتجلسه درج و به امضاء اعضای حاضر در جلسه می‌رسد. نامه‌های هیأت با امضاء رئیس و یا سرپرست هیأت صادر می‌شود.

ماده ۱۴

در اجرای ماده (۲۳) اساسنامه، هیأت عالی نظارت علاوه بر گزارش نتایج بررسی موارد ارجاعی و سایر موارد مندرج در اساسنامه، گزارش سایر فعالیت‌های خود را حداقل سه ماه یک بار به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارسال می‌دارد و در خصوص شورای عالی، علاوه بر گزارش موضوع ماده (۴۸) اساسنامه، نتایج بررسی ارجاعات مرتبط با بند "ت" ماده (۱۷) اساسنامه نیز به شورای عالی ارسال می‌گردد.

ماده ۱۵

هیأت مدیره، رئیس هیأت مدیره و دبیرکل، حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی مکلفند امکانات و تسهیلات لازم را برای انجام وظایف هیأت عالی نظارت فراهم کنند و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست را ظرف مهلت تعیین شده توسط هیأت در اختیار آنها یا نمایندگانشان قرار دهند.

ماده ۱۶

روش‌های اجرایی وظایف مندرج در این آیین‌نامه، حسب مورد توسط هیأت عالی نظارت تدوین و به مورد اجرا گذارده می‌شود.

ماده ۱۷

این آیین‌نامه در اجرای ماده (۲۴) اساسنامه اصلاح شده موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۸۴۶۹/ ت ۳۹۷۳۰ هـ مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۲ مشتمل بر ۱۷ ماده و ۲ تبصره بنا به پیشنهاد هیأت عالی نظارت اصلاح و به عنوان جایگزین آیین‌نامه مصوب مورخ ۱۳۸۹/۸/۸، در تاریخ ... به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسید.

آیین‌نامه اجرایی هیئت‌های انتظامی
جامعه حسابداران رسمی ایران
موضوع ماده (۴۱) اساسنامه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۴/۵

در اجرای ماده (۴۱) اساسنامه، این آیین‌نامه مشتمل بر نحوه رسیدگی هیئت‌های انتظامی، تعیین انواع تخلفات انتظامی متناسب با تنبیهات و سایر موارد مربوط، بنا به پیشنهاد شورای عالی جامعه به شرح زیر به تصویب وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری رسیده است.

منظور از **"جامعه"** در این آیین نامه **"جامعه حسابداران رسمی ایران"** است.

ماده ۱

حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه باید آیین رفتار حرفه‌ای و مقررات جامعه را که در انطباق با مقررات قانونی مربوط باشد، رعایت کنند. عدم رعایت آنها تخلف محسوب می‌شود.

تبصره : تشخیص مقررات مغایر با مقررات قانونی مربوط در مورد تصمیمات ارکان ذی‌صلاح جامعه، با اعلام هیئت عالی نظارت جامعه با وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

ماده ۲

حسابداران رسمی پس از احراز شرایط مندرج در ماده (۲) آیین نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان مصوب مورخ ۱۳۷۴/۵/۲۲ هیئت وزیران و اصلاحات بعدی آن، به عضویت جامعه در می‌آیند. در صورت از دست دادن و یا مشخص شدن فقدان یک یا چند شرط از شرایط مزبور، مراتب توسط دبیرکل جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به صلاحیت وی به هیئت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی ارجاع می‌شود.

ماده ۳

رسیدگی به تخلف اعضا به‌استثنای اعضای شورای عالی جامعه با هیئت انتظامی بدوی و تجدیدنظر در آرای صادره هیئت انتظامی بدوی با هیئت عالی انتظامی است.

تبصره ۱ : رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی و نیز تخلف دبیرکل موضوع مندرج در تبصره (۳) این ماده تنها در صلاحیت هیئت عالی انتظامی است.

تبصره۲ : دبیرکل موظف است، شکایات دریافتی مربوط به اعضای جامعه و نیز موارد اتهام ناشی از عدم رعایت آیین رفتار حرفه‌ای و یا مقررات جامعه را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری به کارگروههای تخصصی ارجاع کند. کارگروه مربوط موظف است پس از بررسی و تحقیق کافی، گزارش لازم متضمن اظهارنظر صریح در خصوص موضوع را به انضمام مستندات مربوط، به دبیرکل تقدیم و دبیرکل مکلف است حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری آن را به هیئت انتظامی ارایه کند.

تبصره۳ : چنانچه هیئت عالی نظارت در راستای انجام وظایف خود به مواردی از تخلف و یا عدم رعایت آیین نامه‌های جامعه توسط اعضا برخورد کند، موضوع را به دبیرکل منعکس می‌کند. در این صورت دبیرکل موظف است ظرف مدت ۱۰روز کاری موضوع را حسب مورد به هیئت‌های بدوی یا عالی انتظامی برای رسیدگی و صدور رأی ارجاع نماید. در صورت امتناع دبیرکل از ارجاع موضوع به هیئت انتظامی ظرف مهلت مقرر، هیئت عالی نظارت رأساً مراتب را به هیئت انتظامی مربوط و تخلف دبیرکل را به هیئت عالی انتظامی اعلام می‌کند.

تبصره ۴ : گزارشها و شکایاتی که به‌طور مستقیم به هیئت‌های انتظامی می‌رسد، جهت بررسی اولیه در کارگروههای تخصصی به دبیرکل ارجاع می‌شود. دبیرکل موظف است نتیجه بررسی کارگروه و دلایل و مستندات مبنی بر قبول یا رد شکایت‌ها را به هیئت انتظامی ذی‌ربط ارایه دهد.

ماده ۴

چنانچه گزارش کارگروههای تخصصی، متضمن احراز مورد یا مواردی از عدم رعایت مفاد ماده یک این آیین نامه باشد، دبیرکل باید پرونده را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ دریافت گزارش دبیر کارگروه، به هیئت انتظامی ذی‌ربط ارجاع دهد.

تبصره : در مواردی که نظر کارگروههای تخصصی حاکی از عدم رعایت موارد مندرج در ماده یک این آیین نامه می‌باشد لیکن بنا به دلایلی به هیئت‌های انتظامی ارجاع نشده است، دبیرکل مکلف است مراتب را به هیئت عالی نظارت و شورای عالی گزارش کند.

ماده ۵

رئیس هیئت انتظامی بدوی در صورت کامل بودن پرونده، وقت رسیدگی را تعیین می‌کند. دبیرکل مکلف است موارد اتهام و زمان رسیدگی را جهت حضور در جلسه و یا ارایه لایحه دفاعیه، به متهم ابلاغ کند.

تبصره : چنانچه متهم از دریافت دعوتنامه برای حضور در جلسه امتناع نماید و یا مجهول‌المکان باشد، مفاد دعوتنامه از طریق روزنامه کثیرالانتشار جامعه برای یک‌بار آگهی خواهد شد. تاریخ انتشار آگهی، تاریخ ابلاغ دعوتنامه محسوب می‌شود.

ماده ۶

هیئت انتظامی در زمان مقرر تشکیل جلسه می‌دهد و براساس محتویات پرونده و دفاعیات یا لایحه دفاعیه متهم، نسبت به صدور رأی مبنی بر برائت و یا محکومیت وی و تعیین مجازات متناسب با تخلف صورت گرفته با رعایت مقررات ماده (۳۶) اساسنامه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۴/۵ و جدول تنبیهات این آیین نامه اقدام می‌کند.

تبصره ۱ : عدم حضور به‌موقع متهم در جلسه و یا عدم ارسال لایحه دفاعیه لغایت یک روز قبل از وقت ابلاغ شده، مانع رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود.

تبصره ۲ : هیئت انتظامی مـی‌توانـد در صـورت تشـخیص و نیـاز، موضـوع را مجـدداً بـه کارگروه ذی‌ربط ارجاع و نظر کارگروه را اخـذ نمایـد و یـا در صـورت لـزوم، از طریق دبیرکل از نظر کارشناس، استفاده نماید.

تبصره۳ : در صورتی که متخلف برای اولین بار مرتکب تخلف شـده باشـد، تنبیـه مقـرر طبق نظر هیئت، می‌تواند با یک درجه تخفیف مندرج در جدول تنبیهـات (در محدوده مربوط) اعمال شود.

تبصره ۴ : در مواردی که متخلف در دوران محکومیـت، مرتکـب تخلفـاتی دیگـر، اعـم از تکرار تخلف قبلی یا ارتکاب تخلف یا تخلفات جدید شود، تنبیه جدید منـدرج در آرای صادره باید از تنبیه متناسب مقرر در جدول تنبیهات، شدیدتر باشد.

تبصره ۵ : در صورتی که احراز شود، عدم رعایت آیین رفتار حرفه‌ای توسط عضو متخلـف عمدی است، تنبیه می‌تواند تـا دو درجـه شـدیدتر از تنبیـه مقـرر در جـدول تنبیهات اعمال شود.

تبصره ۶ : چنانچه هیئت انتظامی موقع انشاء رأی، در جدول تنبیهات به مواردی از قبیل اینکه نسبت به تخلفات اعلام شده، تنبیه یا تنبیهات صریح نباشد یا مجـازاتی متناسب با تخلف، پیش‌بینی نشده باشد، برخورد نماید، می‌باید باتوجه به قرائن و استنتاج از موارد مندرج در جدول تنبیهات، انشاء رأی کند.

ماده ۷

آرای صادره توسط هیئت انتظامی جهت ابلاغ به متهم بـرای دبیرکـل ارسـال خواهـد شـد. دبیرکل موظف است آرای صادره را ظرف مدت ۷ روز کاری به متهم ابلاغ کند.

تبصره ۱ : دبیرکل مکلف است نتیجه آرای صادره نهایی را ظـرف مـدت ۷روز کـاری بـه صـورت کتبـی بـه اشـخاص پـیش بینـی شـده در تبصـره (۸) مـاده (۳۶) و ماده (۵۸) اساسنامه اعلام نماید.

تبصره۲ : چنانچه رسیدگی به تخلف عضو، ناشی از شکایت اشخاص ثالث باشد، نتیجه رأی صادره (بدون ارائه رأی) به نحو مقتضی توسط دبیرکل به شاکی اعلام خواهد شد.

ماده ۸

هیئت عالی انتظامی پرونده‌هایی را مورد رسیدگی قرار می‌دهد که قبلاً در هیئت انتظامی بدوی منجر به صدور رأی شده باشد، مگر رسیدگی به تخلفات اعضای شورای عالی و نیز موضوع مندرج در تبصره (۱) ماده (۳) این آیین‌نامه که در صلاحیت هیئت عالی نظارت است.

ماده ۹

هیچ یک از ارکان جامعه نمی‌توانند آرای صادره توسط هیئت‌های انتظامی را تغییر دهند و یا از اجرای آن جلوگیری نمایند.

ماده ۱۰

هیئت‌های انتظامی موظفند در آرای صادره، تکلیف کارهای در جریان اعضایی را که به تنبیهات مقرر در بندهای (۳) تا (۶) ماده (۳۶) اساسنامه محکوم می‌شوند، متناسب با زمان ارائه گزارش طبق مفاد قرارداد و براساس فهرست کارهای در جریان آنان، مشخص نمایند. در صورتی که رأی بر تکمیل تمام و یا برخی از کارهای در جریان توسط عضو متخلف باشد، فهرست کارهای اخیرالذکر را به دبیرکل به‌منظور نظارت خاص بر فرآیند تکمیل کارهای در جریان ارائه و رونوشت آن را به هیئت عالی نظارت ارسال نمایند.

ماده ۱۱

هرگاه متهم قبل و یا در جریان رسیدگی موضوع اتهام در هیئت انتظامی، فوت نماید و یا محجور شود، هیئت باتوجه به اینکه نتیجه رسیدگی فقط به متهم برمی‌گردد و یا به شخص ثالث مربوط می‌شود، می‌تواند در خصوص ادامه رسیدگی و یا توقف آن اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۲

نتایج رسیدگی هیئت انتظامی باید به‌طور روشن دال بر محکومیت یا برائت متهم باشد. آرای صادره همچنین باید دربرگیرنده خلاصه مراحل رسیدگی، نوع تخلف و مستند به آیین‌رفتار حرفه‌ای و مقررات جامعه باشد. رأی هیئت به‌صورت کتبی انشاء و پس از امضای اعضای هیئت صادر می‌شود. آرای صادره با نظر اکثریت معتبر است و نظر اقلیت باید در متن رأی درج گردیده و به امضاء برسد. آرای صادره حداقل باید شامل نکات زیر باشد:

۱) شماره و تاریخ صدور رأی.

۲) مشخصات هویتی متهم، محل کار، اقامتگاه (نشانی اعلام شده به جامعه) و سمت وی.

۳) موضوع اتهام.

۴) متهم در جلسه رسیدگی حضور یافته و یا لایحه دفاعیه ارسال نموده است و یا از حضور و ارائه لایحه خودداری کرده است.

۵) خلاصه دفاعیات متهم و یا خلاصه مندرجات لایحه تسلیمی

۶) دلایل، مستندات، اصول و مواردی که رأی براساس آن صادر شده است.

تبصره : در آرای صادره برای هریک از شرکای مؤسسات، مفاد بند (۴) ماده (۲۵) اساسنامه در خصوص مسئولیت تضامنی شرکا در قبال اشخاص ثالث نسبت به فعالیت‌های موسسه مد نظر قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۳

رأی صادره باید در اقامتگاه محکوم علیه (نشانی اعلام شده به جامعه) به شخص وی یا به مدیرعامل موسسه حسابرسی (در صورتی که موسسه حسابرسی محکوم شده باشد) ابلاغ و در نسخه دوم رسید اخذ گردد.

تبصره ۱ : چنانچه محکوم علیه از دریافت رأی استنکاف نماید و یا اینکه رأی غیابی صادر شده باشد و یا محکوم علیه مجهول‌المکان باشد، مفاد رأی در روزنامه کثیرالانتشاری که جامعه، سالیانه برای درج آگهی و اطلاعیه خود انتخاب می‌نماید برای یک بار آگهی خواهد شد. تاریخ انتشار آگهی، تاریخ ابلاغ رأی محسوب می‌شود.

تبصره ۲ : آرای صادره از تاریخ ابلاغ به محکوم علیه قابلیت اجرا دارد، مگر اینکه در متن آرای صادره تاریخ دیگری درج گردیده باشد.

ماده ۱۴

پس از صدور رأی، هرگاه مشخص شود که در نوشتن رأی اشتباه شده است، مراتب باید توسط هیئت انتظامی مربوط در اولین جلسه با ذکر دلیل تصحیح شود. رأی صحیح باید به محکوم علیه ابلاغ گردد.

ماده ۱۵

دبیرکل باید آرای متضمن مجازاتهای موضوع بندهای (۵) و (۶) ماده (۳۶) اساسنامه جامعه را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ صدور رأی، در اجرای تبصره (۴) ماده مذکور به‌منظور اتخاذ تصمیم برای وزیر امور اقتصادی و دارایی ارسال نماید.

ماده ۱۶

چنانچه هیئت انتظامی، در جریان رسیدگی از وقوع جرمی مطلع گردد، مکلف است علاوه بر تعیین مجازات در اجرای این آیین نامه، پرونده را جهت طرح در مراجع ذی‌صلاح قضایی به دبیرکل جامعه اعاده کند. دبیرکل مکلف است حداکثر ظرف مدت ده روز کاری مراتب را به مرجع ذی‌صلاح قضایی منعکس نماید.

تبصره : آرای صادره از سوی مراجع ذی‌ربط قضایی، مانع از اجرای مجازاتهای ناشی از عدم رعایت آیین رفتار حرفه‌ای و مقررات جامعه نمی‌گردد.

ماده ۱۷

هرگونه عدم رعایت مقررات در انتخابات، ابتدا توسط هیئت عالی نظارت جامعه که ناظر بر انتخابات است بررسی می‌شود و در صورت احراز تخلف (حسب مورد چنانچه ضرورت ابطال آراء مکتسبه نامزد متخلف احراز نشد)، توسط رئیس هیئت مزبور، موضوع به هیئت انتظامی مربوط جهت بررسی و صدور رأی ارجاع خواهد شد.

ماده ۱۸

کلیه مذاکرات، تحقیقات، بررسی سوابق و صورت جلسات تنظیمی در اجرای این آیین‌نامه محرمانه است.

ماده ۱۹

موارد تطبیق تخلفات اعضای جامعه با تنبیه‌های مقرر در ماده (۳۶) اساسنامه جامعه، شامل ۱۰۲ ردیف به شرح جدول پیوست (جدول تنبیهات که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی ممهور شده است) می‌باشد.

ماده ۲۰

در صورت محکومیت هریک از اعضاء به یکی از تنبیه‌های انضباطی بندهای (۴)، (۵)، و (۶) موضوع ماده (۳۶) اساسنامه، محکوم علیه (اعم از حسابدار رسمی، موسسه و شریک یا شرکای آن)، حسب مورد متناسب با مدت محکومیت یا برای همیشه، مجاز به هیچ نوع فعالیت موضوع بند (ت) ماده (۱) اساسنامه و سایر فعالیتهای مرتبط و به هر شکل اعم از اشتغال به‌صورت انفرادی یا ایجاد موسسه حسابرسی جدید نمی‌باشند. کلیه اعضای جامعه مکلفند، از بکارگیری محکومین فوق در دوران محکومیت تحت هر عنوان و به هر شکل از جمله مشاور، کارشناس و ... خودداری کنند. تخلف از این ماده توسط اشخاص یاد شده حسب مورد، مشمول تنبیه‌های شش‌گانه ماده (۳۶) اساسنامه می‌باشد.

ماده ۲۱

این آیین نامه مشتمل بر (۲۱) ماده و (۱۸) تبصره در تاریخ ..... به تصویب رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجراست.

علی طیب‌نیا	**مصطفی پورمحمدی**
وزیر امور اقتصادی و دارایی	**وزیر دادگستری**

تخلفات و تنبیه‌های انضباطی موضوع ماده (۱۹) آیین‌نامه اجرایی هیئت‌های انتظامی موضوع ماده (۴۱) اساسنامه

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	درستکاری و بی‌طرفی :									
۱	عدم پایبندی کارکنان به درستکاری و بی‌طرفی در انجام کار.	ت-۲-۱۱	✓			✓	✓	✓	✓	
۲	پذیرفتن یا دادن هدایا (همچنین شامل جز ۱۳ از بند۱۶).	ث-۲-۱۱	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
	تضاد منافع :									
۳	انجام عمل مغایر با اصول و ضوابط حرفه‌ای.	ب-۲-۱۲	✓			✓	✓	✓		
۴	ارائه یا انتشار اطلاعات گمراه‌کننده در جهت منافع صاحبکار.	ت-۲-۱۲	✓	✓				✓	✓	
۵	عدم گزارش موارد حاد به مراجع ذی‌صلاح خارج از شرکت یا سازمان نظارت‌کننده.	۴-۱۲	✓	✓		✓	✓	✓		
۶	عدم کسب اطمینان از استقرار ضوابط مدون جهت رفع معضلات مربوط به رفتار حرفه‌ای.	۵-۱۲	✓		✓	✓				

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	صلاحیت حرفه‌ای :									
۷	هرگونه تقلب و اقدام خلاف واقع در کسب مجوز صلاحیت حرفه‌ای.	الف-۱-۱۳	✓						✓	✓
۸	عدم آموزش مستمر حرفه‌ای.	ب-۱-۱۳	✓	✓	✓	✓	✓			
۹	عدم درج صحیح اجزای اصلی گزارش طبق استانداردهای حسابرسی.	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓	✓			
۱۰	اشتباه در تشخیص نوع بندهای توضیحی (عدم توافق و محدودیت به جای یکدیگر).	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓	✓			
۱۱	اشتباه در تلقی بندهای، عدم توافـق، محدودیت یا ابهام اساسی به عنوان بند تأکید بر مطلب خاص.	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓	✓			
۱۲	اشتباه در تلقی بند تأکید بر مطلب خاص به عنوان بند شرط.	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓				
۱۳	بندهای توضیحی گزارش شده غیر ضروری.	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓				
۱۴	عدم درج موارد با اهمیت در گزارش.	ب-۱-۱۳	✓			✓	✓	✓	✓	

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۱۵	ارائه اظهار نظر نادرست.	ب-۱-۱۳	✓			✓	✓	✓	✓	
۱۶	گزارش نکردن سوء استفاده مدیران از منابع شرکت در صورت کشف.	ب-۱-۱۳	✓			✓	✓	✓	✓	✓
۱۷	عدم کسب امتیاز در کنترل کیفیت کار با توجه به حد نصاب تعیین شده توسط شورای عالی جامعه.	ب-۱-۱۳	✓	✓			✓	✓	✓	
۱۸	گزارش نکردن عدم رعایت اصلاحیه قانون تجارت و یا سایر قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت واحد مورد رسیدگی.	ب-۱-۱۳	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	رازداری :									
۱۹	افشای غیر مجاز اطلاعات مربوط به صاحبکار.	۲ و ۱-۱۴	✓	✓			✓	✓	✓	
۲۰	عدم اعمال کنترل‌های لازم در مورد رازداری همکاران و مشاوران.	۳-۱۴	✓	✓		✓	✓	✓		
۲۱	کوتاهی در حفاظت از اطلاعات صاحبکار.	۴-۱۴	✓	✓		✓	✓	✓		
۲۲	استفاده غیر مجاز از اطلاعات کسب شده در مورد صاحبکار به نفع خود یا دیگران.	۴-۱۴	✓	✓			✓	✓	✓	✓

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	آگهی و تبلیغات :									
۲۳	معرفی خود و کار خود، استفاده از ابزارها و روش‌های مغایر با شئون حرفه‌ای.	الف-۱۵ و ۱-۲۳	✓	✓		✓	✓			
۲۴	ادعای دور از واقع در مورد عناوین، سوابق تحصیلی و تجربی و خدمات قابل ارائه.	۲-۱۳ و ب- ۱۵ ۱-۲۳	✓	✓		✓	✓	✓		
۲۵	اظهار و انتشار مطالب منفی نسبت به خدمات سایر حسابداران رسمی.	پ- ۱۵	✓	✓		✓	✓	✓		
۲۶	عدم رعایت ضوابط مربوط به آگهی و تبلیغات.	۲-۲۳ الی ۵-۲۳	✓	✓	✓	✓	✓			
	استقلال :									
۲۷	وجود هر گونه نفع و علاقه منجر به نقض درستکاری و بی‌طرفی در پذیرش کار.	۱-۱۶ و ۱-۱۱	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
۲۸	داشتن هر گونه روابط مالی موثر شخصی حسابداران رسمی شاغل شامل بستگان نسبی و سببی طبقات اول و دوم آنان با صاحبکار.	۳-۱۶	✓	✓			✓	✓	✓	✓

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۲۹	داشتن هر گونه روابط شغلی با صاحبکار.	۱۶-۴	✓				✓	✓	✓	✓
۳۰	تفویض اختیار امضای گزارش‌های حسابرسی (شامل گزارش بررسی اجمالی) به دیگران خارج از مقررات مربوط.	۱۶-۵ و ۲۲-۱	✓	✓				✓	✓	✓
۳۱	اظهار نظر نسبت به صورتهای مالی رسیدگی نشده.	۱۶-۶ و ۲۲-۲	✓					✓	✓	✓
۳۲	پذیرش و ارائه خدمات حسابرسی برای سال مالی یا سال بعد آن در صورت ارائه خدمات، (خدمات ۵ گانه موضوع تبصره بند "ح" ماده یک اساسنامه جامعه).	۱۶-۸	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
۳۳	داشتن روابط خویشاوندی نسبی و سببی تا درجه دوم از طبقه اول و دوم با صاحبکار.	۱۶-۱۰	✓			✓	✓	✓	✓	
۳۴	کسب بیش از ۲۵٪ درآمد سالانه به طور مستمر از یک صاحبکار یا گروهی از صاحبکاران بیش از ۲ سال.	۱۶-۱۱	✓	✓		✓	✓			
۳۵	پذیرش حق‌الزحمه مشروط برای ارائه خدمات حرفه‌ای.	۱۶-۱۲	✓	✓			✓	✓		

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۳۶	خرید کالا یا خدمات با شرایط ویژه از صاحبکار و قبول پذیرایی بی‌مورد.	۱۳-۱۶	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
۳۷	عدم رعایت ضوابط مربوط به پذیرش صاحبکارانی که قبلاً شریک موسسه حسابرسی بوده‌اند.	۱۴-۱۶		✓		✓	✓	✓		
۳۸	ارتباط طولانی شرکا و کارکنان ارشد با یک صاحبکار.	۱۶-۱۶	✓	✓		✓	✓			
	توانایی انجام کار :									
۳۹	**پذیرش کار، بدون داشتن توانایی‌های لازم و انجام آن بدون استفاده از** خدمات کارشناسی در صورت لزوم.	۱۷	✓	✓			✓	✓	✓	
	حق‌الزحمه :									
۴۰	دریافت حق‌الزحمه نامتناسب با ارزش خدمات حرفه‌ای انجام شده.	۲-۱۸	✓	✓		✓	✓	✓		
۴۱	انجام کار بدون قرارداد یا قبل از امضای آن.	۸-۱۸	✓	✓		✓	✓			
۴۲	دریافت یا پرداخت کمیسیون برای گرفتن یا واگذاری کار حرفه‌ای.	۹-۱۸	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	فعالیت ناسازگار با حرفه :									
۴۳	پذیرش و انجام فعالیتهای ناسازگار و یا مغایر با شئون حرفه.	۱۹	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	ارتباط با سایر حسابداران رسمی :									
۴۴	عدم مکاتبه با حسابداران رسمی قبلی در مورد موانع پذیرش کار جدید.	۵ و ۱-۲۰	✓	✓	✓	✓				
۴۵	عدم پاسخ حسابدار رسمی قبلی به استعلام حسابرس جایگزین در موعد مقرر.	۶-۲۰	✓	✓	✓	✓				
۴۶	اهمیت ندادن و محرمانه تلقی نکردن اطلاعات دریافتی از حسابدار رسمی قبلی.	۳-۲۰	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
۴۷	خودداری از استرداد اسناد، مدارک و دفاتر صاحبکار.	۸-۲۰	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
۴۸	عدم اطلاع به صاحبکار در مورد لزوم مکاتبه با حسابدار رسمی قبلی.	۹-۲۰	✓	✓	✓	✓				
۴۹	عدم رعایت ضوابط در پذیرش کارهای ناتمام توسط حسابرس جایگزین.	۱۰-۲۰	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۵۰	عدم مکاتبه با حسابدار رسمی اصلی در رابطه با درخواست ارائه خدمات جدید.	۱۲-۲۰ و ۱۳-۲۰	✓	✓	✓	✓	✓			
۵۱	عدم تماس و تبادل‌نظر با حسابدار رسمی اصلی در رابطه با نظر خواهی حرفه‌ای.	۱۸-۲۰	✓	✓	✓	✓	✓			
	استخدام کارکنان:									
۵۲	عدم رعایت ضوابط در بکارگیری یا استخدام کارکنان قبلی حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی عضو.	۲۱	✓	✓	✓	✓	✓			
	تضاد بین تعهدات اخلاقی و پایبندی به اصول حرفه‌ای (حسابداران رسمی غیر شاغل)									
۵۳	عدم رعایت اصول و ضوابط حرفه‌ای و قوانین و مقررات توسط حسابدار رسمی غیرشاغل به بهانه حمایت از سازمان متبوع.	۱-۲۵	✓			✓		✓	✓	✓
۵۴	افشای غیرمجاز اطلاعات مربوط به کارفرما توسط حسابدار رسمی غیر شاغل.	۳-۲۵	✓		✓	✓		✓	✓	

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	ارائه اطلاعات :									
۵۵	عدم ارائه کامل، صادقانه و بی‌طرفانه اطلاعات مالی و غیر مالی.	۱-۲۸	✓		✓	✓		✓		
۵۶	عدم تهیه و نگهداری مناسب اطلاعات مالی و غیر مالی.	۲-۲۸	✓		✓	✓				
	موارد مرتبط با اساسنامه جامعه :									
۵۷	پذیرش مسئولیت تمام وقت یا نیمه وقت توسط حسابداران رسمی شاغل.	بند ث ماده یک	✓		✓	✓	✓	✓		
۵۸	عدم اشتغال تمام وقت شرکای مؤسسه در همان مؤسسه.	بند ۳ ماده ۲۵	✓	✓	✓	✓		✓		
۵۹	انجام فعالیت مؤسسه خارج از موضوع فعالیت طبق اساسنامه.	تبصره یک ماده ۲۵		✓	✓	✓	✓	✓		
۶۰	عدم ثبت درآمد کارشناسی در دفاتر.	تبصره ۳ ماده ۲۵	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
۶۱	داشتن منافع اعضای شاغل به طور مستقیم یا غیرمستقیم در سایر مؤسسات حرفه‌ای.	تبصره ۴ ماده ۲۵	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۶۲	واگذاری قراردادهای موضوع بند "ت" ماده یک اساسنامه به صورت دست دوم.	تبصره ۵ ماده ۲۵	✓	✓			✓	✓	✓	
۶۳	ثبت مؤسسات حرفه‌ای بدون اخذ مجوز از جامعه.	ماده ۲۶	✓	✓			✓	✓	✓	✓
۶۴	عدم رعایت ضوابط مربوط به حسابرسی صورتهای مالی مؤسسات حسابرسی.	تبصره ماده ۲۶		✓	✓	✓	✓	✓		
۶۵	عدم رعایت مقررات مربوط به اداره و نحوه فعالیت مؤسسه.	ماده ۲۷		✓	✓	✓	✓	✓		
۶۶	عدم ارائه هفتگی فهرست قراردادهای منعقده به جامعه.	تبصره یک ماده ۲۷	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
۶۷	عدم رعایت مقررات پیش‌بینی شده توسط اعضای شاغل انفرادی.	تبصره ۲ ماده ۲۷	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
۶۸	عدم ارائه گزارش‌های حسابرسی صادره به صورت هفتگی به جامعه.	تبصره ۴ ماده ۲۷	✓	✓	✓	✓	✓			
۶۹	عدم همکاری، عدم ارائه اطلاعات و مدارک و پرونده‌های مورد نظر جامعه یا تأخیر در ارائه آنها.	تبصره یک ماده ۲۹	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
۷۰	افشای اطلاعات طبقه‌بندی شده توسط مسئولین جامعه و یا اعضای کار گروه‌ها.	ماده ۲۹	✓					✓	✓	
۷۱	عدم رعایت رهنمودهای جامعه در جهت رفع نارسایی‌ها و خدمات حرفه‌ای.	ماده ۳۰	✓			✓	✓	✓		
۷۲	عدم پرداخت کامل و به موقع حق عضویت‌های ثابت و متغیر.	ماده ۴۲	✓	✓		✓	✓	✓		
۷۳	اشتغال حسابداران رسمی به فعالیت‌های حرفه‌ای بدون داشتن پروانه کار معتبر.	مواد ۵۶ و ۵۷	✓					✓	✓	
۷۴	عدم تأدیه کامل خسارت وارده به اشخاص ثالث.	ماده ۶۰	✓	✓				✓	✓	
۷۵	ارائه خدمات توسط حسابداران رسمی تحت استخدام، مستقل از: سازمان حسابرسی، مؤسسات حسابرسی و شاغلین انفرادی.	ماده ۶۲	✓			✓		✓	✓	
۷۶	عدم رعایت آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای.	۶۳	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
۷۷	عدم رعایت آیین‌نامه روش تعیین حق‌الزحمه خدمات حرفه‌ای.	۶۳	✓	✓		✓	✓	✓	✓	

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) اساسنامه جامعه:									
۷۸	عدم استقرار شریک در شعب و نمایندگی‌ها.	تبصره ماده ۵		✓				✓	✓	
۷۹	عدم تهیه صورتجلسه انحلال در صورت تحقق شرایط پیش‌بینی شده در این ماده.	ماده ۶		✓			✓	✓		
۸۰	عدم انعقاد قرارداد جهت انجام کار مشترک.	ماده ۱۰		✓	✓	✓	✓			
۸۱	واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای به سایرین و نیز پذیرش تمام و یا بخشی از خدمات مزبور.	ماده ۱۱		✓			✓	✓	✓	
۸۲	استفاده از کارکنان سایرین بدون اخذ موافقت آنها.	ماده ۱۲		✓		✓	✓	✓		
۸۳	عدم رعایت حد نصاب‌های مقرر در خصوص واگذاری کارهای حرفه‌ای غیر حسابرسی به دیگران.	ماده ۱۸		✓			✓	✓		
۸۴	عدم رعایت ضوابط پیش‌بینی شده جهت همکاری با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی.	ماده ۱۹		✓	✓	✓	✓	✓		
۸۵	عدم رعایت قوانین و مقررات مانند مالیات و بیمه کارکنان.	ماده ۲۲		✓		✓	✓	✓	✓	
۸۶	عدم رعایت ضوابط مربوط به سربرگ‌های مکاتباتی.	ماده ۲۷		✓	✓	✓				

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	مقررات اجرایی شاغل انفرادی :									
۸۷	انجام کار مشترک با سایر اعضای شاغل.	ماده ۸	✓			✓	✓	✓		
۸۸	واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای به سایرین و نیز پذیرش تمام و یا بخشی از خدمات مزبور.	ماده ۹	✓				✓	✓	✓	
۸۹	پذیرش کار در جریان سایر اعضا بدون موافقت جامعه.	تبصره ۲ ماده ۱۲	✓				✓	✓		
۹۰	عدم رعایت حد نصاب پیش‌بینی شده در خصوص کارهای غیر حسابرسی ارجاعی به دیگران.	ماده ۱۶	✓				✓	✓		
۹۱	پذیرش خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی از مؤسسات غیر عضو جامعه (به صورت دست دوم).	ماده ۱۷	✓				✓	✓		
۹۲	تأسیس یا مشارکت در سایر مؤسسات با موضوع فعالیت بند "ت" ماده یک اساسنامه.	ماده ۱۸	✓				✓	✓	✓	
۹۳	عدم رعایت ضوابط قانونی (مانند مالیات) در خصوص کارکنان.	ماده ۲۰	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
۹۴	عدم رعایت ضوابط پیش‌بینی شده در سربرگ‌های مکاتباتی.	ماده ۲۳	✓		✓	✓				

ردیف	تخلف	عطف	تنبیه‌های انضباطی							
			فردی	مؤسسه	اخطار بدون درج در پرونده	توبیخ با درج در پرونده	ممنوعیت از پذیرش قرارداد جدید	تعلیق تا یک سال	تعلیق بیش از یک سال تا ۵ سال	لغو عنوان حسابدار رسمی
	آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) قانون ...									
۹۵	پذیرش سمت حسابرس و بازرس قانونی اشخاص مندرج در بندهای "الف" تا "و" توسط شاغلین انفرادی و نیز پذیرش سمت حسابرسی بدون سمت بازرسی در شرکتهای سهامی در سال مربوط توسط اعضا.	مواد ۲ و ۴	✓			✓	✓	✓		
۹۶	عدم رعایت ضوابط پیش‌بینی شده توسط حسابرس در گزارشهای خاص.	مواد ۵ تا ۱۰	✓	✓		✓	✓	✓		
۹۷	**عدم درج نام و نام خانوادگی و شماره عضویت در ذیل امضای گزارشهای صادره.**	ماده ۱۱	✓	✓	✓	✓				
۹۸	پذیرش خدمات موضوع ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) قانون توسط حسابداران رسمی غیر شاغل و نیز پذیرش سمت بازرس علی‌البدل توسط شرکای مؤسسات حسابرسی.	ماده ۲	✓					✓	✓	
	سایر موارد									
۹۹	**عدم رعایت استانداردهای حسابرسی در پذیرش کار حسابرسی.**	استانداردهای حسابرسی ۶۰۰ و ۸۰۰	✓	✓		✓	✓	✓		
۱۰۰	**از دست دادن هر یک از شرایط پیش‌بینی شده در ماده ۳ آیین‌نامه تعیین صلاحیت.**	ماده ۳ آیین‌نامه مربوط	✓							✓
۱۰۱	**هرگونه تقلب و اقدام خلاف واقع در انتخابات.**	آیین‌نامه انتخابات	✓			✓	✓	✓		
۱۰۲	**عدم تمکین و یا نقض آرای صادره توسط هیئت‌های انتظامی.**		✓	✓				✓	✓	✓

آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای

آیین‌نامه نظارت حرفـه‌ای جامعـه حسابداران رسمی ایران (از این پس جامعه)، در اجرای بنـد (۳) مـاده (۱۳) اساسنامه جامعـه و به منظور نظارت حرفـه‌ای بر مؤسسـات حسابرسی و حسابداران رسمی عضو جامعه تهیه شده است.

ماده ۱ :

هدف از نظارت حرفه‌ای، حصول اطمینان از رعایت موارد زیر توسط مؤسسات حسابرسـی و حسابداران رسمی عضو جامعه است:

الف) استانداردهای حرفه‌ای.

ب) آیین رفتار حرفه‌ای.

پ) قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، مصوبات ارکان جامعـه و دسـتورالعمل‌هـای اجرایـی مرتبط با ارائـه خدمات حرفـه‌ای.

ت) اجرای هماهنگ روشهای انجام حسابرسی، بازرسی قانونی و ارائه خدمات حرفه‌ای.

ث) حفظ و ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای و صدور گـزارش‌هـای حرفـه‌ای متناسـب با شرایط موجود.

ج) ضوابط آموزش حرفه‌ای مستمر مصوب شورای عالی جامعه.

ماده ۲ :

کلیـه مـؤسسـات حسابرسی و حسابداران رسمی شـاغل عضـو جـامعـــه، مشـمول مفـاد مـواد ۱ الی ۱۱ ایـن آیین‌نامـه می‌باشنـد.

ماده ۳ :

جهت دستیابی به اهداف مذکور در ماده یک، اقدامات ذیل صورت می‌گیرد:

الف) حصول اطمینان از مطلوبیت طراحی، استقرار و اجرای سیستم کنترل کیفیت مناسب در فرآیند ارائه خدمات حرفه‌ای از طریق کنترل وضعیت مستمر مؤسسه حسابرسی و فعالیت حرفه‌ای حسابداران رسمی شاغل انفرادی انجام می‌شود.

ب) رعایت استانداردهای حرفه‌ای و دستورالعمل‌های حسابرسی، از طریق کنترل کیفیت مستمر کار حسابرسی مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی انجام می‌شود.

پ) حصول اطمینان از رعایت استانداردهای حرفه‌ای، دستورالعمل‌ها و قوانین و مقررات مربوط در گزارشگری حسابرسی از طریق بررسی فنی و حرفه‌ای گزارشهای مزبور و اطلاعات مالی پیوست آن، صورت می‌گیرد.

ت) حصول اطمینان از رعایت آیین رفتار حرفه‌ای، اصول و ضوابط حرفه‌ای، قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، مصوبات ارکان جامعه و دستورالعمل‌های اجرایی از طریق بررسی و ارزیابی مستمر اطلاعات دریافتی از اعضا و سایر بررسی‌های مورد لزوم، صورت می‌گیرد.

ث) شکایات واصله به جامعه در ارتباط با کیفیت خدمات و عملکرد حرفه‌ای اعضا به کارگروه مربوط ارجاع می‌شود و نتایج بررسی و اظهار نظر صریح کارگروه در این خصوص، جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

ماده ۴:

کنترل وضعیت و کیفیت کار مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی عضو جامعه، هر سال حداقل یک‌بار از طریق مراجعه حضوری گروه بررسی‌کننده و تکمیل پرسشنامه‌های مربوط انجام می‌شود.

تبصره ۱ : اولویت انتخاب مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی جهت انجام کنترل کیفیت حسب مورد بر مبنای حجم کار، تعداد شرکا، کارکنان حرفه‌ای و سوابق شکایت ذینفعان خواهد بود.

تبصره ۲ : در صورت ضرورت، بنا به تشخیص مدیر نظارت حرفه‌ای و یا کار گروه کنترل کیفیت جامعه، کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی عضو جامعه، بیش از یک بار در سال انجام خواهد گرفت.

تبصره ۳ : در صورت انجام کنترل کیفیت کار از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی در محل جامعه، مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل مکلف به ارسال کلیه پرونده‌های درخواستی در مهلت مقرر به جامعه می‌باشند.

ماده ۵ :

عدم رعایت اصول و ضوابط حرفه‌ای در ارائه خدمات حرفه‌ای، قوانین، مقررات و مصوبات ارکان جامعه به کارگروه‌های مربوط ارجاع می‌شود و نتایج بررسی و اظهارنظر صریح کارگروه در این خصوص، جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

ماده ۶ :

پرسشنامه کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی و پرسشنامه کنترل کیفیت کار حسابداران رسمی شاغل انفرادی در کار گروه کنترل کیفیت مورد بررسی قرار گرفته و امتیازات مربوط پس از تصویب به عضو ذی‌ربط اطلاع و سالیانه بر حسب طبقه‌بندی انجام شده در پایگاه اطلاع رسانی جامعه منتشر می‌گردد.

تبصره ۱ : امتیاز پرسشنامه کنترل کیفیت به صورت ذیل طبقه‌بندی می‌گردد:

امتیاز مکتسبه			طبقه
۸۰۱	تا	۱٫۰۰۰	الف
۶۵۱	تا	۸۰۰	ب
۵۰۱	تا	۶۵۰	ج
۰	تا	۵۰۰	د

تبصره ۲ : اعضایی که امتیاز کنترل کیفیت آنان در طبقه (د) قرار می‌گیرد، علاوه بر معرفی به مدیریت آموزش و تحقیقات جهت گذراندن دوره‌های آموزشی مصوب، پس از ۶ ماه مجدداً مورد کنترل کیفیت قرار می‌گیرند. در صورت عدم ارتقای کیفیت کار و تکرار موارد مشاهده شده قبلی، موضوع جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

تبصره ۳ : در صورت محکوم شدن مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی به هر یک از تنبیهات انضباطی مقرر در ردیف‌های (۳) الی (۶) ماده (۳۶) اساسنامه جامعه، آخرین امتیاز مکتسبه کنترل کیفیت عضو مربوط کن لم یکن تلقی و از فهرست امتیاز منعکس در سایت جامعه حذف می‌گردد. پس از انقضای دوران محکومیت بر اساس کنترل کیفیت، امتیاز جدید مکتسبه اطلاع‌رسانی می‌گردد.

تبصره ۴ : امتیاز حاصل از کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی و کنترل کیفیت کار حسابداران رسمی شاغل انفرادی، حسب درخواست مکتوب عضو مربوط به مراجع معرفی شده از سوی وی، به صورت کتبی ارائه می‌گردد.

ماده ۷ :

نظارت حرفه‌ای بر ارائه سایر خدمات حرفه‌ای توسط اعضا، حسب مورد بر اساس مصوبات هیأت مدیره و کارگروه کنترل کیفیت صورت می‌گیرد.

ماده ۸ :

عدم رعایت اصول و ضوابط حرفه‌ای در ارائه سایر خدمات حرفه‌ای، از طریق ارجاع موضوع به کارگروه کنترل کیفیت و اخذ اظهار نظر صریح کارگروه در این خصوص، جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

ماده ۹:

مدیریت نظارت حرفه‌ای جهت انجام وظایف محوله، علاوه بر استفاده از کارشناسان تحت استخدام، حسب مورد می‌تواند انجام کنترل کیفیت اعضا را به گروه بررسی‌کننده واگذار نماید.

تبصره ۱: صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای (دارا بودن حداقل ۵ سال سابقه مدیریت حسابرسی) اعضای گروه بررسی‌کننده باید به طور سالیانه به تصویب کارگروه کنترل کیفیت برسد. اشخاص مزبور از میان اعضایی انتخاب می‌شوند که در بررسی‌های کنترل کیفیت، امتیازهای (الف) و (ب) کسب کرده و در کلاس آموزشی توجیهی سالیانه که توسط جامعه برگزار می‌شود شرکت کرده و دارای حسن شهرت اخلاقی باشند.

تبصره ۲: اعضای بررسی‌کننده باید از استقلال و بی‌طرفی لازم برخوردار باشند و تأییدیه وجود استقلال نسبت به اعضای بررسی شونده را قبل از انجام کار به جامعه ارائه نمایند.

تبصره ۳: گروه بررسی‌کننده، شامل دو نفر حسابدار رسمی می‌باشد که توسط مدیریت نظارت حرفه‌ای از میان افراد تأیید صلاحیت شده، انتخاب می‌شوند.

تبصره ۴: مدیریت نظارت حرفه‌ای احکام انجام کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل را (شامل معرفی بررسی‌کنندگان و زمان انجام بررسی) صادر و حداقل یک هفته قبل از زمان معین به عضو ذی‌ربط ابلاغ می‌نماید. عضو مزبور موظف به پذیرش گروه بررسی‌کننده در زمان تعیین شده خواهد بود.

تبصره ۵: گروه بررسی‌کننده، حداکثر ظرف مدت ده روز پس از اولین روز مراجعه به عضو ذی‌ربط، باید پرسشنامه‌های کنترل کیفیت تکمیل شده را تحویل جامعه نماید. گروه مزبور باید در خصوص موارد نقص و نارسایی شناسایی شده در فرآیند کنترل کیفیت، ضمن ارائه توضیحات و مستندات کافی، موارد را با شرکای مسئول مؤسسه و حسابدار رسمی شاغل مطرح نماید.

تبصره ۶ : حق‌الزحمه گروه بررسی‌کننده، بر اساس ساعات کار مصرفی طبق آیین‌نامه‌های مربوط پرداخت خواهد شد. در صورتی که گروه بررسی‌کننده پرسشنامه‌های تکمیل شده را زودتر از موعد مقرر ارائه نمایند، مشمول حداکثر ۲۰ درصد افزایش حق‌الزحمه خواهند شد.

ماده ۱۰ :

عدم پذیرش گروه بررسی‌کننده در زمان تعیین شده و یا عدم همکاری با آنان در خصوص انجام وظایف، تخلف از قوانین و مقررات جامعه محسوب می‌گردد و موضوع جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

تبصره ۱ : تغییر زمان بررسی توسط عضو بررسی شونده در چارچوب برنامه زمان‌بندی سالیانه نظارت حرفه‌ای اگر منجر به عدم امکان بررسی مجدد گردد، با تصویب کارگروه کنترل کیفیت امتیاز عضو مربوط به عنوان فاقد امتیاز، حسب مورد اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده ۱۱:

گزارش نتایج حاصل از نظارت حرفه‌ای سالیانه، همراه با پیشنهادات اصلاحی به اطلاع شورای عالی می‌رسد.

ماده ۱۲:

حسابداران رسمی غیر شاغل، ضمن ممنوعیت ارائه خدمات حرفه‌ای قابل ارائه توسط حسابداران رسمی شاغل، ملزم به رعایت الزامات مندرج در بخش‌های "الف" و "پ" آیین رفتار حرفه‌ای می‌باشند. در صورت عدم رعایت یا نقض موارد فوق، از طریق ارجاع موضوع به کارگروه ذی‌ربط و اخذ اظهار نظر صریح کارگروه در این خصوص، حسب مورد موضوع جهت اقدامات بعدی به دبیرکل ارجاع می‌گردد.

ماده ۱۳:

مصوبات ارکان جامعه و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط مذکور در این آیین‌نامه در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور و مقررات اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، قابل اجرا است.

ماده ۱۴:

این آیین‌نامه در اجرای مفاد ماده (۱۳) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران در ۱۴ ماده و ۱۴ تبصره توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد و در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۵ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ تصویب و ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

نمونه سوگندنامه اعضای جامعه، مصوب ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای عالی

سوگندنامه

خداوند شنوا و بیناست

اینجانب در پیشگاه کتاب آسمانی به خداوند قادر متعال سوگند یاد می‌کنم در اجرای وظایف خود به عنوان حسابدار رسمی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، همواره اصول و ضوابط حرفه‌ای را رعایت کنم، درستکاری، بیطرفی و استقلال حرفه‌ای خویش را حفظ کنم، به اخلاق و رازداری حرفه‌ای در زمان اشتغال و بعد از آن پایبند باشم، در راه اعتلای نام و منزلت اجتماعی حسابدار رسمی گام بردارم و در حفظ شئون حرفه‌ای کوشش نمایم.

پروانه کار حرفه‌ای

شماره پروانه: .....

تاریخ صدور: .....

تاریخ سررسید: .....

پروانه کار حرفه ای

آقای ..... به شماره عضویت ..... به عنوان شاغل انفرادی مجاز است در چارچوب قانون و مقررات جامعه، به کار حرفه ای اشتغال داشته باشد. پایبندی اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران به آیین رفتار حرفه ای، در جهت تامین منافع عمومی، موجب اعتلای نام و ارتقای منزلت اجتماعی حرفه حسابداری و حسابرسی خواهد بود.

رئیس هیئت مدیره و دبیر کل